

योहन

योहन लिहि कीता चोकोट्ना कबुर

इद पुस्तकुन बारेता गोस्टि

लिहि कीतोना पोरोल: येसु किरिस्तुनोर सिस्यल आच्वल योहन.

लिहि कीता साल: किरिस्तु सकम मोदोडा पिडितगा लिहि किय्वल जर्गता.

मुके गोस्टि: येसुये बगवंतनोर मरि आंदुर. वोरे बगवंतना आत्मा सक्तिते, इद दुनियतुरकुन वूरा पापनल बचि किय्ले, माघना रूप्ने वातोर आंदुर. सिरिप वोर येसुन पोरो बाव-बक्तिते बरोसा इर्वलिरे, बगवंतल मंवल स्वर्गनगा सोंदा परंतेर.

इव पोरो वेहता तीर निरुपन किय्ले, लेका सेलेड अचोड मध्यतड काम्क कीतोर. नमुनत येतुन आडुर रसतुन दात मार्युस्वल, तीसा आट (38) साल्कनल रोगिते मंवन चोकोट किय्वल, पुटि-गुड्डिन नदुर सिय्वल, सातोर लाजरतुन नेंदुस्वल, सियुड हजर्क मांदितुन जेवुन दोस्वल, सम्दुर्ता येतुन पोरो ताक्वल. अनि “नावा पोरोल सूडसि आयो बति, इव कामकुन सूडसि तेर ना पोरो बरोसा इरट. अहन इर्किट्टे बस्केट जीवते स्वर्गनगा बगवंतन सडा मंदंतिट” इन्जेर बोदा वेहतोर. इव गोस्टिन बारेते इदेनगा लिहि कीसि मंता.

बगवंतना वचन माघना रूप येत्वल

1 कलि गडे माघवक मुनेने वचन इंवल* मत्तोर. बगवंतन सडा वोर वचन इंवल मत्तोर. वोर वचन बगवंतले आंदुर. **2** वोर वचन इंवल मोदोडले बगवंतन सडा मत्तोर. **3** कलिता सम्दोतुन बगवंतल वोर वचंतुन हिंदले गडि कीतोर. वोर सेल्वा उंदि गिर वस्तु गडे माघमकि. **4** वोन्गा जीवा मंता. अद जीवा सम्दिरकुन वेड्चि सीता. **5** वेड्चि सिकटितगा बहंते पारंतयो, अह्ने पर्जतड दिल्कनगा वोर वेड्चि सीसेर मंतोर. बति बस्केट्के अद वेड्चितुन सिकटि* पिहा परो.

6 बगवंतल वोरोर माघन सारि कीतोर. वोना पोरोल बासिस्मा सिय्वल योहन.*

1 पुट 1:1; कीर्ता 45:6;
सुबुत 8:22-31; येसा 7:14;
9:6; 40:9-11; मत्ता 1:23;
योहा 1:2,14,18;
10:30-33; 16:28;
17:5; 20:28; रोमा 9:5;
एपेसि 3:9; पिलिपि 2:6;
कोलसि 1:17;
1तिमो 3:16; तीतु 2:13;
हेब्रि 1:8-13; 7:3;
13:8; 2पेतु 1:1;
1योहा 1:1-2; 5:7,20;
उजगिरि 1:2,8,17; 2:8;
3:14; 19:13; 21:6; 22:13
3 पुट 1:1,26; कीर्ता 33:6;
102:25; येसा 45:12,18;
योहा 1:10; 5:17-19;
1कोरा 8:6; एपेसि 3:9;
कोलसि 1:16-17;
हेब्रि 1:2-3,10-12;
3:3-4; उजगिरि 4:11

7 अद वेड्चितुन बारेते तना वेहवल गवतुन केन्चि, सम्दिर वोर वेड्चितुन दात्नोन पोरो बरोसा इरनिर इन्जेर वातोर.
8 अद वेड्चि सिय्वल योहन आयोर.

* **1:1-2** वचन इंवल: इतेके येसु किरिस्तु इन्जेर अर्तम. * **1:5** बगवंतना सरि-मारग बूले मासि पाप्नड काम्कने निन्चि मंवल दुनिया. * **1:6** वेर अपोस्तुल योहन आयोर.

4 कीर्ता 84:11; येसा 42:6-7,16; मत्ता 4:16; लूका 1:78-79;
2:32; योहा 1:8-9; 5:21,26; 8:12; 9:5; 11:25; 12:35,46;
14:6; अपो 26:23; 1कोरा 15:45; एपेसि 5:14; कोलसि 3:4;
1योहा 1:2,5-7; 5:11; उजगिरि 22:16 **5** योबु 24:13-17;
सुबुत 1:22,29-30; योहा 1:10; 3:19-20; 12:36-40; रोमा 1:28;
1कोरा 2:14 **6** येसा 40:3-5; मलाकि 3:1;
मत्ता 11:10; लूका 1:13,61-63,76; योहा 1:33; 3:28;
अपो 13:24 **7** योहा 1:32-34,36; 3:26-36; 5:33-35;
अपो 19:4 **8** योहा 1:20; 3:28; अपो 19:4

बति वेड्चितुन दात्नोन बारेते, वेहले वातोर वोर, सिरिप गवदारल आंदुर. ९ इद दुनियतुरकुन, बोर्टे जीवता सते वेड्चि सीसेर मंतोरो, वोर वासेर मंतोर. १० वोर वचन इंवल इद दुनियते वातोर. वोना केयदेने बगवंतल सम्दो गडि कियुस्तोर. बति इद दुनियतुर वोर करल बोर आंदुर इंवल वोड्कि कियमकि. ११ वोर तंवुर्गा वातोर, बति वूर इज्ज्रयेल लोकुर* वोन वोप्मकि. १२ तेर बति, बोर-बोर्टे तंवा पोरो बरोसा इर्टेरो, वूर सम्दिरकुन बगवंतनुर मरि-मियड आय्ले अदिकार सीतोर. १३ आड-माड्सोन मरि-मियड जल्मा आतपिनय मेंदोल अनि नेतुडे वूर जल्मा आय्मकि. बति बगवंतल वूरकुन नेमि कीततुन* हिंदले वोनुर मरि-मियड आतेर.

१४-१५ वोर वचन मायनल आसि, दर्तुरित पोरो वासि, मा नडुम पिस्तोर. बास्पिस्मा सिय्वल योहन वोर वचंतुन बारेते, ““ना पेजेटल बोर्टे वांतोर” इन्जि वेहतोनो, वोर वेरे आंदुर. वेर नाकुन तेर मोदोडले पिसि मत्ता काड्कि, नाकुन तेर डगुर आंदुर” इन्जेर जोर्टे गवा वेहतोर. वोर वचन माकुन बगवंतना बर्पुर सतेमुन अनि बर्पुर पेर्मता-दयतुन तोहतोर. इद सत अनि पेर्मता-दयतुन सूडसि, बगवंतना मय्यतुन करि कीतट. बगवंतल तंवोर वोरोरे मंवल मरिन सीता मय्या इदे आंद. १६ वोना बर्पुर पेर्मता-दयतुन हिंदल, मरट सम्दिर आसिर्वादुन पेजेय आसिर्वाद येच्चेर मंतट. १७ अव बव इत्तेके, मोदोडा आसिर्वाद तंवा इचा तीर पर्जा पिसनिर इन्जेर बगवंतल मोसेना केयदे, दर्मता कानुन सीसि मत्तोर. बति इंके, रेंडवा

९ येसा 49:6; योहा 1:4,7; 6:32; 12:46; 14:6; 1तेसा 5:4-7; 1योहा 2:8; 5:20 १० मत्ता 11:27; योहा 1:5,18; 17:25; अपो 17:24-27; १कोरा 1:21; 2:8; हेब्रि 1:2-3; 11:3; 1योहा 3:1 ११ येसा 53:2-3; मत्ता 15:24; लूका 19:14; 20:13-15; योहा 3:32; अपो 3:25-26; 7:51-52; 13:26,46; रोमा 15:8 १२ येसा 56:5; इर 3:19; होसे 1:10; मत्ता 10:40; 12:21; 18:5; योहा 1:7; 2:23; 3:18; 11:52; 20:31; अपो 3:16; रोमा 8:14; २कोरा 6:17-18; गलति 3:26; 4:6; कोलसि 2:6; 2पेतु 1:4; 1योहा 3:1,23; 5:12-13 १३ पुट 25:22; मत्ता 3:9; योहा 3:3,5-8; 8:33-41; रोमा 9:1-5,7-16; 10:1-3; 1कोरा 3:6; पिलिपि 2:13; तीरु 3:5; याको 1:18; 1पेतु 1:3,23; 2:2; 1योहा 2:28-29; 3:9; 4:7; 5:1,4,18 १६ योहा 3:34; रोमा 5:2,17; १कोरा 1:4-5; एपेसि 1:6-8,23; 2:5-10; 3:19; 4:7-13; कोलसि 1:19; 2:9-10 १७ पुट 22:18; रेंडा 5:1; लूका 1:54-55,68-79; योहा 1:14; 5:45; 7:19; 8:32; 14:6; अपो 7:38; 28:23; रोमा 3:19-26; 5:20-21; 6:14; 15:8-12; 2कोरा 3:7-10; गलति 3:10-13,17; हेब्रि 3:5-6; 8:8-12; 9:22; 10:4-10; उजगिरि 5:8-10; 7:9-17

आसिर्वाद येसु किरिस्तुना केयदे अद कानुंतुन तेर चोकोट्नड पेर्मता-दया अनि सतेम इंवलिकुन सीतोर. १८ बोरे बस्केने बगवंतन सूडमकि. बति बस्केट बाबोन सडा मंवल* वोरोरे मरि आय्वल, माकुन बगवंतन बारेते वेहिच तोहतोर.

बास्पिस्मा सिय्वल योहंता गवा

(मत्तयि 3:1-12; मार्क 1:1-8;
लूका 3:1-9,15-17)

१९ येरुसलेमनल यूदुल्कनुर अदिकारिर, मोका वेर किरिस्तु मंदर इन्जेर पूसि कियले, कटोडलिरकुन अनि लेवियुल्कुन* योहंतगा सारि कीतेर. २० ते योहन, “नना किरिस्तुना आयोन” इन्जेर मकुस्वक वूरकुन गवा वेहतोर. २१ अस्के वूर, “ते निमे बोनि आंदि? येलिया* पर्वक्तनि कि?” इन्जेर पूसि कीतेर. ते, “नना आयोन”

* १:११ यूदुल्क इन्जेर गिर केयंतेर.

* १:१३ बगवंतल तंवा आत्मा वूर्गा इत्तुन हिंदल मरि-मियड आतेर. * १:१८ इत्तेके बाबो बगवंतल अनि मरि येसु वोरोरे इन्जेर अर्तम. * १:१९ लेवियुल्क इंवलिर लेविना कांदांतुर आंदिर. वीर बगवंतना मंदिरतुन बचि कीसेर, कटोडलिर किय्वलिक काम्कनगा मदत किय्वलिर आंदिर. * १:२१ येते बास्पिस्मा सिय्वल योहंतुन तेर तोत्तोर पर्वक्तल आंदुर. किरिस्तु वायन मुने वोर पर्वक्तल मल्सि वांतोर इन्जेर यूदुल्क बरोसा कीतेर.

१८ पुट 16:13; 18:33; 32:28-30; 48:15-16; बहिरि 3:4-6; 23:21; 33:18-23; 34:5-7; इसोब 12:8; रेंडा 4:12; येहो 5:13-6:2; नाय 6:12-26; 13:20-23; सुबुत 8:30; येसा 6:1-3; 40:11; दुक्सा 2:12; येहेज 1:26-28; होसे 12:3-5; मत्ता 11:27; लूका 10:22; 16:22-23; योहा 1:14; 6:46; 12:41; 14:9; 17:6,26; कोलसि 1:15; 1तिमो 1:17; 6:16; 1योहा 4:9,12,20; 5:20 १९ लूका 3:15-18; योहा 10:24; अपो 13:25 २० मत्ता 3:11-12; मार 1:7-8; लूका 3:15-17; योहा 3:28-36 २१ रेंडा 18:15-18; मलाकि 4:5; मत्ता 11:14; 16:14; 17:10-12; योहा 1:25; 7:40

इन्जेर इत्तोर. “मन्जे बविसत्ने वांतोर इन्जि वेह्तेर वोर पर्वक्तनि कि?” इन्जेर वूर पूसि कीतेर. बति योहन “नना आयोन” इन्जेर वेह्तोर. ²²अस्के वूर, “असल निमे बोनि आंदि? माकुन सारि कीतुरकुन ममोट जबब सिया लागर. नी बारेते बतल वेहना इंतियो अद माकुन वेहा” इन्जेर योहंतुन पूसि कीतेर. ²³ते योहन, “येसया पर्वक्तल मोदोल वेहतपिनय, «बगवंतल» वायन साटि सरि सुद्रि कीम्ट्» इन्जेर बोडि गुटनगा किलिवल लेड्ना ननय आंदुन” इन्जेर वूरकुन वेह्तोर.

²⁴⁻²⁵ अस्के सवल्क पूसि किय्ले वातुर्गटल कहितुर परिसयुल्क, “निमे किरिस्तुनि आय्वि, येलियनि आय्वि, बविसत्ने वाख्वल पर्वक्तनि गिर आय्वि. ते निमे बद अदिकार्दे बाप्सिस्मा सीसेर मंति?” इन्जेर योहंतुन पूसि कीतेर. ²⁶ते योहन, “नना येते बाप्सिस्मा सीसेर मंतोन. बति ना पेजेटल वाख्वल मी नडुम मंतोर. मिरट वोन वोड्कि किय्विट. ²⁷ना पेजेटल वाख्वल नाकुन तेर डगुर सक्तिवंतल आंदुर. वोनड चेपुल्कना पटि रेह्ले गिर नना कामि सियोन*” इन्जेर वेह्तोर. ²⁸इव गट्नड योहन बाप्सिस्मा सीसेर मंतोर अद योर्दन लविडुन सिडयिड बाज मंवल बेतनिया इंवल चहरतगा जर्तड.

येसुये बगवंतनोर मरि इन्जेर वेह्त्यि तोह्वल

²⁹दुस्रो नेटि योहन तन्गा वाख्वल येसुन सूडसि,

“इचुला! वेरे दुनियतुरड पापकुन कान्चि वोय्वल बगवंतना गोरे पिला

23 येसा 40:3-5; मत्ता 3:3; मार 1:3; लूका 1:16-17,76-79; 3:4-6
26 मत्ता 3:11; मार 1:8; लूका 3:16; योहा 1:10-11; 8:19; 17:25; अपो 1:5; 11:16; 1योहा 3:1
27 मत्ता 3:11; मार 1:7; लूका 3:16; योहा 1:15,30
28 योहा 3:23; 10:40
29 पुट 22:7-8; बहिर 12:3-13; कटोडा 16:21-22; येसा 53:7,11; मत्ता 1:21; 20:28; योहा 1:36; 3:16; अपो 8:32; 13:39; 1कोरा 15:3; 2कोरा 5:21; गलति 1:4; 3:13; 1तिमो 2:6; तीतु 2:14; हेब्रि 1:3; 9:28; 1पेतु 1:19; 2:24; 3:18; 1योहा 2:2; 3:5; 4:10; उजगिरि 1:5; 5:6,8,12-13; 6:1,16; 7:9-10,14,17; 12:11; 13:8; 14:1,4,10; 15:3; 17:14; 19:7,9; 21:9,27-22:3
30 योहा 1:15,27
31 मलाकि 3:1; लूका 1:17
32 मत्ता 3:16; मार 1:10; लूका 3:22
33 मत्ता 3:11; मार 1:7-8; लूका 3:16; योहा 3:5,34; अपो 1:5; 10:44-47; 11:15-16; 19:2-6; 1कोरा 12:13; तीतु 3:5-6
34 कीर्ता 2:7; 89:26-27; मत्ता 4:3; 17:5; 26:63; 27:40,43,54; मार 1:1,11; लूका 1:35; 3:22; योहा 1:49; 3:16-18,35-36; 5:23-27; 10:36; 11:27; 19:7; 20:31; रोमा 1:4; 2कोरा 1:19; हेब्रि 1:1-2,5-6; 7:3; 1योहा 2:23;

आंदुर. ³⁰इदेन मुने, ‘ना पेजेटल बोर्ते वांतोर इन्जि वेह्तोनो, वोर वेरे आंदुर. वेर नाकुन तेर मोदोडले पिसि मत्ता काड्कि,* नाकुन तेर डगुर आंदुर’ इन्जेर वेन बारेतेन वेह्त्यि मत्तोन. ³¹असल वोर बोर आंदुर इंवल नना वोन वोड्कि कीसि मनोन. बति इज्जयेल लोकुरकुन वोर तंवा वोड्कि अरुसीनुर इन्जि बाप्सिस्मा सीतोन. ³²अस्केने हाबर कोले मासि, बगवंतना पवित्रा आत्मा उंदि पारेवत दात येसुन पोरो रेह्वल सूडतोन. ³³येते बाप्सिस्मा सिय्ले नाकुन सारि कीतोर वोर बगवंतले, ‘बोन पोरो पवित्रा आत्मा पारेवत दात रेह्यिस उद्ब्ल सूडंतियो, वोरे लोकुरकुन पवित्रा आत्मते बाप्सिस्मा सिय्वल* आंदुर’ इन्जेर वेह्तोर. अहन वेह्वक इत्तेके, वोन नना वोड्कि कीसि मनोन. ³⁴इद सम्दो सूडसिने, ‘वेरे बगवंतनोर मरि आंदुर*’”

इन्जेर बाप्सिस्मा सिय्वल योहन येसुन बारेते गवा वेह्तोर.

येसुनुर मोदोडुर सिस्यलिर

³⁵दुस्रो नेटि दुपरिता नालुड नेकनेके योहन अनि वोनुर इविर सिस्यलिर गिरे

* **1:23** बगवंतल: सेलेते पर्बु. * **1:27** वोर बेय डगुर माल्कल आंदुर. नना वोनोर दासिना आसि मंले गिर कामि सियोन. * **1:30** कलि गडे मायन मोदोले वचंता रूप्ने पिसि मंवल येसु आंदुर. * **1:33** पाप्ने ताक्वलिर लोकुरड दिलकुन आत्मा सक्तिते पवित्रा किय्वल इन्जेर अर्तम. * **1:34** बगवंतल नेमि कीतोर वोर. 3:8; 4:9,14-15; 5:9-13,20; उजगिरि 2:18

अगने निल्सि मत्तेर. ³⁶ अदे वकत्ने येसु अगटल वीड़सेर मत्तोर. वोन सूडसि, “इचुला! बगवंतना गोरे पिला” इन्जेर योहन सिस्यलिरकुन वेह्तोर. ³⁷ अद केन्चि वूर इविर सिस्यलिर, येसुन पेजेय सोत्तेर. ³⁸ ते अस्के वूर तंवा पेजेय वाख्वल सूडसि, येसु पेजे मल्सि, “मीकुन बतल पहजे?” इन्जेर पूसि कीतोर. ते वूर “गुरुजि*! निमे बगा मंदंति?” इन्जेर पूसि कीतेर. ³⁹ ते येसु, “वासि सूडट” इन्जेर इत्तोर. अस्के लग-बग पोद्रेक नालुड नेक्सेर मत्ता. ते वोर मंवल जागतगा सोन्जि, अंटिक्क अगन मत्तेर. ⁴⁰ योहंता गोस्टि केन्चि येसुन पेजेय सोत्तुर इविर्गटल वोरोना पोरोल आंद्रेयल. वेर सीमोन-पेतुर्तोर तमुर आंदुर. ⁴¹ वेर आंद्रेयल तंवोर तादल सीमोन-पेतुरतुन बेटे मासि, “दादा! किरिस्तुन* सूडतोम” इन्जेर वेह्तोर. ⁴² अनि वोन येसुनगा पिय्सि वातोर. ते येसु वोन सूडसि, “निमे योहंतोर* मरि सीमोंति आंदि. बति इडेडल नीकुन केपा* इन्जि केयनिर” इन्जेर इत्तोर. वेन पेतुरु गिर इंतेर.

येसु पिलिपुन अनि नतनियेलतुन केय्वल

⁴³ दुस्रो नेटि येसु गलिलया येरियते सोंले निर्नय कीतोर. ते नड्डुम पिलिपुन सूडसि, “ना सडा वरा” इन्जेर येसु केय्तोर. ⁴⁴ वेर पिलिप, आंद्रेयल अनि पेतुरु मुविर्ते बेत्सयिदा चहर्तुर आंदिर. ⁴⁵ पिलिप नतनियेलतुन मह्वले सोत्तोर. वोर बेटे

36 येसा 65:1-2; योहा 1:29; हेब्रि 12:2; **1**पेतु 1:19-20
37 जेकर्या 8:21; रोमा 10:17; उजगिरि 22:17
38 योहा 1:49; 3:2; 6:25; 18:4,7
39 सुबुत 8:17; मत्ता 11:28-30; लूका 24:29; योहा 1:46; 6:37
40 मत्ता 4:18-22; मार 1:16-20
41 कीर्ता 89:20; योहा 1:45; 4:25
42 योहा 21:15-17
43 येसा 65:1; मत्ता 4:18-21; 9:9; योहा 6:5; 12:21; 14:8
44 मत्ता 10:3; 11:21; योहा 12:21
45 पुट 3:15; 22:18; 49:10; रेंडा 18:18-22; येसा 4:2; 7:14; 9:6; 53:2; मीका 5:2; जेकर्या 6:12; 9:9; मत्ता 2:23; 13:55; 21:11; मार 6:3; 14:67; लूका 2:4; 3:23; 4:22; 24:27,44; योहा 1:46-48; 5:45-46; 6:42; 18:5,7; 19:19; 21:2; अपो 2:22; 3:6; 10:38; 22:8; 26:9
46 योहा 4:29; 7:41-42,52
47 कीर्ता 32:2; रोमा 9:6
48 कीर्ता 139:1-2; येसा 65:24;
 मत्ता 6:6; योहा 2:25
49 जेपंया 3:15; जेकर्या 9:9; मत्ता 2:2; 21:5; 27:11,42; लूका 19:38; योहा 1:34,38
51 पुट 28:12; येहेज 1:1;

माता पेजे, “मोसेना दर्मता कानुंतगा अनि दुसुर पर्वक्तलिर लिहि कीतनगा बोन बारेते लिहि कीतेरो, वोर माकुन बेटे मातोर. वोरे नजरेत चहर्तोर योसेप्नोर मरि येसु आंदुर” इन्जेर पिलिप वेह्तोर. ⁴⁶ अद केन्चि नतनियेल, “एहे! नजरेतनल बतय चोकोट्ना पुटरिय?” इन्जेर पिलिपुन पूसि कीतोर. ते “वासि सूडा” इन्जेर पिलिपु इत्तोर. ⁴⁷ ते नतनियेल येसुनगा वासेर मनेके वोन सूडसि, “इचुलट! वेर करल इज्जयेल जातितोर आंदुर. वेन्गा कपट बतय सेले” इन्जेर वोन बारेते येसु वेह्तोर. ⁴⁸ ते नतनियेल, “ना बारेते नीकुन बहन टावा?” इन्जेर पूसि कीतोर. ते येसु, “पिलिपु, नीकुन केय्वक मुने, निमे अन्जुरि मरत बूड मनेकेन नीकुन सूडतोन” इन्जेर वेह्तोर. ⁴⁹ अस्के नतनियेल, “ये गुरुजि! निमे बगवंतनोर मरिनि अनि इज्जयेल लोकुरोर राजनि आंदि!” इन्जेर जवब सीतोर. ⁵⁰ ते येसु, “नीकुन अन्जुरि मरत बूड मनेकेन सूडतोन इन्जेर वेह्ततुन हिंदले, बरोसा इर्सेर मंति कि बतल? इवेन तेर डगुक काम्क सूडंति. ⁵¹ अब बव

* 1:38 गुरुजि: सेलेते «रबि». * 1:41 किरिस्तुन: हेब्रि बासते मेसयल इंतेर. इदेना अर्तम पर्जतुन बचि किय्ले, बगवंतल नेमि कीसि, सारि किय्वल राजल. वेन साटि यूदुल्क सूडसेर मत्तेर.

* 1:42 वेर येते बासिस्मा सिय्वल योहन आयोर.

* 1:42 इव रंडुते पोरोल्कना अर्तम बंडा.

दानि 7:9-10,13-14; मत्ता 3:16; 4:11; 16:13-16,27-28; 25:31; 26:24; मार 1:10; 14:62; लूका 2:9,13; 3:21; 22:43,69; 24:4; योहा 3:13-14; 6:47; 10:1; 14:12; 21:18; अपो 1:10-11; 7:56; 10:11; 2तेसा 1:7,9; 1तिमो 3:16; हेब्रि 1:14; यूदा; उजगिरि 4:1; 19:11

इत्तेके, हाबर कोले माय्वल, स्वर्गनल बगवंतनुर दूतलिर स्वर्गनोर माय्ननगा* बूड रेय्वल, वर्वल मिरट सूडकिट. इद सतेम आंद” इन्जेर वेह्तोर.

येतुन आडुकर्ना रसा किय्वल

2 इद जग्सि रंड रोज्क* आता पेजे, गलिलया येरियता, काना इंवल चहर्ते, उंदि मर्मि-पोरोल जगर्ता. येसुना अवल अगा मत्ता. ²अब मर्मिनगा येसुन अनि वोनुर सिस्यलिरकुन गिर केय्सि मत्तेर. ते अगा वूर सोत्तेर. ³अद जेकुंतगा आडुकर्ना रसा मार्ता. ते अवल, “वूर्गा आडुर रसा मार्ता” इन्जेर येसुन वेह्ता. ⁴ते येसु, “नाकुन बारि वेहंति वो? नना बोना आंदुन इंवल वोड्कि अरुस्वल वकत अजुन वायोये” इन्जेर अवन वेह्तोर. ⁵अस्के अवल सर्बरेय किय्वलिर सडा, “वोर वेह्ता तीर कीम्ट” इन्जेर वेह्ता. ⁶यूदुल्क सुदुड किय्वल कामुन साटि, अगा नारितड बंडनड सारुड सोरड मत्तड. उंदि उंदि सोरा येदुड-आट बिंदेना येर पियुंदुड. ⁷येसु, “अब सोरन येते निहट” इन्जेर सर्बरेय किय्वलिरकुन वेह्तोर. ते वूर अब सोरड सिगा सिगा निहतेर. ⁸अस्के येसु, “इडे मिरट! इचुसि मुडुसि जेवुंता इंतजम कियुस्वनगा वोम्ट” इन्जेर वेह्तोर. ते वूर वोतेर. ⁹⁻¹⁰वोर इंतजम कियुस्वल येतल मारिता अद आडुर रसतुन सवद सूडतोर. अद रसा बगटल वाता अनि बहन तयर आता इंवल वूर सर्बरेय किय्वलिरकुन टावा. बति वोर इंतजम कियुस्वन टावा सेले. ते वोर मायनल नोव्रन केय्सि, “दुसुर

1 योहा 4:46
4 बोदा 3:1; योहा 7:6,30;
 8:20; 12:23;
 13:1; 19:26-27
5 पुट 6:22; नाय 13:14;
 लूका 5:5-6; 6:46-49;
 योहा 15:14; अपो 9:6;
 हेब्रि 5:9; 11:8
6 मार 7:2-5; योहा 3:25;
 एपेसि 5:26; हेब्रि 9:10
7 2राजा 4:2-6
11 योहा 1:14;
 3:2; 20:30-31
12 मत्ता 4:13; 12:46
16 येसा 56:5-11;
 इर 7:11; मत्ता 21:13;
 मार 11:17; लूका 2:49;
 योहा 5:17; 2पैतु 2:14-15

सम्दिर मोदोल चोकोट्ना रसा* वेडिसि, मांदितुन निसा वर्ता पेजे, चप्डि आडुर रसा वेडियंतेर. बति निमे आक्रि वेरि गिर बेय चोकोट्ना रसा वेडचुसीति” इन्जेर इत्तोर. ¹¹इहिन येसु गलिलया येरियता काना इंवल नाटे अद मय्यता काम कीसि, तंवा सक्तितुन तोह्तोर. अदेन साटि वोनुर सिस्यलिर वोन्गा बरोसा इर्तेर.

¹²अद आता पेजे येसु, वोना अवल, तमुक अनि सिस्यलिर मीरे मासि कपेर्नहोम इंवल चहर्ते सोत्तेर. अनि कहि रोज्क वूर अगन मत्तेर.

येसु मंदिरतगा सोंवल

(मत्तयि 21:12-13; मार्क
 11:15-17; लूका 19:45-46)

¹³⁻¹⁴यूदुल्कना पस्का इंवल सड करुम वाता. ते येसु येरुसलेम सोत्तोर. अगा येव्ता पेजे, बगवंतना मंदिरतगा येसु सोत्तोर. अद मंदिर्ता आव्रतगा बलिदान सिय्ले कोंदन, गोरेन अनि पारेवन वोम्वलिर बेपरिदार्क अनि दुसो देस्नड कोतन बद्लि किय्वलिर गिर अगा उच्चि मत्तेर. ¹⁵अद सूडसि, येसु नोडेने चाटुन मोडि कीसि गोरेन, कोंदन अनि सम्दिरकुन मंदिर्तल पूडि सीतोर. वूर कोतड बद्लि किय्वलिरड कोतन रीक्सि, वूरड टेबलकुन उल्टि कीतोर. ¹⁶वूर पारेवड वोम्वलिर सडा येसु,

* **1:51** माय्नना रूप्ने वातोर वोर बगवंतनोर मरि. * **2:1** कहि जागड मूंद रोज्क इन्जेर मंता.

* **2:9-10** यूदुल्क आडुकर्नल रसा तेंड़सि, वेले रोज्क इर्सि, सोवुसंतेर. अद कलदुन दात मारिता पेजे उटेर.

“नावोर बाबोना रोतुन हाटुमुन दात कियमट. इव सम्दिन इगेटल बहिर वोम्ट” इन्जेर वेह्तोर.

¹⁷ अद सूडसि, “नीवा रोतुन पर्जा वेले मानि कियना इन्जेर आसा कीता काड्कि, दुसुर नाकुन बेय उल्टा आसेर मंतेर” इन्जेर दर्मा-ग्रन्तनगा लिहि कीसि मंता इन्जि, सिस्यलिर यादि कीतेर.

¹⁸ बति यूदुल्कनुर अदिकारिर येसुनगा वासि, “नीकुन बगवंतल अदिकार सीसि मत्तेके, माकुन उंदि निसनि तोहा?” इन्जेर पूसि कीतेर. ¹⁹ ते येसु, “इद मंदिरतुन उल्टि कीम्ट. तेन नना तिरिसि मूँद रोज्कने दोहंतोन” इन्जेर वेह्तोर.

²⁰ अद केन्चि यूदुल्क गुल आसि, “इद मंदिरतुन दोह्ले चालिस सारुड़ (46) साल्क पियता. निमे मूँद रोज्कने दोहा परंतिय?” इन्जेर येसुन इत्तेर. ²¹ बति येसु तंवा मेंदोडा मंदिरतुन बारेते इद गोस्टि वेह्तोर. ²² सिस्यलिर, येसु सासि-नेंड्ता पेजे, इदेन हेतु कीसि, दर्मा-ग्रन्तनगा लिहि कीसि मंवडुन अनि येसु वेह्ता गोस्टितुन पोरो बरोसा इर्तेर.

मायनना दिलतगा मंवल येसुन टावा

²³ पस्का सङ्क्षिप्त दिवोसकुन रोपो येरुसलेम्नगा, वोर येसु कीतड म्यमतड़ कामकुन सूडसि, वेलेटिर वोन्गा बरोसा इर्तेर. ²⁴⁻²⁵ बति येसु वूरकुन नंमकि. बारितेके सम्दिरड दिलकुन तना करि किय्वल आता काड्कि, दुसुर बारेते येसुन बोरे गवा वेहा लागो.

17 कीर्ता 69:9; 119:139
 19 मत्ता 12:40;
 26:60-61; 27:40;
 मार 14:58;
 15:29; अपो 2:32;
 3:15; रोमा 8:11
21 योहा 1:14;
 1कोरा 3:16;
 6:19; 2कोरा 6:16;
 एपेसि 2:20-22;
 कोलसि 1:19;
 2:9; हेब्रि 8:2
22 योहा 12:16;
 14:26; 16:4
23 लूका 8:13
2 मत्ता 22:16;
 योहा 5:36; 9:16,30-33;
 11:47-48; अपो 2:22;
 4:16-17; 10:38
3 रेंडा 29:4; झर 5:21;
 मत्ता 5:18; 13:11-16;
 16:17; योहा 1:5,13,51;
 3:5-6; 12:40;
 2कोरा 1:19-20; 4:4;
 5:17; गलति 6:15;
 एपेसि 2:1; तीतु 3:5;
 याको 1:17-18; 3:17;
 1पेतु 1:3,23-25;
 1योहा 2:29; 3:9;
 5:1,18; उजगिरि 3:14
4 1कोरा 1:18; 2:14
5 येसा 44:3-4;
 येहेज 36:25-27;
 मत्ता 3:11; 5:20; 18:3;
 28:19; मार 16:16;
 लूका 13:3,24; योहा 1:13;
 3:3; अपो 2:38; 3:19;
 रोमा 8:2; 14:17;
 1कोरा 2:12; 6:11;
 2कोरा 5:17-18;
 गलति 6:15;
 एपेसि 2:4-10; 5:26;
 2तेसा 2:13-14;
 तीतु 3:4-7;
 1पेतु 1:2; 3:21;
 1योहा 2:29; 5:1,6-8

निमे उंडे मला जल्मा येता लागर

3 परिसयुल्कना बाज्नोर निकोदेम इंबल यूदुल्कनोर मुके अदिकारि मत्तोर. ² वोर उंदि रात्ना येलते येसुनगा सोन्जि, “गुरुजि, ‘निमे बगवंतनगटल वातोनि आंदि’ इन्जेर माकुन टावये. बारितेके, निमे किय्वलिक म्यमतड़ काम्क बगवंतना सात सेल्वा बोरे किया परोर” इन्जेर वेह्तोर. ³ अस्के येसु, “वोरोर पूना जल्मा येता बीगर, बगवंतना राजनगा ईसा येता परोर.” इद गोस्टि सतेम आंद” इन्जेर निकोदेमुन वेह्तोर. ⁴ अस्के निकोदेम, “बुडियल आतोर मायनल बहन जल्मा येता परनुर? उंडे उंदि जोका अवना पीटे नेड़सि जल्मा येता परनुर कि बतल?” इन्जेर येसुन पूसि कीतोर. ⁵ ते येसु, “वोरोर येते अनि आत्मते जल्मा आया बीगर, बगवंतना राजनगा नेडा परोर. इद गोस्टि सतेम आंद” इन्जेर वेह्तोर. ⁶ “अवल-बाबो मेंदोडुन जल्मा सिया परंतेर. बति आत्मतुन बगवंतना आत्मा जल्मा सिया परंता. ⁷ अदेन साटि, ‘पूना जल्मा येता लागर’ इत्तेके निमे गुल आयमा. ⁸ वडि तनकुन इस्टम वाता

* 3:3 ग्रीकु बासतगा, “बगवंतना राज सूडा परोर” इन्जेर मंदंता.

6 पुट 6:12; योबु 14:4; 25:4; कीर्ता 51:10; येहेज 11:19-20; 36:26-27; योहा 1:13; रोमा 7:18; 8:4-9,13; 1कोरा 6:17; 15:47-50; 2कोरा 5:17; गलति 5:16-21,24; एपेसि 2:3; कोलसि 2:11; 1योहा 3:9 7 योहा 3:3; एपेसि 4:22-24; उजगिरि 21:27 8 योबु 37:10-13,16-17,21-23; कीर्ता 107:25,29; बोदा 11:4-5; येसा 55:9-13; येहेज 37:9; मार 4:26-29; योहा 1:13; अपो 2:2; 4:31; 1कोरा 2:11; 12:11; 1योहा 2:29; 3:8-9

अद बाजनल वांता. मिरट अद बडिता आवज केन्जंतिट बति, अद बडि बगटल वांतयो, बेके दांतयो इंवल मीकुन टावा सेले. अह्ने बगवंतना आत्मते जल्मा आय्वल गिर मंदंता” इन्जेर येसु वेह्तोर.

९ ते निकोदेम, “इद बहन जग्मड मंदर?” इन्जेर येसुन पूसि कीतोर. १० अस्के येसु, “इज्येल्कनोर डगुर गुरुनि आंदि. इदेन बारेते नीकुन करे मायो कि?” इन्जेर इत्तोर. ११ “माकुन करे माता अदेन बारेते अनि सूडततुन बारेते वेहंतोम. इद गोस्टि सतेम आंद. बति मावा गवतुन मिरट नम्विट. १२ नना मीकुन इद दुनियतड गोस्टिन बारेते वेह्नेकेन बरोसा कियिट. ते स्वग्नंड गोस्टिन बारेते वेह्तेके बहन बरोसा कीकिट?” इन्जेर वेह्तोर. १३ “स्वर्गनल रेयिस वाय्वल स्वग्नोर मायनल आय्वल नाकुन तपुसि, दुस्नोर बोरे पोरो स्वग्नंगा सोन्मकि. १४ मोसे बोडि गुटनगा पितुडा उंदि तरस कीसि, डडल कटेतगा बहंते लिम-लोम कीतोरो, अह्ने स्वग्नोर मायनल आय्वल नाकुन गिर मोद्नगा टाडि किया लागर. १५ अहन कीतेकेन, ना पोरो बरोसा इर्वलिरकुन बस्केट पिस्वल जीवा पुटंता.

१६ “बगवंतल दुनियतुरकुन बेय लाड कीता काड्कि, तंवोर वोरोरे मंवल मरिन इद दर्तुरितगा सारि कीतोर. वोन पोरो बरोसा इर्वल हर वोरोर नासेडम आय्वकने, वूरकुन बस्केट गिर पिस्वल जीवा पुटना इन्जेरेंते इहिन कीतोर. १७ दुनियतेरकुन सिक्सा वाट्ले बगवंतल वोर मरिन सारि कियमकि बति, बचि कियलेने सारि कीतोर.

९ लूका 1:34; योहा 6:52,60
११ येसा 65:2; योहा 1:18; 7:16; 8:14,28-29,38; 12:49; 14:24; 2कोरा 4:4
१२ 1कोरा 2:7-9; 3:1-2; हेब्रि 5:11; 1पेतु 2:1-3
१३ रेंडा 30:12; सुबुत 30:4; मार 16:19-20; योहा 1:18; 3:31; 6:33,38,42,46,62; 13:3; 16:28-30; 17:5; अपो 2:34; 20:28; रोमा 10:6; 1कोरा 15:47; एपेसि 4:9-10
१४ इसोब 21:7-9; 2राजा 18:4; कीर्ता 22:16; मत्ता 26:54; लूका 18:31-33; 24:20,26-27,44-46; योहा 8:28; 12:32-34; अपो 2:23; 4:27-28
१५ येसा 45:22; मार 16:16; लूका 19:10; योहा 1:12; 3:16,36; 5:24; 6:40,47; 10:28-30; 11:25-26; 12:44-46; 17:2-3; 20:31; अपो 16:30-31; रोमा 6:22-23; 10:9-14; गलति 2:16,20; हेब्रि 7:25; 10:39; 1योहा 2:25; 5:1,11-13,20
१६ पुट 22:12; मत्ता 9:13; मार 12:6; लूका 2:14; योहा 1:14,18,29; 3:15,36; 6:40; 10:28; 11:25-26; रोमा 5:8,10; 8:32; 2कोरा 5:19-21; एपेसि 2:4; 2तेसा 2:16; 1तिमो 1:15-16; तीतु 3:4; 1योहा 4:9-10,19; उजगिरि 1:5
१७ लूका 19:10; योहा 1:29; 5:45; 6:29,40,57; 7:29; 8:15-16,42; 10:36; 11:42; 12:47-48; 17:3,8; 20:21; 1तिमो 2:5-6; 1योहा 2:2; 4:14

18 “वोन्गा बरोसा इर्वन सिक्सता तस्वा मनो. बति बरोसा कियोर वोन, बगवंतनोर वोरोरे मंवल मरिन बरोसा किय्वा काड्कि, इदेन मुनेने वोना सिक्सता तस्वा आता. १९ बारितेके वोर दुनियतुर सम्दिर्गा वेड्चितुन पिय्सि वातोर. बति लोकुर तम्वड काम्क करब्नड कीनेके, सिकटिते मंलेने पसंद कीतेर. अद तस्वता कारन इदे आंद. २० करब काम किय्वल हर मायनल वेड्चितुन पसंद कियोर. तंवड करब कामकुन मकुसि इरन साटि, वोर वेड्चितगा वायोर. २१ बति सत्ने ताक्वल तंवड काम्क बगवंतना केयदे जग्सेर मंतड इन्जि, अवेन बहिर तोह्ले, वेड्चिते वांतोर” इन्जेर वेह्तोर.

येसुन बारेते योहन गवा वेह्वल

२२ अद आता पेजे, येसु अनि वोनुर सिस्यलिर यूदया येरियतगा सोन्जि, पर्जतुन बासिस्मा सियुसेर, कहि रोज्क अगने मत्तोर. २३ सलिमुन करुम्ना अय्नोन इंवल जागतगा कूब येर मत्ता काड्कि, अगा योहन बासिस्मा सीसेर मत्तोर. २४ ते लोकुर सोन्जि बासिस्मा येच्चेर मत्तेर. इद गट्ना योहन जेलतगा अर्वक मुनेन जग्ता. २५ उंदि दिया योहंतुर सिस्यलिरकुन अनि यूदुल्कना जातितोन नडुम सुदुड आय्वल रिवजुन बारेते जट-पट लागता. २६ ते वूर सिस्यलिर योहंतगा वासि,

१८ मार 16:16; योहा 1:18; 3:36; 5:24; 6:40,47; 20:31; रोमा 5:1; 8:1,34; हेब्रि 2:3; 12:25; 1योहा 4:9; 5:10,12 **१९** योहा 8:12; 9:39-41; रोमा 1:32; 2तेसा 2:12; 2पेतु 3:3 **२०** योबू 24:13-17; सुबुत 1:29; 4:18; योहा 7:7; एपेसि 5:11-13; याको 1:23-25 **२१** कीर्ता 1:1-3; 119:80; 139:23-24; योहा 5:39; गलति 6:8; 1योहा 1:6; 4:15-16; 3योहा 11 **२२** योहा 3:26; 4:1-3 **२४** मत्ता 4:12; 14:3 **२५** योहा 2:6 **२६** योहा 1:7

“गुरुजि! योर्दन लविडुन हंदा बाज, नी सडा बोर्ते मत्तोरो अनि निमे बोन बारेते गवा वेहितयो, वोर इंके बाप्सिस्मा सीसेर मंतोर. सम्मिर वोन्गन सोन्जेर मंतेर” इन्जेर वेहतेर. २७ ते योहन, “स्वर्गनल बगवंतल सीतेकेन तपा बोरे बतय येता परोर. २८ ‘नना किरिस्तुना आयोन. बति वोन मुने सारि कीतोर वोर कब्रियना आंदुन’ इंवडुन मिरटे गवा मंतिट. २९ नमुनतुन मर्मिनगा नोब्रल मुके आंदुर इंट. वोरे नोब्रिनोर माल्कल आंदुर. वोर नोब्रन करुम, वोनोर सोप्सल निल्सि मंले, अनि नोब्रल वेहता तीर किय्ले, वोन वेले आनंद लागंता. अदे तरिकते नना वेले कुसिते मंतोन. नावा आनंद बर्पुर आता. ३० बारितेके नाकुन चुडुर-पान वायना अनि वोर येसुन डगुर-पान वायना.

३१ “स्वर्गनल वातोर वोर सम्मिरकुन पोरोडोर आंतोर. मरट दर्तुरित पोरोडुर आंदट अनि दर्तुरित पोरो जगर्वलिक गोस्टिन बारेतेन वड्कंतट. बोरेय्ये स्वर्गनल वातोरो, वोर सम्मिरकुन पोरोडोर आंतोर. ३२ वोर अगा सूझतुन केन्जततुन बारेते गवा वेहंतोर. बति वोना गवतुन बोरे वोपुर. ३३-३५ बगवंतल तंवोर मरिन लाड कीता काड्कि, सम्दो अदिकार वोना केय्देन हब्लि कीतोर. वोन्गा तंवा आत्मतुन बर्पुर सीता काड्कि, वोर सिरिप बगवंतनडे गोस्टिड वेहंतोर. बोर्ते वोना गवतुन वोपंतोरो वोर, बगवंतन बारेतड येसु वेहतड गोस्टिड सतेम इन्जि तोहंतोर. ३६ बोर्ते बगवंतनोर मरिन पोरो बरोसा कींतोरो, वोन बस्केट पिस्वल जीवा पुटंता. बोर्ते वोन पोरो बरोसा कियोरो, वोन बस्केट पिस्वल

२७ इसोब १६:९-११; १७:५; इः १:५; १७:१६; आमोस ७:१५; मत्ता २१:२५; २५:१५; मार ११:३०-३१; १३:३४; रोमा १२:६; १कोरा २:१२-१४; ४:७; १५:१०; एपेसि ३:७-८; १तिमो २:७; हेब्रि ५:४-५; याको १:१७; १पेतु ४:१०-११ २८ मलाकि ३:१; योहा १:२०,२३ २९ स्वर्ग ५:१; येसा ५४:५; येहेज १६:८; होसे २:१९; मत्ता ९:१५; योहा १६:२४; एपेसि ५:२५-२७; पिलिपि २:२; १योहा १:४; उजगिरि १९:७-९; २१:९ ३० कीर्ता ७२:१७-१९; येसा ९:७; दानि २:३४-३५,४४-४५; मत्ता १३:३१-३३; अपो १३:३६-३७; १कोरा ३:५; २कोरा ३:७-११; कोलसि १:१८; हेब्रि ३:२-६; उजगिरि ११:१५ ३१ मत्ता २८:१८; योहा १:२७; ३:१२-१३; ५:२१-२५; ६:३३,५१; ८:२३; १६:२७-२८; रोमा ९:५; एपेसि १:२०-२१; पिलिपि २:९-११; १योहा ४:५; उजगिरि १९:१६ ३२ योहा १:११; ३:११; १५:१५ ३६ इसोब ३२:११; कीर्ता ३६:९; ४९:१९; योहा १:१२; ३:३,१५-१६; ५:२४; ६:४७-५४; ८:५१; १०:२८; रोमा १:१७-१८; ५:९; एपेसि ५:६; १तेसा १:१०; ५:९; १योहा ३:१४-१५; ५:१०-१३; उजगिरि ६:१६-१७; २१:८ १ योहा ३:२२,२६ २ अपो १०:४८; १कोरा १:१३-१७ ५ पुट ३३:१९; ४८:२२; येहो २४:३२ ६ हेब्रि ४:१५

जीवा पुटो. बति बगवंतना सोड वोन पोरो निल्सि मंदंता” इन्जेर बाप्सिस्मा सिघ्वल योहन वेहतोर.

कुहितगा येसु वेय्लोन सडा वड्क्वल

४ योहंतुन तेर अदिक सिस्यलिरकुन येसु तयर कीसि, वूरकुन बाप्सिस्मा सीसेर मंतोर इन्जेर परिसयुल्क केन्जतेर. २(करल बतल इत्तेके, येसु बाप्सिस्मा सिघ्मकि. बति वोनुर सिस्यलिर सीसेर मत्तेर.) ३ इद गोस्टितुन येसु केन्जता पेजे, यूदया येरियतुन सुटि कीसि, गलिलया येरियते सोंले पेसितोर.

४ बति इंके समरया येरियतुन वीड्सि सोंदा लागर. ५ अहन अद समरया येरियतल वीड्सि सोन्जेर मनेके, याकोब तंवोर मरि योसेपुन सीता, ईसता बोमित करुम मंवल सुकरु इंवल चहरतगा येव्तोर. ६ अगा याकोब काचुस्ता कुहि मत्ता. लडनल ताक्सेर वाता काड्कि, येसु अविसि दुपरिता येलते अद कुहित बग्ला उच्चि मत्तोर. ७-८ अद वकत्ने, वोनुर सिस्यलिर काने येत्ले चहर्ते सोत्तेर. अद गट्कतेन समरया जातिता उंदि वेय्लो येर वोय्ले, कुहितगा वाता. ते येसु, “बायि, नाकुन उंडन साटि येर सीम” इन्जेर अद वेय्लोन तल्क्तोर.

९ यूदुल्क अनि समरया जातितुर अलग पिसेर मंदिर. अदेन साटि येसुना गोस्टि केन्चि अद वेय्लो गुल आसि, “येया! निमे यूदुल्कना जातितोनि आंदि. नना समरया जातितोना आंदुन. उले येर सीम इन्जि, नाकुन बहन तल्कंति?” इन्जेर येसुन इत्ता.

९ राजा १७:२४-४१; योहा ८:४८; अपो १०:२८

10 अद केन्चि येसु, ““उले येर सीम” इन्जेर तल्कवन बारेतेन आयि अनि बगवंतना वरमुन बारेतेन आयि नीकुन टावा सेले. इव टावा मन्मड इत्तेके, निमेय उल्टा अदेन नाकुन तल्कंदि अनि नीकुन जीवा वाले येर सींदुन” इन्जेर तान सडा वेहतोर.

11 अस्के अद वेय्लो, “साब! निह्गा येर चेंदि किय्ले पोहरय आयि नोडेय आयि सेले. इद कुहि बेय कोल मंता. अद जीवा वाले येर नीकुन बगटल पुटर?

12 मा तोत्तोर बाबो याकोब इद कुहि माकुन सीतोर. इद कुहिता येर तना, तंवुर मर्क उटेर अनि वूरड पियड़-काल्क गिर उद्डृष्ट. निमे याकोबुन तेर डगुनि कि बतल?” इन्जेर येसुन पूसि कीता.

13 ते येसु, “इद येर उंवल हर वोरोर उंडे वट्कंतोर. 14 बति नना सिय्वल येर उंवन बस्केट्के वट्का वसो. नना सिय्वल येर बस्केट जीवते मंदन साटि, वोन रोपो बस्केट गिर पोड्सेर मंवल जलत दात मंदंता” इन्जेर वेहतोर.

15 ते अद वेय्लो, “साब! बस्केट येर वट्कवकने अनि चेंदि किय्ले वाय्वकने, अद येर नाकुन सीम” इन्जेर येसुन तल्क्ता.

16 अस्के येसु, “निमे सोन्जि, नी माड्सोन केय्सि, तरा” इन्जेर वेहतोर. 17 ते अद वेय्लो, “नाकुन माड्सो सेलोर” इन्जेर वेहता. अद केन्चि येसु, “हो करले, 18 मोदोल नीकुन सिय्विर माड्सुर मत्तेर. इंके नी सडा मंतोर वोर, नीवोर माड्सो आयोर. बायि, निमे मत्ता अदेन करल वेहित” इन्जेर अद वेय्लोन इत्तोर.

19 अस्के अद वेय्लो, “साब! निमे पर्वक्तनि आंदि इन्जेर सम्जे मासेर मंतोन. 20 ते नाकुन इद गोस्टि वेहा: ममोट इद

10 बहि 17:6;
कीर्ता 36:8-9; 46:4;
येसा 12:3; 35:6; 42:6;
43:20; 44:3; 49:6-8,10;
55:1-3,6-9; इर 2:13;
जेकर्या 13:1; 14:8;
लूका 11:13; 18:13-14;
योहा 3:16; 4:14,25-26;
6:35,51; 7:37-39;
रोमा 8:32; 1कोरा 10:4;
उजगिरि 7:17;
21:6; 22:1-2,17
14 येसा 49:10;
योहा 6:35,58; 7:38-39;
10:10; 11:26; रोमा 6:23;
8:16-17; 2कोरा 1:22;
एपेसि 1:13-14;
4:30; 1पेतु 1:22;
1योहा 5:20; उजगिरि 7:16
15 कीर्ता 4:6;
योहा 6:26,34; 17:2-3;
रोमा 6:23; 8:5
16 योहा 4:18; हेब्रि 4:13
19 मत्ता 21:11;
लूका 7:16,39; 24:19;
योहा 6:14; 7:40; 9:17
20 पुट 12:6-7;
33:18-20; रेंडा 11:29;
12:5-11; 27:12
24 1समु 16:7;
कीर्ता 50:23; 51:17;
66:18; येसा 57:15;
मत्ता 15:8-9;
2कोरा 1:12; 3:17;
पिलिपि 3:3; 1तिमो 1:17
25 दानि 9:24-26;
मत्ता 1:16;
योहा 1:41-42,49;
4:29,42
27 लूका 7:39

गेराजिम गुटत पोरो पार्तना-विंति कींतोम. इगेने मा तोत्तुर गिर पार्तना-विंति कीतेर. बति मी यूदुल्क सिरिप येरुसलेमे करल पार्तना-विंति किय्वल जागा इन्जेर बारि वेहंतिट?” इन्जेर येसुन सडा इत्ता. 21-23 ते येसु, “बायि! बोना पार्तना-विंति कींतिट इंवल, मी समरयतुरकुन टावा सेले. बति बोना पार्तना-विंति कींतोम इंवल माकुन टावा. बारितेके मा यूदुल्कनगटले बचे माय्वल कार्या वाय्वल मंता. अद वकत्ने इद गुटत पोरोन आयि, येरुसलेम्नगन आयि, मिरट बाबो बगवंतना पार्तना-विंति किय्विट. बति करल पार्तना-विंति किय्वलिर तम्वा आत्मतगा सत्ने पार्तना-विंति कीतेर. अद वकत इंके वासिन मंता. इद नना वेहता गोस्टित पोरो बरोसा इरा. तनकुन पार्तना-विंति किय्वलिर आतुर मंदना इन्जेर, बाबो बगवंतल सूडसेर मंतोर. 24 बगवंतल आत्मा रूप्ने मंवल आता काङ्कि, पार्तना-विंति किय्वलिर तम्वा आत्मतगा सत्ने वोना पार्तना-विंति कियना” इन्जेर अद वेय्लोन वेहतोर. 25 अस्के अद वेय्लो, “किरिस्तु* वांतोर इंवल नाकुन टावा. वोर वाता पेजे, सम्दिरकुन सम्दो कुला कुला वेहंतोर बेरे” इन्जेर येसुन वेहता. 26 ते, “ननय वोना आंदुन” इन्जेर येसु तान वेहतोर.

27 अदे वकत्ने वोनुर सिस्यलिर अगा वातेर. वोर येसु उंदि वेय्लोन सडा वट्कवल सूडसि, बेय गुल आतेर. बति,

* 4:25 किरिस्तु: हेब्रि बासते मेसयल इतेर. इदेना अर्तम पर्जतुन बचि किय्ले, बगवंतल नेमि कीसि, सारि किय्वल राजल. वेन साटि यूदुल्क सूडसेर मत्तेर.

«नीकुन बतल पहजे?» इन्जेर अद वेय्लोने आयि, «निमे अद वेय्लोन सडा बारि वडक्कि?» इन्जेर वोर येसुने आयि, वूर्गटल वोरोर गिर पूसि कियम्कि.

28 अद वेय्लो बुडितुन अगने सुटि कीसि, चहर्ते सोत्ता. 29 अनि पर्जतुन सडा, “इंके वेरि नना कीता सम्दोतुन बारेते वेहतोर. वोरे मायनल मोका किरिस्तु आंदुरेय बतलो? मिरट वासि सूडट” इन्जेर वेहता. 30 ते वूर चहर्तल पेसिसि येसु मंवल जागतगा वासेर मत्तेर.

31 अद गट्कते वूर सिस्यलिर, “गुरुजि! जरतेर तिन” इन्जेर येसुन जुल्मा कीतेर. 32 बति येसु, “मीकुन टावा सेले अद चंदि तिंदन साटि, नहगा मंता” इन्जेर वेहतोर. 33 ते सिस्यलिर, “गुरुजिन तिंदन साटि, बोरे चंदि ततेरेय बतलो?” इन्जेर तम्वा तमा इत्तेर. 34 अस्के येसु, “नाकुन सारि कीतोर बगवंतना इचा पिय्सि ताक्वल अनि वोना कामुन बर्पुर किय्वले नावा चंदि आसि मंता. 35 नमुनतुन मिरट, ‘वाव्टे विजा वीत्ता पेजे, उंडे नालुड महिनने पंटा कोय्ले वांता’ इंतिट. बति वहुक्नेके सूडट. इंके अद पंटा कोय्लेन तयर मंता*” इन्जेर मीकुन वेहचेर मंतोन. 36 “पंटा कोय्वलिरकुन इंके बूति पुट्सेरेन मंता. बस्केट पिस्वल जीवतगा लोकुरकुन तर्वले, अद पंटा कोय्वलिरकुन पुट्वल पंडि. इदेन हिंदल, विजा वीत्वलिर अनि पंटा कोय्वलिर आनंदने मंदा परंतेर. 37 ‘विजा वीत्वल वोरोर अनि पंटा कोय्वल उंडे वोरोर’ इंवल सास्तुर करल आंद. 38 मिरट कस्टम कीसि वीत्मकि अद पंटा कोय्ले, मीकुन सारि कीतोन. अद विजा वीत्ले दुस्मुर कस्टम कीतेर.

32 योबु 23:12;
कीर्ता 119:103;
मुबुत 18:20;
इर 15:16; योहा 4:34
34 योबु 23:12;
कीर्ता 40:8; येसा 61:1-3;
मत्ता 26:39; लूका 15:10;
19:10; योहा 4:32;
5:30,36; 6:33,38;
17:4; 19:30;
अपो 20:35; हेब्रि 12:2
35 मत्ता 9:37-38;
लूका 10:2-3
36 रोमा 1:13;
2तिमो 4:7-8;
याको 5:19-20
37 मीका 6:15
38 योहा 1:7
39 योहा 4:5,29
41 1कोरा 2:4-5
42 योहा 1:29;
2कोरा 5:19; 1योहा 4:14
44 मत्ता 13:57;
मार 6:4; लूका 4:24
45 योहा 2:13-16,23

वूरा कस्टम्ना पंडितुन मिरट येच्चेर मंतिट”
इन्जेर इत्तोर.

39 “नना कीता सम्दोतुन बारेते, नना वेह्वक मनेकेन नाकुन वेहतोर” इन्जेर अद वेय्लो वेहता. ते अद गवतुन पिय्सि, समरया येरियता चहर्तुर वेलेटिर लोकुर येसुन पोरो बरोसा इर्तेर. 40 वूर समरयतुर वोन्गा वासि, “गुरुजि! निमे महगा वासि, मंदय लागर” इन्जेर जुल्मा कीतेर. ते येसु वूर्गा रंड रोज्क मत्तोर. 41 येसु वेहतड गोस्टिड कुद केन्चि, उंडे वेलेटिर बक्तलिर आतेर. 42 “निमे वेहता गोस्टि पिय्सिन आयो बति, ममोट वोनड गोस्टिड कुद केन्चि, वेरे दुनियतुन बचि किय्वल किरिस्तु इन्जेर करि कीसि, नम्तोम” इन्जि वेय्लोन वेहतेर.

येसु अदिकारिनोर मरिन चोकोट किय्वल

(मत्तयि 8:5-13; लूका 7:1-10)

43 रंड रोज्क आता पेजे, येसु गलिलया येरियते सोंले पेसितोर. 44 (अस्के येसु, “पर्वक्तन तंवा सोंता येरियतगा मान पुटो” इन्जेर मुनेने वेहिच मत्तोर.) 45 तेर बति वोर गलिलया येव्ता पेजे, अगटुर लोकुर चोकोट मान सीसि, वोन करुम कीतेर. बारितेके पस्का सड जर्नेके, वूर येरुसलेम्नगा सोन्जि मत्तेर अनि येसु कीतड मय्यतड काम्क सूडसि मत्तेर. 46 अहन सोनेके सोनेके, इदेन मुने येतुन आडुक्ना रसत दात मार्युसीतोर अद, गलिलयता काना चहर्दे येव्तोर. कपेर्नहोम

* 4:35 लोकुरकुन बगवंतना चर्नते तर्वल पंटा. बहन इत्तेके समरया जातितुर वेलेटिर येसुनगा वासेर मत्तेर. वूरकुन बगवंतना सरि-मारगुन बारेते वेह्वले काने आसि मंता इत्तोर.

इंवल चहर्ते राजनोर वोरोर अदिकारि मत्तोर. वोनोर मरि बेमरिते सानल मींडसि मत्तोर. ⁴⁷ते वोर अदिकारि, यूदयतल गलिलया येरियते येसु वातोर इन्जेर केन्चि, येसुनगा सोत्तोर. अनि, “ना मरि बेमरिते सानल मींडसि मत्तोर. निमे वासि, चोकोट कियय लागर” इन्जेर येसुन विनंति कीतोर. ⁴⁸ते येसु, “चमत्कार्क अनि मय्यतड़ काम्क सूडा बीगर, ना पोरो बरोसा किय्यिट सेलेय?” इन्जेर इत्तोर. ⁴⁹तेर बति वोर अदिकारि, “पर्बु! ना मरिना परन सोंवक मनेकेन वरा” इन्जेर इत्तोर. ⁵⁰अस्के, “निमे रोन सोन. नी मरि पिसंतोर” इन्जेर येसु वेह्तोर. ते वोर अदिकारि, येसुना गोस्टित पोरो बरोसा इसि पेसितोर. ⁵¹वोर अहन सरिय सोन्जेर मनेकेन, वोनुर सेव्कलिर मुनेत्क वासि, “नीवोर मरि चोकोट आतोर” इन्जेर वेह्तेर. ⁵²ते वोर अदिकारि, “बद वकत्ने चोकोट आतोर?” इन्जेर सेव्कलिरकुन पूसि कीतोर. अस्के वूर, “निने दुपरि उंदि नेकनेके, चोकोट आतोर” इन्जेर वेह्तेर. ⁵³बरोबर अदे वकत्ने येसु तनकुन, «नीवोर मरि पिसंतोर» इंवल गोस्टि वेह्तोर इन्जेर सम्जे मासि, वोर अदिकारि अनि वोना रोतुर येसुन पोरो बरोसा इर्तेर. ⁵⁴यूदया येरियतल गलिलया वासि, येसु कीता रेंडवा मय्यता काम इद आंद.

केय-काल्क अर्सि सोत्तोन चोकोट किय्वल

5 अद आता पेजे, यूदुल्कना उंदि सड करुम वाता काङ्कि, येसु येरुसलेम नगुडे, वर्सि सोत्तोर. ²येरुसलेम्ना गोरेना

48 दानि 4:2; योहा 20:29; अपो 2:22; 1कोरा 1:22; हेब्रि 2:4
50 मत्ता 8:13; लूका 17:14
1 बहिर 23:14-17; 34:23; कटोडा 23:2-4; रेंडा 16:16
2 नेहे 3:1; 12:39
5 मार 9:21; लूका 8:43; 13:16; अपो 3:2
6 लूका 18:41; हेब्रि 4:13,15
7 रेंडा 32:36; कीर्ता 72:12; 142:4; 1कोरा 9:24; 2कोरा 1:8-10
8 मत्ता 9:6; मार 2:11; लूका 5:24
9 योहा 9:14; अपो 3:7-8
10 नेहे 13:15-21; इर 17:21; लूका 6:2; 13:14; योहा 9:16
11 मार 2:9-11

पाटक इंवल जागतुन करुम हेब्रि बासते बेतेस्ता इंवल कोनेर मत्ता. अद कोनेरतगा सियुड़ मंडोप्क मत्तड. ³⁻⁴*[अद कोनेरतगा कहि येलने बगवंतनोर दूतल रेय्सि येतुन हालि कींदुर. अस्के बोर मुने रेयंतोरो वोर बातल बेमरि मत्तेके गिर चोकोट आंदुर.] अब मंडोप्कनगा गुड्हिर, लेड्डल-तुड्डलिर अनि केय-काल्क अर्सि सोत्तुर, सम्दि तीकर्नड बेमरिड वालिर जागा पिय्सि मंदिर. ⁵वूर रोपो तीसा आट (38) साल्कनल बेमरिते मंवल वोरोर मायनल मत्तोर. ⁶वोर मायनन येसु सूडसि, वेले साल्कनल बेमरिते मत्तोर इंवल करि कीसि, “चोकोट आयना इंति कि?” इन्जेर वोन पूसि कीतोर. ⁷ते वोर मायनल, “पर्बु! अद कोनेर्ता येर हाले मानेके, नाकुन अगा रेह्वलिर बोरे सेलुर. अदेन साटि नना रेय्ले वानेकेते, नाकुन तेर मुनेन दुस्तोर बोर्तेर अगा रेयंतोर” इन्जेर जवब सीतोर. ⁸अस्के येसु, “तेदा! अनि नीवा चाप्रतुन पिय्सि रोन सोन” इन्जेर इत्तोर. ⁹अहन इत्ता बरोबर, वोर चोकोट आसि, तंवा चाप्रतुन पिय्सि ताकसेर सोत्तोर.

इद गट्ना यूदुल्कना आरम्ना दिवोसुन नेटि जर्ता. ¹⁰ते यूदुल्कनुर अदिकारिर, “नीवा चाप्रा पिय्सि ताकवल, नेंड आरम्ना दिवोस आता काङ्कि, दर्मता कानुंतुन उल्टा ताक्तप आंता” इन्जेर चोकोट आतोन सडा इत्तेर. ¹¹बति वोर, “नाकुन चोकोट किय्वल, ‘नीवा चाप्रा पिय्सि सोन इत्तोर’” इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. ¹²ते वूर, “‘नीकुन चाप्रा पिय्सि सोन’ इन्जेर बोर * 5:3-4 तोलेतड़ कहितड़ ग्रीकु ग्रंत्कनगा इव गोस्टिड सेलेड.

वेह्तोर?” इन्जि पूसि कीतेर. ¹³बति वोर वेहा पर्मकि. बारितेके अगा वेले मांदि मत्तेर अनि येसु मांदितगा मिस्डे मासि सोत्तोर. ¹⁴अद आता पेजे येसु, वोन मंदिर्ता आब्रतगा सूडसि, “इचुला केन्जा! निमे चोकोट आति. उंडे वेले दुक्सा वाख्वकने मंले, पाप्नड काम्क किय्मा” इन्जेर वेह्तोर. ¹⁵अस्के, वोर मायनल यूदुल्कनुर अदिकारिगा सोन्जि, “नाकुन चोकोट किय्वल येसु आंदुर” इन्जेर वेह्तोर.

¹⁶येसु आरम्ना दिवोसुन नेटि ईतड़ काम्क कीततुन हिंदल, वूर यूदुल्कनुर अदिकारिर येसुन दुक्सा सिय्वल मोदोल कीतेर. ¹⁷बति येसु, “ना बाबो हर गट्का काम कीसेर मत्ता काड़कि, नना गिर काम कीसेर मंतोन” इन्जेर वेह्तोर. ¹⁸इद कारंतुन हिंदल, यूदुल्कनुर अदिकारिर, “वेर सिरिप आरम्ना दिवोस्ना मा नेकितुन बह्के माख्वले आख्वा, बगवंतन तंवोर बाबो इन्जेर वेह्ति, तनकुन बगवंतन बरोबर बडि कीसेर मंतोर” इन्जि, इव रंड कारनकुन हिंदल, येसुन जकना इन्जेर वूर निर्नय कीतेर.

बगवंतना अदिकार येसुनगा मंता

¹⁹ते येसु इहिन पोडि कीसि वेह्तोर: “इद सतेम आंद. बगवंतनोर मरि तंवा तना बतय किया परोर. बाबो बतल कींतोरो, सिरिप अदेने सूडसि मरि कींतोर. बाबो बगवंतल बतड बहन कींतोरो, अवेन मरि अह्ने कींतोर. ²⁰बाबो मरिन लाड कीता काड़कि, तना किय्वलिक सम्दो कामकुन मरिन तोहचेर मंतोर. उंडे वेले डगुक काम्क मुने बविसत्ने मरिन सडा बाबो

14 कटोडा 26:23-24,27; नेहे 9:28; कीर्ता 27:6; 118:18; येसा 38:20; योहा 5:5; 8:11
17 योहा 9:4; 14:10; कोलसि 1:16; हेब्रि 1:3
18 जेकर्या 13:7; योहा 5:16,23; 7:1; 8:58; 10:30,33; 19:7; पिलिपि 2:6; उजगिरि 22:1
19 कीर्ता 50:6; 138:3; येसा 45:24; लूका 21:15; योहा 3:3; 5:21,24-26,28-30; 8:28; 9:4; 10:18; 11:25-26; 12:49; 14:10,16-23; रोमा 6:4; 8:11; 1कोरा 15:12; 2कोरा 12:9-10; एपेसि 1:18-19; 2:5; 3:16; पिलिपि 3:21; 4:13; उजगिरि 2:23
20 मत्ता 3:17; योहा 3:35
21 रेंडा 32:39; लूका 7:14-15; 8:54-55; योहा 11:25,43-44; 17:2; अपो 26:8; रोमा 4:17-19; 8:11
22 कीर्ता 9:7-8; 96:13; 98:9; बोदा 11:9; मत्ता 16:27; 28:18; योहा 5:27; 9:39; 17:2; अपो 10:42; 17:31; रोमा 2:16; 14:10-12; 2कोरा 5:10; 2तेसा 1:7-10; 2तिमो 4:1; 1पेतु 4:5; उजगिरि 20:11-12
23 झर 17:5-7; मत्ता 11:27; लूका 10:16; 12:8-9; योहा 15:23-24; 1कोरा 10:31; एपेसि 6:24; 1तेसा 3:11-13; 2तेसा 2:16-17; तीतु 3:4-6; हेब्रि 1:6; 2पेतु 3:18; 1योहा 2:23; 2योहा 9
24 मार 16:16; योहा 3:16,18,36;

कियुस्वल सूडसि, बेय गुल आकिट. ²¹बाबो सातुरकुन बहन नेंदुसंतोरो, अह्ने मरि गिर तना नेमि कीतुरकुन पिसुसंतोर. ²²बाबो बोने तस्वा कियोर. बति तस्वा किय्ले बर्पुर अदिकार तंवोर मरिन सीतोर. ²³तनकुन बहंते सम्दिर मानि कीतेरो, अह्ने मरिन गिर मानि कियना इन्जेरेन, अद अदिकार मरिना केय्दे बगवंतल सीतोर. बोरे आयि मरिन मानि किय्वेके, मरिन सारि कीतोर बाबोन गिर मानि कीता लेकतगा वायोर. ²⁴नावा गोस्टि केन्चि, नाकुन सारि कीतोनगा बरोसा इर्वन, बस्केट पिस्वल जीवा पुटंता. आतोन पापकुन हिंदल, वाख्वल सिक्सा तपंता. मरंतल तप्सि, वोन बस्केट पिस्वल जीवा पुट्ता.

²⁵“इद सतेम आंद. सानलिर बगवंतनोर मरिना गोस्टि केन्ज्वल वकत वासेर मंता. अद इंके वासिन मंता. अद गोस्टि केन्चि, ताकवलिर बस्केट पिसंतेर. ²⁶बहंते बगवंतल जीवतोर माल्कल आंदुरो, अह्ने बस्केट पिस्वल जीवतुन सिय्वल अदिकार मरिन सीतोर. ²⁷वोर मरि स्वर्णोर मायनल आता काड़कि, लोकुरकुन तस्वा किय्वल अदिकार बाबो वोन सीतोर. ²⁸मिरट गुल आयमट! उंदि वकत वासेर मंता. अद वकत्ने वीच्कनगा मंवलिर सानलिर सम्दिर गिर बगवंतनोर मरिना गोस्टि केन्चि, नेंडुसि 6:40,47; 8:51; 10:27-30; 11:26; 12:44; 20:31; रोमा 8:1,16-17,28-30,33-34; 10:11-13; 1तेसा 5:9; 2तेसा 2:13-14; 1पेतु 1:5,21; 1योहा 3:14; 5:1,11-13
25 लूका 15:24; योहा 4:23; 5:28; 8:47; एपेसि 2:5; 5:14; उजगिरि 3:1 **26** बह्रि 3:14; झर 10:10; योहा 1:4; 11:26; 17:2-3 **27** योहा 5:22; अपो 10:42; 17:31 **28** योबु 19:25-26; येसा 26:19; योहा 6:39-40; 1कोरा 15:42-54; 1तेसा 4:14-17; उजगिरि 20:12

बहिर वांतेर. २९ नेंडुसि बहिर वातुर सम्दिरकुन वोर मरि तस्वा कीसि, वूर्गटल पुनेवंतलिरकुन बस्केट पिस्वल जीवा सींतोर अनि पापेस्तलिरकुन सिक्सा वाटंतोर. ३० अद तस्वा नावा इचतुन पिय्सि आयो बति, नाकुन सारि कीतोना इचतुन पिय्सिन कींतोन. नावा नना बतय किया परोन. बाबल नाकुन वेह्ता तीरे, लोकुरकुन नायदा तस्वा कींतोन. नना किय्वल तस्वा नायदा आंद.

येसुन बारेतड़ गवड

३१ “मोका ना बारेते ननय गवा वेहकते, नावा गवतुन करल इन्जेर वोपुर. ३२ ना बारेते गवा वेह्ले वोरोर मंतोर. वोर वेह्वल गवा सतेम इन्जेर नाकुन टावा.

३३ “मिरट योहंतगा कहितुरकुन रोहिति. वोना गवा सतेमे आंद. ३४-३५ योहन डिवेत दात पोझ्वेर वेड्चि सीसेर मत्तोर. मिरट वोना वेड्चिते जुलुक वेरि, बेय आनंदने मत्तिट. मिरट बचे मायना इन्जेरेन इव गोस्टिड वेह्चेर मंतोन.

“बति नाकुन नरिमन्कना गवा जुरत सेले. ३६ बारितेके योहंतुन तेर डगुर गवा नहगा मंता. अद बतल इत्तेके: नना कीतड मय्यतड काम्क. इव कामकुन बगवंतल नाकुन कीम इन्जेर हव्विल कीतोर. इवे नाकुन बाबो सारि कीतोर इन्जेर निरुपन कींतड. ३७ वोरे बाबो ना बारेते इद गवा वेह्चेर मंतोर. बति मिरट बस्केन वोना वचन केन्जमकि अनि बस्केन वोना रूप सूडमकि. ३८ सारि किय्वन पोरो मिरट बरोसा इर्वा काङ्कि, वोना बोदा

२९ दानि 12:2-3; मत्ता 25:31-46; लूका 14:14; अपो 24:15; रोमा 2:6-10; गलति 6:8-10; १तिमो 6:18
३० पुट 18:25; कीर्ता 40:7-8; येसा 11:3-4; होसे 10:7-10; मत्ता 26:39; योहा 4:34; ५:१९; ६:३८; ८:१५-१६,२८; १४:१०; रोमा १५:३
३१ सुबुत २७:२
३६ मत्ता ११:४; योहा २:२३; ३:२,१७; ९:३०-३३; १०:२५,३७-३८; १५:२४; १योहा ५:९
३७ मत्ता ३:१७; योहा १:१८; ८:१८; १तिमो १:१७; ६:१६; १योहा ४:१२,२०
३८ १योहा २:१४
३९ रेंडा ११:१८-२०; १८:१५,१८; ३२:४७; येहो १:८; कीर्ता १६:११; ३६:९; ११९:११,९७-९९; सुबुत ६:२३; ८:३३-३४; येसा ३४:१६; इर ८:९; मत्ता २२:२९; मार १२:१०; लूका १६:३१; २४:२७,४४; योहा १:४५; ५:३२,३६,४६; ७:५२; अपो ८:३२-३५; १३:२७; १७:११; २६:२२-२३,२७; रोमा १:२; ३:२; २तिमो ३:१४-१७; १पेतु १:१०-११; २पेतु १:१९-२१; उजगिरि १९:१०
४० येसा ४९:७; ५०:२; मत्ता २३:३७; योहा १:११; ३:१९; ६:२७,३७; ८:४५-४६; १योहा ५:११-१३
४१ योहा ७:१८
४३ मत्ता २४:५; योहा ६:३८; ८:२८-२९; १०:२५; १७:४-६; हेब्रि ५:४-५
४४ १समु २:३०;

मीवड दिल्कनगा मनो. ३९ बस्केट पिस्वल जीवा दर्मा-ग्रंतनगा पुटंता इन्जेर सोन्च कीसि, मिरट चोकोटे महकंतिट. बति अवे वचन्क ना बारेते गवा वेह्चेर मंतड. ४० तेर बति मिरट अद बस्केट पिस्वल जीवतुन साटि नहगा वाय्ले वोप्पिट.

४१ “नाकुन माघ्नलिर सिय्वल डगुर-पान लागो. ४२ बारितेके मिरट बगवंतन पेर्मा किय्विट इंवल नाकुन टावये. ४३ नना नावोर बाबोना पोरोडे वातोन. नाकुन मिरट वोप्मकि. बति उंडे बोरे तंवा पोरोडे तनय वातेके, वोन मिरट आनंदने वोपंतिट. ४४ मीकुन दुसुर डगुर-पान सिय्वल इस्टम बति, वोरोरे मंवल बगवंतल सिय्वल डगुर-पांदुन साटि कोसिद किय्विट. ते ना पोरो बहन बरोसा इरा पर्किट? ४५ नना बाबोनगा मी पोरो पिरदि कींतोन बतलो इन्जेर सोन्च किय्मट. बति दर्मता कानुंतुन लिहि कीतोर मोसे पर्वक्तन पोरो मिरट आसा इर्तिट. वोर मोसेय मी पोरो पिरदि कींतोर. ४६ वोर मोसे ना बारेते लिहि कीता काङ्कि, मिरट मोका वोन बरोसा कींदिट्ते, नाकुन गिर बरोसा कींदिट. ४७ बति मोसे लिहि कीता दर्मता कानुंतड गोस्टिने मिरट नम्विट्ते, नावड गोस्टिन बहन नमा पर्किट?” इन्जेर यूदुल्कनुर अदिकारकुन वेह्तोर.

२जग्ता ६:८; मत्ता २३:५; २५:२१-२३; लूका १९:१७; योहा १२:४३;

रोमा २:७,१०,२९; ८:७-८; १कोरा ४:५; पिलिपि २:३; १पेतु १:७

४५ योहा ९:२८-२९; रोमा ३:१९-२० **४६** पुट ३:१५;

१२:३; १८:१८; २२:१८; २८:१४; ४९:१०; इसोब २१:८-९; २४:१७-१८;

रेंडा १८:१५,१८-१९; लूका २४:२७; योहा १:४५; अपो २६:२२;

रोमा १०:४; गलति २:१९; ३:१०,१३,२४; ४:२१-३१; हेब्रि ७:१-१०

४७ लूका १६:२९,३१

येसु सियुड हजर्क मांदितुन जेवुन दोस्वल
 (मत्तयि 14:13-21; मार्क
 6:30-44; लूका 9:10-17)

6 अद आता पेजे, येसु गलिलया सम्दुर्तुन* हंदा बाजनेके, तंवुर सिस्यलिर सडा सोत्तोर. ² अब वालिरकुन येसु चोकोट कीतड़ मय्यतड़ काम्कुन सूडसि, वेलेटिर मांदि वोन पेजेय वासेर मत्तेर. ³ ते येसु गुटा तेग्सि, तंवुर सिस्यलिर तोडो उद्तोर. ⁴ अब दिवोस्कनगा यूदुल्कना पस्का सड करुम वासि मत्ता. ⁵ अद वकत्ने येसु तला तहिंच सिर्मुट सूडतोर. ते वेलेटिर मांदि तन्गा वासेर दिस्तेर. “वीर सम्दिर तिंले बगटल काने येच्छि तर्कट?” इन्जेर पिलिपुन येसु पूसि कीतोर. ⁶ तना बतल किय्वल मंतोर इंवल तनकुन टावय. बति वोर पिलिप्ना मंदे बतल मंतयो करि कियना इन्जेरेन, येसु अहन पूसि कीतोर. ⁷ ते पिलिपु, “रंड नुहक (200) कूरतड बिलने* चंदि येच्छि तत्तेके तेर बति, हर वोरोन जरजरा तिंले गिर येवो” इन्जेर जवब सीतोर. ⁸⁻⁹ अस्के वोनुर सिस्यलिर्गटल सीमोन-पेतुर्तोर तमुर आंद्रेयल, “इगे वोरोर कांडिनगा सियुड सारिड अनि रंड चुडुक मीन्क मंतड. बति इचोर वेले मांदितुन इब बेकेन येवोड” इन्जेर येसुन वेह्तोर. ¹⁰ ते येसु, अगा उदनल जाडि मत्ता काड्कि, “तान पोरो पर्जतुन उपुस्ट” इन्जेर वेह्तोर. ते मरि-मियड अनि वेख्लोकुन लेका किय्वके, लग-बग सियुड हजर्क (5,000) माड्सा पडत उत्तेर. ¹¹ अस्के येसु, अब सारिड पिय्सि, बगवंतन दनेवाद वेहिंच, पडत उद्तुरकुन वहिंड किय्ले सीतोर.

1 मत्ता 4:18;
 मार 6:31-44; लूका 5:1;
 योहा 6:23; 21:1
3 योहा 6:15
4 योहा 2:13; 11:55
6 पुट 22:1
7 इसोब 11:21-22;
 मार 6:37
10 लूका 9:14-16
11 मत्ता 15:36;
 लूका 24:30;
 योहा 6:23; अपो 27:35;
 रोमा 14:6; 1तेसा 5:18
12 लूका 1:53
14 पुट 49:10;
 रेंडा 18:15-18; मत्ता 11:3;
 21:11; योहा 1:21; 4:19;
 7:40; अपो 3:22-24; 7:37
15 मार 6:45-52;
 11:9; लूका 19:38;
 योहा 6:15-21;
 7:3-4; 18:36
18 कीर्ता 107:25; 135:7
19 योबु 9:8; कीर्ता 93:4;
 मत्ता 14:25-26;
 मार 6:47-49; योहा 14:18
20 मत्ता 14:27-31
21 कीर्ता 24:7-10;
 मत्ता 14:32-33;
 मार 6:51; उजगिरि 3:20

अह्ने मीनकुन गिर सीतोर. वूर तिंदनझ्वोर तित्तेर. ¹² पर्जा पेटिमेन तिता पेजे, “इचुर गिर करब आय्वकने, मेयतड टुकडेड सम्दो मीरि कीम्ट” इन्जेर सिस्यलिरकुन येसु वेह्तोर. ¹³ ते सिस्यलिर, तित्तड अब सियुड सारिनल मेयतड टुकडेन मीरि कीतेके, बारा डालड निंतड. ¹⁴ अद मय्यता कामुन सूडसि, पर्जा गुल आतेर. अनि “इद दुनियते वाय्ले मत्तोर वोर करल पर्वक्तल वेरे आंदुर” इन्जेर पर्जा इत्तेर. ¹⁵ ते येसु, वूर पर्जा तनकुन हटुन राजल किय्ले आंतेर इंवल करि कीसि, अद गुटतेके वोरोरे सोत्तोर.

येसु सम्दुर्ता येत पोरो ताक्वल

(मत्तयि 14:22-27; मार्क 6:45-52)

¹⁶⁻¹⁷ अद नेटि पोड्द सोनेके, येसुनुर सिस्यलिर गलिलया सम्दुर्ता डर्डित करुम सोन्जि, येसुना सरि सूडसेर मत्तेर. अस्के सिकटि आसेर मत्ता तेर बति, येसु वूर्गा वाय्लेके मत्तोर. ते वूर सिस्यलिर, उंदि रूकतगा उच्छि, सम्दुरतुन हंदा बाजुन मंवल कपेनहोम चहर्ते सोंले पेसितेर. ¹⁸ अदे वकत्ने डगुर वडि-दूंदड तेच्छि, सम्दुर्तड हेल्वड बडे मातड. ¹⁹ वूर लग-बग मूंद-नालुड कोस्क लक रूकतुन ताकुस्ता पेजे, येत पोरो ताक्सेर येसु तम्वा रूकतगा वाय्वल सूडसि, बेय वेरितेर. ²⁰ बति येसु, “वेरिमट! ननय आंदुन” इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. ²¹ अस्के वोन आनंदने अद रूकतगा उपुसीतेर.

* 6:1 तिबेरिया सम्दुर इन्जेर गिर केयंतेर.

* 6:7 रंड नुहक कूरतड बिलना विलुवा कमि जास्ता आट महिनना बूति. इवेन ग्रीकु बासते देनरड इत्तेर.

अस्के येंटने वूर सोंवल जागते अद रूका
येव्ता.

22-23 पर्बु विंति कीसि जेवुन दोस्तोर अद
जागते, दुसो नेटि कहि रूकड़ तिबेरिया
नगुडल वातड. ते सम्दुर्ता हंदा बाजुन
रेहे माय्वलिर लोकुर, सिस्यलिर सिरिप
उंदिय रूकते सोत्तेर. बति वूर तसोंते येसु
सोन्मकि इन्जेर करि कीतेर. ²⁴वूर मांदि
येसुन अनि सिस्यलिरकुन महक्तेर बति,
बोरे पुट्मकि. ते अव रूकनगा उच्चि, येसुन
महक्सेर कपेर्नहोम सोत्तेर.

²⁵ सम्दुर्ता हंदा डर्डिते येसु वूरकुन दिस्ता
पेजे, “गुरुजि! इगे बस्के वाति?” इन्जेर
पूसि कीतेर.

जीवतुन ताकद सिय्वल काने येसुय आंदुर

26-27 ते येसु, “मय्यतड़ कामकुन अर्तम
किय्वडुन हिंदल आयो बति, बर्पुर काने
तित्ततुन हिंदले मिरट, नाकुन महक्सेर
मंतिट. सव्विस करब आय्वल कानेतुन
साटि पर्षेडे माय्मट. बति स्वगर्नोर माय्नल
सिय्वल बस्केट पिस्वल जीवा वाले
कानेतुन साटि पर्षेडे माम्ट. अहन सियन
साटिने, बगवंतल तंवा अदिकार्दा मोर ना
पोरो वाङ्गतोर. इद सतेम आंद” इन्जेर
वेहतोर. ²⁸ अस्के वूर, “बगवंतल माकुन
बतल कियना इंतोर?” इन्जेर पूसि कीतेर.
²⁹ ते येसु, “बगवंतल बोंते सारि कीतोरो,
वोन्गा बरोसा इरना इन्जेर कोरंतोर” इन्जि
वेहतोर. ³⁰⁻³¹ अद केन्चि वूर, “मा तोन्नुर
ईजिप्टनल वानेके, बोडि गुटनगा मंना
इंवल काने तित्तेर. दर्मा-ग्रंतनगा लिहि
कीता तीरे वोर स्वर्गनल, अद कानेतुन
तिंले सीतोर. ते ममोट नी पोरो बरोसा

²⁴ योहा 6:17

²⁵ योहा 1:38-39

²⁹ रेंडा 18:18-19;
कीर्ता 2:12; मार 16:16;
योहा 3:36; 5:39;
अपो 16:31; रोमा 4:4-5;
हेब्रि 5:9; 1योहा 3:23; 5:1

इरनल इंके मा साटि, बातल मम्मता काम कीसि तोहंति?" इन्जेर पूसि कीतेर. 32 अस्के येसु, "अद कानेतुन स्वर्गनल मोसे सियमकि बति, ना बाबोये सीतोर. इंके अद करल कानेतुन, ना बाबो स्वर्गनल सीसेर मंतोर. 33 बाबो स्वर्गनल बततुन सारि कीतोरो, अदे दुनियतुरकुन जीवदान सींता. बगवंतल सारि कीता करल काने इदे आंद" इन्जेर वेह्तोर. 34 ते वूर, "पर्बु! अद कानेतुन माकुन बस्केट सीम" इन्जेर कोर्तेर. 35 अस्के येसु, "ननय जीवदान सिय्वल कानेता आंदुन. ना पोरो बरोसा इर्सि, नावा चर्नते वाय्वलिर बस्केट्के वूरड दिलकुन रोपो करुसायुर अनि वूरकुन बस्केट्के येर वट्का वसो. 36 बति नना इदेन मुने वेह्तपिनय, मिरट नाकुन सूडता फेजे गिर ना पोरो बरोसा इर्मकि. 37 तेर बति, बोन बोते बाबो नहगा सारि कींतोरो, वूरे नहगा वांतेर. नहगा वातुरकुन बस्केने बहिर डग्लि कियोन. 38 बारितेके, नना नावा इचा तीर किय्ले स्वर्गनल रेय्सि वाय्मकि. बति नाकुन सारि कीतोना इचा तीर किय्लेने वातोन. 39 नाकुन सारि कीतोना इचा बतल इत्तेके, नहगा सारि कीतुर्गटल वोरोर गिर तप्सि सोंवकने नना काबाडा लागर. वूरकुन तस्वा किय्वल दिवोसुन नेटि नना नेंदुसा लागर. 40 बारितेके, तंवोर मरिन बाज सूडसि, बरोसा किय्वन बस्केट पिस्वल जीवा पुटना इंवले बाबोना इचा आंद. अहन बरोसा इर्वन तस्वा किय्वल दिवोसुन नेटि नेंदुसंतोन" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. 41-42 अस्के वूर यूदुल्कना जातितुर, "नना स्वर्गनल रेय्सि वाता कानेता" इंतोर. वेर

34 योहा 4:15
 35 येसा 49:10; 55:1-3;
 मत्ता 11:28; लूका 6:25;
 योहा 4:13-14; 5:40;
 6:37,41,44-45,48-58,65;
 7:37-38;
 1कोरा 10:16-18;
 11:23-29;
 उजगिरि 7:16; 22:17
 36 लूका 16:31;
 1पेतु 1:8-9
 37 येसा 1:18-19; 42:3;
 55:7; मत्ता 11:28;
 योहा 6:39,44-45,65;
 10:28-29; 17:2,6,24;
 रोमा 5:20; एपेसि 2:4-10;
 2तेसा 2:13-14;
 1तिमो 1:16; 2तिमो 2:19;
 तीतु 3:3-7; हेब्रि 4:15
 38 येसा 53:10;
 योहा 3:13,31;
 4:34; 5:30; 6:33;
 एपेसि 4:9; पिलिपि 2:7-8
 39 मत्ता 18:14;
 योहा 6:37,40,44,54;
 17:12; 18:9
 40 येसा 45:21-22;
 52:10; लूका 2:30;
 योहा 1:14; 3:15-18;
 4:14; 5:24; 6:27,54;
 11:25; 12:45;
 14:19; रोमा 6:23;
 1योहा 1:1-3; 5:11-13
 44 इर 31:3; होसे 11:4;
 मत्ता 11:25-27; 16:17;
 योहा 6:39-40,45,65;
 12:32; एपेसि 2:4-10;
 कोलसि 2:12; तीतु 3:3-5
 45 येसा 2:3; 54:13;
 इर 31:33-34; मीका 4:2;
 मत्ता 11:27; 17:5;
 मार 1:2; लूका 1:70;
 18:31; योहा 5:38-40;
 6:37,65; 10:27;
 16:14-15; एपेसि 1:17;
 4:21-22; 1तेसा 4:9;
 हेब्रि 8:10-11;
 10:16; 1योहा 4:1-3
 46 योहा 1:18; 7:29

येसुते योसेप्नोरे मरि आंदुर कि रा! वेनुर अवल-बाबो माकुन टावय. 'नना स्वर्गनल रेय्सि वातोना आंदुन' इन्जेर बारि इंतोर?" इन्जि गोल्तेर. 43 ते येसु, "मीवा मिरट गोल्गमट" इन्जेर वूरकुन इत्तोर. 44 "नाकुन सारि कीतोर वोर बाबो, बूरा दिलतगा इचा पुटुसंतोरो, वूरे नहगा वांतेर. दुस्तुर वायुर. नहगा वातुरकुन तस्वा किय्वल दिवोसुन नेटि नेंदुसंतोन" इन्जेर वेह्तोर. 45 "बगवंतले वूरकुन करुसींतोर" इन्जेर पर्वक्तलिर लिहि कीतेर. बूर्ते अब गोस्टिड करिसि, अवेन पिय्सि ताकंतेरो, सिरिप वूरे नहगा वांतेर. 46 बगवंतन सूडतोर वोर बोरे सेलोर इन्जेर वेह्चेर मंतोन. सिरिप ननय बगवंतन सूडसि, वातोना आंदुन. 47 बोर्ते नहगा बरोसा इरंतोरो, वोन बस्केट पिस्वल जीवा पुटंता इंवल सतेम आंद. 48 ननय जीवदान सिय्वल कानेता आंदुन. 49 मी तोत्तुर अद बोडि गुटनगा मंना इंवल काने तित्तेर तेर बति मार्तेर. 50 बति इद स्वर्गनल रेय्सि वाता कानेतुन बोर्ते तिंतेरो, वोन बस्केट मरन मनो. 51 स्वर्गनल रेय्सि वाता जीवदान सिय्वल कानेता ननय आंदुन. बोर्ते इद कानेतुन तिंतोरो, वोर बस्केट पिसंतोर. अद काने ना मेंदोल आंद. अद मेंदोडुन दुनियतुरकुन बस्केट पिसुसि इर्ले, अर्पना सींतोन" इन्जेर वेह्तोर. 52 इद केन्चि वूर यूदुल्क, "मरट तिंले वेर तंवा मेंदोडुन बहन सिया परंतोर?" इन्जेर तम्वा तमा

47 योहा 3:16,18,36; 5:24; 6:40,54; रोमा 5:9-10; कोलसि 3:3-4 48 योहा 6:33-35,51; 1कोरा 10:16-17; 11:24-25 50 योहा 6:33,51,58 51 मत्ता 20:28; लूका 22:19; योहा 6:33; तीतु 2:14; हेब्रि 10:5-12,20 52 योहा 9:16; 10:19

सोऽने चर्चा कीतेर. 53 ते येसु, “स्वर्गनौर मायना मेंदोल तिंवेकेन आयि, वोना नेतुर उंवेकेन आयि, मीकुन बस्केट पिस्वल जीवा पुटा परो. इद सतेम आंद. 54 बति बोर्ते नावा मेंदोडुन तिन्जि, नावा नेतुडुन उंटोरो, वोर बस्केट जीवते मंदंतोर. वोर सातेके गिर, तस्वा किय्वल दिवोस्मे नना वोन नेंदुसंतोन. 55 बारितेके नावा मेंदोल करल तिंवल काने आंद अनि नावा नेतुर करल उंवल चीज आंद. 56 बोर्ते नावा मेंदोडुन तिन्जि, नावा नेतुडुन उंटोरो, वोन्गा नना नहगा वोर उंदि आसि, मंदंतोम. 57 जीवते मंवल बाबो नाकुन सारि कीता काड्कि, नना जीवते मंतोन. अह्वने नावा मेंदोडुन, बोर्ते तिंतोरो वोर, ना हिंदल जीवते मंदंतोर. 58 स्वर्गनल रेय्स वाता करल कानेता ननय आंदुन. तोत्तुर मंना इंवल काने तिन्जि गिर मार्तेर. बति इद कानेतुन तित्तुर बस्केट जीवतेन मंदंतेर इन्जि, मीकुन वेह्वचेर मंतोन” इन्जेर इत्तोर. 59 इव गोस्टिड कपेर्नहोम्ना सुनगोग्नगा* बोदा कीनेके येसु वेह्तोर.

बस्केट पिस्वल जीवतुन बारेते बोदा

60 इव गोस्टिड केन्चि वूर बक्तलिर, “इद बोदा वेले कटिंता मंता. इद बोदतुन बोर वोपनिर?” इन्जेर गोल्तेर. 61-62 ते येसु अद करि कीसि, “मिरट इद गोस्टि केन्चिन सोडुन वातेके, स्वर्गनौर मायनल, वाता जागतेके ताच्चि सोंवल सूडतेके, उंडे बहन आंतिटो?” इन्जेर बक्तलिरकुन इत्तोर. 63 “मेंदोल जीवतुन सिया परो. सिरिप बगवंतना आत्मतुन हिंदले, जीवते मंतिट. नना

53 मत्ता 18:3; 26:26-28; योहा 3:3; 6:26-27, 47, 55; 15:4; 1योहा 5:12; उजगिरि 2:17
54 कीर्ता 22:26; सुबृत 9:4-6; येसा 25:6-8; 55:1-3; योहा 4:14; 6:27, 39-40, 47, 63; गलति 2:20; पिलिपि 3:7-10
55 योहा 1:9, 47; 8:31, 36; 15:1; हेब्रि 8:2
56 योहा 14:20; 15:4-5; 17:21-23; 1योहा 3:24; 4:15-16; उजगिरि 3:20
57 योहा 5:26; 17:21; गलति 2:20
59 योहा 6:24
60 योहा 6:66
63 पृष्ठ 2:7; रैंडा 32:47; कीर्ता 19:7-10; 119:50, 93, 130; योहा 6:68; 12:49-50; रोमा 8:2; 10:8-10, 17; 1कोरा 15:45; 2कोरा 3:6-8; गलति 5:25; 1तेसा 2:13; हेब्रि 4:12; याको 1:18; 1पेतु 1:23; 3:18, 21
64 कीर्ता 139:2-4; योहा 2:24-25; 5:42; 6:61, 70-71; 10:26; 13:10-11; रोमा 8:29; 2तिमो 2:19; हेब्रि 4:13
65 योहा 3:27; 6:37, 44-45; 10:26-27; एपेसि 2:8-9; 2तिमो 2:25
66 जेपंया 1:6; मत्ता 12:40-45; 13:20-21; 19:22; 21:8-11; 27:20-25; लूका 9:62; योहा 6:60, 64; 8:31; 2तिमो 1:15; 4:10; हेब्रि 10:38; 2पेतु 2:20-22; 1योहा 2:19
68 कीर्ता 73:25; योहा 5:24; 6:63; अपो 4:12; 1योहा 5:11-13
69 मार 8:29; लूका 9:20
70 योहा 13:2, 27; 17:12

वेह्वलिक जीवा सिय्वल आत्मतड़ गोस्टिड आंदुड. 64 बति मी रोपो कहितुर बरोसा कियुर वूर मंतेर” इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. बारितेके, तनकुन बोर नंमोर अनि बोर पसि कींतोर इंवल येसुन मोदोडले टावा मत्ता. 65 अनि उंडे येसु, “मीकुन ना बाबो सारि कीतेके तपा, नहगा बोरे वाया पर्विट. अदेन साटिने इव गोस्टिड मी सम्दिरकुन वेह्तोन” इन्जेर इत्तोर. 66 अस्केडल येसुनुर वेलेटिर बक्तलिर पेजे मल्सि सोत्तेर अनि वूर उंडे बस्केन वोना बक्ति पियमकि. 67 अदेन साटि, येसु बारा जन्क सिस्यलिर बाजुन मल्सि, “मिरट गिर दाकोम इंतिट कि बतल?” इन्जेर पूसि कीतोर. 68 अस्के सीमोन-पेतुरु, “बोन्गा इन्जेर दाकोम पर्बु? बस्केट पिस्वल जीवा सिय्वलिक गोस्टिड वेह्वनि निमेय आंदि. 69 ‘बगवंतल रोहतोर वोर पवित्रा वालेनि निमेय आंदि’ इन्जि बरोसा इर्सि करि कीतोम” इन्जेर वेह्तोर. 70 ते येसु, “मी बारा जनकुन ननय नेमि कीतोन कि सेले? बति मिहगटल वोरोनगा सय्यंदा मन मंता” इन्जेर वेह्तोर. 71 सीमोंतोर मरि इस्करियोत नाट्नोर यूदल, बारा जन्क सिस्यलिर्गटल वोरोर आसि गिर दोका सिय्वल आतोर. अदेन साटिने वोन बारेते इद गोस्टि वेह्तोर.

येसु अनि बोनुर तमुक

7 इद आता पेजे, यूदुल्कनुर अदिकारिर येसुन जक्ले सूडसेर मत्ता काड्कि, यूदया येरियतगा वोर सोन्मकि. सिरिप

* 6:59 सुनगोग इत्तेके यूदुल्क मीरे माय्वल रोन.

गलिलया येरियतगन तिरिसेर मत्तोर.
२ बति अद गट्कते यूदुल्कना डेरना सड करुम वासेर मत्ता. ३ ते येसुनुर तमुक, “निमे इगेटल यूदया सोन. अस्केन अगटुर नी बक्तलिर नीवडं मय्यतडं काम्क सूडंतेर. ४ इगेन मत्तेके नीकुन डगुर-पान वायो. निमे करलेने इव मय्यतडं काम्क कीतेके, दुनियतुरकुन तोहा” इन्जेर तादन वेह्तेर. ५ इत्तेके, वोनुर तमुक गिर येसुनगा बरोसा इर्मकि.

६ ते येसु, वूरकुन इत्तोर, “ना बारेते वोड्कि अरुस्वल वकत अजुन वायोये. बति मिरट बस्के गिर अगा सोंदा वचो. ७ दुनियतुर मीकुन मेच्वक मंदा परुर. बति वूर किय्वलिक काम्क करब मंतड इन्जेर नना वेह्ता काड्कि, नाकुन वूर मेचुर. ८ मिरट सडदुन साटि सोंटु, नावा वाख्वल वकत निंद्वा काड्कि, नना इंके मी सडा वायोन” इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. ९ इहिन वेह्विच, येसु गलिलयतगन आगतोर.

१० बति वोनुर तमुक सडदुन साटि सोत्ता पेजे, येसु गिर उजगिरिते आय्वा, माकिडते अगा सोत्तोर. ११ अद सड जर्नेके यूदुल्कनुर अदिकारिर, “वोर बगा मंतोर?” इन्जेर वोन साटि महक्तेर. १२ ते अद मांदितल कहितुर, “येसु चोकोट्नोर मायनल आंदुर” इन्जेर अनि, उंडे कहितुर, “सेले-सेले वोर पर्जतुन पसि किय्वल आंदुर” इन्जेर कुसा कुसा चर्चा कीतेर. १३ बति यूदुल्कनुर अदिकारिरा वेरेते, येसुन बारेते बोरे उजगिरि वड्कमकि.

२ जेकर्या 14:16-19
३ मत्ता 12:46; योहा 7:5
४ योहा 18:20
५ मार 3:21
६ कीर्ता 102:13;
बोदा 3:1-15; मत्ता 26:18;
योहा 2:4; 7:8,30; 8:20;
13:1; 17:1; अपो 1:7
७ सुबुत 9:7-8;
योहा 3:19; 15:18-19;
गलति 4:16; 1योहा 4:5
८ योहा 7:6
९ आमोस 5:13
११ योहा 11:56
१२ योहा 7:40-43; 9:16
१३ योहा 9:22;
19:38; 20:19
१६ योहा 14:10,24; 17:8
१७ कीर्ता 25:8-9,12;
119:101-102;
झ 31:33-34; दानि 12:10;
मीका 4:2; लूका 8:15;
योहा 8:31-32,43,47;
अपो 17:11;
पिलिपि 3:15-16
१८ योहा 5:41;
1कोरा 10:31-33
१९ योहा 1:17
२० योहा 8:48,52; 10:20
२२ पुट 17:10-14;
कटोडा 12:3

येसु डेरना सड जर्नेके मंदिरतगा बोदा करुस्वल

१४ अद सड मोदोल आसि अर्दे दिवोस्क आता पेजे, येसु मंदिरतगा सोन्जि, बोदा करुस्वल सुरु कीतोर. १५ अद केन्चि वूर, “असल वेर बोरे गुरुनगा सिक्सान येत्मकि. बति वेन इचोर वेले गियन बगटल वाता?” इन्जेर वूर यूदुल्क गुल आतेर. १६ ते येसु, “नना वेह्वलिक गोस्टिड नावड आयोड. बति नाकुन सारि किय्वल बगवंतनड आंदुड. १७ मिहगटल बोरे आयि बगवंतना इचा तीर ताकना इंदनुर्ते, इव गोस्टिड नहगटल वासेर मंतड कि सेलेके, बगवंतनल वासेर मंतड इंवल करि कींतोर. १८ बोर्ते सोंता गोस्टिड करुसंतोरो, वोर तंवय डगुर-पांदुन कोरंतोर. बति बोर्ते तनकुन सारि किय्वने डगुर-पान वायना इंतोरो, वोर बरोसतोर आंदुर. वोन्गा करब बतय सेले. १९ मोसे दर्मता कानुंतुन मीकुन सीतोर. तेर बति मिहगटल वोरोर गिर अवेकुन पिय्सि ताकसेर सेल्विट. इदेन बद्लि नाकुन जक्ले सूडसेर मंतिट” इन्जेर येसु इत्तोर. २० अद केन्चि दुसोक नहकनल वातुर वूर, “एहे! नीकुन बूर जक्ले सूडसेर मंतेर? निह्या बूत सोप्रे मासि मंता कि बतल?” इन्जेर इत्तेर. २१ ते येसु, “नना आरम्ना दिवोसुन नेटि, कीता मय्यता कामुन सूडसि, मिरट सम्मिर वेले गुल आतिट. २२ मी मरकुन तोल कत्रि* कियना

*७:२२ मोडुलिर पुट्सि आट रोज्कने मोसेना कानुंतगा तोल कत्रि कियना इन्जेर हुकुम मंता.

इन्जेर मोसेना कानुंतगा मंता. इद रिवज मोसे मोदोल कियमकि. बति तोत्तुर्गटल वाता. तेर बति आरम्ना दिवोसुन नेटि गिर, मिरट इद कार्या कीसेर मंतिट. 23 ना पोरो बारि सोडुन वांतिट? मिरट वोरोर कांडिन, आरम्ना दिवोसुन नेटि तोल कत्रि कीतेके, मोसेना कानुंतुन बहके मातप आयो इंतिट. बति अंटित्क वोरोर माघ्नन नना चोकोट कीतेके, नाकुन बहके मातोर इंतिट. 24 पोरो दिस्वडुन हिंदल, तस्वा कियमट. बति सोन्च-विचार कीसि, बरोबर तस्वा कीम्ट” इन्जेर येसु वेह्तोर.

येसुये किरिस्तु कि बतल?

25 अस्के येरुसलेम्नुर कहि जन्क, “वूर अदिकारिर जक्ले, महक्वल वेरे आंदुर सेलेय?” इंवल मोदोल कीतेर. 26 “इचुला सूडट! वोर उजगिरि वड्कसेर मंतोर. तेर बति, बोरे बतय इन्जेर सेलुर. वेरे करल किरिस्तु इन्जेर अदिकारिर करि कीतेरो बतलो? 27 बति किरिस्तु वानेके, वोर बगटल वांतोर इंवल, बोने करे मायो. वेर्ते बगटोर इंवल माकुन टावये” इन्जेर वड्क्केर. 28 अस्के येसु मंदिरतगा बोदा करुसेर, “नना बोना आंदुन अनि बगटल वातोन इंवल माकुन टावये इन्जेर सोन्च कींतिट. बति नावा नना इगे वाय्मकि. नाकुन सारि किय्वल सतेवंतल आंदुर. वोर बोर आंदुरो मीकुन टावा सेले. 29 बति वोर नाकुन टावा. वोर सोन इन्जेर हुकुम सीता काड्किने, इगे वातोन” इन्जेर जोर्ते वेह्तोर. 30 अद वक्त्ने वूर अदिकारिर वोन पिय्ले कोसिद कीतेर. बति वोरोर गिर वोन पोरो केय वाटा

24 कटोडा 19:15;
रेंडा 1:16-17; 16:18-19;
कीर्ता 58:1-2;
सुबुत 24:23; येसा 11:3-4;
योहा 8:15; याको 2:1,4
27 मीका 5:2; योहा 6:42
28 झर 9:6;
योहा 8:19,26,42
29 मत्ता 11:27; योहा 8:55
30 योहा 7:6,32;
8:20; 10:39
31 मत्ता 12:23;
योहा 12:42
33 योहा 13:33; 16:5
35 येसा 11:12;
जेपंया 3:10;
याको 1:1; 1पेतु 1:1
36 योहा 7:34
37 कटोडा 23:36;
इसोब 29:35;
1राजा 8:65-66; नेहे 8:18;
कीर्ता 36:8-9; 42:2;
63:1; 143:6; येसा 12:3;
41:17-18; 44:3; 55:1;
आमोस 8:11-13;
जेकर्या 9:15; योहा 1:23;
4:10,14; 6:35,37,55;
उजगिरि 21:6; 22:17

पर्मकि. बारितेके वोना वकत निंद्लेके मत्ता. 31 तेर बति “किरिस्तु वानेके, वेन तेर अदिक मथ्मतड काम्क कींतोरिय?” इन्जि, वेलेटिर पर्जा वोन पोरो बरोसा इर्तेर. 32 इव कुसा कुसा इंवलिक गोस्टिड परिसयुल्क* केन्जतेर अनि वीर परिसयुल्क, डगुक कटोडलिर मीरे मासि, येसुन पिय्ले मंदिरतगा केप्वलिरकुन सारि कीतेर. 33 अस्के येसु, “नना उंडे जरसि वकत वेरि, मी सङ्गा मंदंतोन. अद वकत निंता पेजे, नाकुन सारि किय्वनगा मल्सि दांतोन. 34 मिरट नाकुन महक्किट बति, नना मीकुन पुटोन. नना सोन्जि मंवडगा मिरट वाया पर्विट” इन्जेर वेह्तोर. 35 यूदुल्कनुर अदिकारिर तम्वा तमा, “मरट महक्केके गिर पुट्वक्ने वेर बगा सोन्मड मंदर बेहे? मोका दुस्रोक देस्कनगा पग्गे मासि मंवलिर यूदुल्कनगा सोन्जि, बगवंतन बारेते टावा सेलुर वूर्कुन* बगवंतना बोदा वेह्मड मंदर कि? 36 ‘मिरट नाकुन महक्किट बति, नना मीकुन पुटोन. नना सोन्जि मंवडगा मिरट वाया पर्विट’ इंवडा अर्तम बतलेयो?” इन्जेर वड्क्केर.

येसु जीवा निपुस्वल येता वाग्दन सिय्वल

37 अद सङ्गा आक्रिता दिवोस बेय मुके मंदंता. ते अद दिवोसुन नेटि येसु

* 7:32 परिसयुल्क यूदा दर्मतेर पेदोल्क लोकुर आंदिर. बगवंतनड नेकिड सम्दिर पिय्सि ताकना इन्जेर वेह्मदिर अनि तमो गिरे पिय्सि ताकिंदिर. बति वूर तमकुन मंदे वातड नेकिड अनि रीति-रिवज्क वेले तयर कीसि इवेन गिर पिय्सि ताकना इन्जेर वेह्मदिर. * 7:35 इगे गिरिक्नुर इन्जेर मंदंता. बति यूदुल्कना लेकते गिरिक्नुर इत्तेके दुसो सम्दि जातिनुर इन्जेर अर्तम.

निल्स, “वट्का वस्तोर वोर, नह्या वासि येर उंडना. ³⁸ना पोरो बरोसा इर्तीनगा, दर्मा-ग्रंतनगा वेह्तपिनय, ‘वोना पेटित रोपोडल जीवा निपुस्वल येर पोङ्ग्सेर मंदंता’” इन्जेर वेह्तोर. ³⁹वोन्गा बरोसा इर्तुरकुन पुट्वल बगवंतना आत्मतुन बारेते, येसु अद जीवा निपुस्वल येर पोङ्ग्वल गोस्टि वेह्तोर. येसु उंडे गिर सासि-नेंड्लेके मत्तोर. अदेन साटि वूर्गा अद आत्मा वाखलेके मत्ता. ⁴⁰इव गोस्टिड्ड केन्ज्तुर कहितुर, “बविस्त्ने वाख्वल पर्वक्तल करलेन वेरे आंदुर” इन्जेर इत्तेर. ⁴¹उंडे कहितुर, “वेर किरिस्तु आंदुर” इन्जेर इत्तेर. ते उंडे कहितुर, “एहे! किरिस्तु गलिलयतल बहन वांतोर? ⁴²‘किरिस्तु दाविद्ना कांदांतल पुटंतोर अनि दाविद मत्ता बेत्लेहम चहर्तले वांतोर’ इन्जेर दर्मा-ग्रंत वेहंति कि?” इन्जेर इत्तेर. ⁴³येसुन हिंदल, पर्जतुन नडुम बेद-बाव पुट्ता. ⁴⁴ते कहितुर वोन पिय्कोम इन्जेर सूड्तेर. बति वोरोर गिर वोन पोरो केय वाटा पर्मकि.

यूदुल्कनुर अदिकारिर येसुन पोरो बरोसा इर्ले वोप्मकि

⁴⁵मंदिरतगा केप्वलिर रिकम केय्कने मल्सि वाता पेजे, “मिरट वोन बारि तर्मकि?” इन्जेर डगुक कटोडलिर अनि परिसयुल्क पूसि कीतेर. ⁴⁶ते मंदिरतगा केप्वलिर, “वोर मायनल वड्क्तप इंके वेरि बोरे बस्केन वड्कमकि” इन्जेर जवब सीतेर. ⁴⁷ते परिसयुल्क, “वोर मीकुन गिर पसि कीतोरिय? ⁴⁸मा अदिकारिर्गटले आयि, सेलेते परिसयुल्कनगटले आयि, वोरोर तेर वोन पोरो बरोसा इर्तेरिय? सेले

38 रेंडा 18:15; योबु 32:18-19; सुबुत 10:11; 18:4; येसा 12:3; 44:3; 58:11; 59:21; येहेज 47:1-12; जेकर्या 14:8; योहा 4:10,14; गलति 5:22-23; एपेसि 5:9
39 येसा 32:15; 44:3; योवेल 2:28; योहा 12:16; 13:31-32; 14:16-17; 16:7; 20:22; अपो 2:4,17,33,38
41 योहा 1:46; 7:52
42 1समु 16:1; कीर्ता 132:11; येसा 11:1; इर 23:5; मीका 5:2; मत्ता 1:1; 2:5; लूका 2:4,11
43 योहा 9:16; 10:19
44 योहा 7:30
45 योहा 7:32
46 मत्ता 7:28-29; लूका 4:22
47 योहा 7:12
48 योहा 12:42
50 योहा 3:1-2; 19:39
51 रेंडा 1:17; सुबुत 18:13
52 येसा 9:1-2; मत्ता 4:15-16; योहा 1:46; 7:41
2 मत्ता 26:55
5 कटोडा 20:10; रेंडा 22:21-24; येहेज 16:38-40; मत्ता 5:17; 19:6-8; 22:16-18
6 बोदा 3:7; इर 17:13; मत्ता 19:3; लूका 10:25

बोरे इर्मकि. ⁴⁹बति दर्मता कानुन टावा सेल्वकने, वीर पिसलिर लोकुर वोन्गा बरोसा इर्तेर. ते वूरकुन बगवंतना सापेना लागंता” इन्जेर मंदिरतगा केप्वलिरकुन वेह्तेर. ⁵⁰इदेन मुने, येसुनगा सोन्जि, वातुर्गटल वोरोर निकोदेम इंवल वूर अदिकारिर नडुम मत्तोर. ⁵¹ते निकोदेम, “वोना गवा केन्ज्वकने अनि वोर बतल कीतोर इंवल करि किय्वकने, दर्मता कानुन्तुन पिय्सि, मरट तस्वा किया पर्कट कि? तप्वक मरट किया पर्वट!” इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. ⁵²ते वूर, “ये पिसा! निम गिर गलिलयतोनि आंदि कि बतल? दर्मा-ग्रंतुन चोकोट वाचि कीम. गलिलयतल बोरे पर्वक्तल वायोर इन्जि मंदंता” इन्जेर चेडि कीतेर.

उंदि वेय्लो पीर कीसेर साप्डे माख्वल

⁵³* [अद आता पेजे वूर सम्दिर बोना रोन वोर सोत्तेर.

8 बति येसु ओलिवा मरक्ना गुट्त पोरो सोत्तोर. ²दुसो नेटि बेय सक्रेन, वोर मल्सि मंदिरतगा वातोर. अस्के वेलेटिर लोकुर वोन्गा मीरे मातेर. ते येसु, वूरकुन बोदा करुसन साटि उद्तोर. ³अस्केने, बोदा वेह्वलिर सास्तिरिर अनि परिसयुल्क पीर कीनेके साप्डे माता अद वेय्लोन तत्तेर. अनि अद वेय्लोन सम्दिर नडुम निपुसीसि, ⁴“गुरुजि! इद वेय्लो पीर कीनेके साप्डे माता. ⁵ईतल वेय्लोन बंडने पासि जकना इन्जेर मोसेना कानुंतगा हुकुम मंता. ते निमे बतल इंति?” इन्जेर येसुन पूसि कीतेर. ⁶वोन पोरो पिरदि

* ^{7:53} तोलेतड कहितड ग्रीकु ग्रंतकनगा इव वचन्क सेलेड.

किय्ले, तप्नगा पियना इन्जेर अद सवल येसुन पूसि कीतेर. बति येसु बूड वरिसि, बोमितगा लिहि कीसेर मत्तोर. **7** वूर तम्वा जिद सुटि कियम्कि. ते येसु तला तहिच वूर्के सूडसेर, “मिहगटल बस्केन पाप कियम्कि, वोर मोदोल इद वेयलोन पोरो बंडा वाटा वचो” इन्जेर वेहतोर. **8** अनि उंडे बूड वरिसि, बोमितगा लिहि कीसेर मत्तोर. **9** अद गोस्टि केन्चि तान तत्तुर वूर, मात्रलिर्गटल मोदोल कीसि, सम्दिरे वोरोन पेजेय वोरोर अगटल सोत्तेर. ते सिरिप अद वेयलोये येसुन मुने निल्सि मत्ता. **10** ते येसु उंडे उंदि जोका तला तहिच, “बायि! नीकुन तत्तुर वूर बेंदिर? नीकुन बोरे सिक्सा वाट्मकिय?” इन्जेर पूसि कीतोर. **11** ते अद वेयलो, “वाट्मकि पर्बु!” इन्जेर जवब सीता. अस्के येसु, “नना गिर नीकुन सिक्सा वाटोन. इगेटल सोन अनि इडेडल पाप किय्मा” इन्जेर वेहतोर.]

येसुये दुनियता वेड्चि आंदुर

12 मर्ला येसु, वूर पर्जतुन सडा, “नना दुनियतुरकुन वेड्चि आसि मंतोन. ना पेजेय ताक्वलिर सिक्टितगा ताकुर. बति वूरकुन जीवता सरि तोहले वेड्चि सींतोन” इन्जेर वेहतोर. **13** ते परिसयुल्क, “नीवा निमे गवा वेहचेर मंति. अद गवा करल इन्जि वोपा परोम”* इन्जेर इत्तेर. **14** अस्के येसु, “नना वेहवल गवा करल इन्जि वोपय लागर. बारितेके नना बगटल वातोनो, बगा दांतोनो नाकुन टावा. बति अदेन बारेते मीकुन टावा सेले. **15** सादरन माघ्नलिर मोडि मिरट बहिर दिस्ततुन पिय्सि, तस्वा कींतिट.

7 रेंडा 17:6-7;
मत्ता 7:1-5; 23:25-28;
रोमा 2:1-3,21-25;
कोलसि 4:6; हेब्रि 4:12-13
9 पुट 42:21-22;
बोदा 7:22; योहा 8:10;
रोमा 2:15,22; 1योहा 3:20
10 येसा 41:11-12
11 योबु 34:31;
येसा 1:16-18;
लूका 15:7; योहा 3:17;
5:14; 8:15; रोमा 2:4
12 योबु 33:28;
कीर्ता 18:28; 49:19;
97:11; येसा 9:2; 42:6-7;
49:6; 50:10; 60:1-3;
होसे 6:3; मलाकि 4:2;
मत्ता 4:14-16; 5:14;
लूका 1:78-79; 2:32;
योहा 1:4-9; 3:19;
7:17; 9:5; 12:35,46;
14:6; अपो 13:47;
26:23; 2पेतु 2:4,17;
यूदा 6,13; उजगिरि 21:24
14 योहा 8:42;
13:3; 14:10; 16:28
15 1समु 16:7;
योहा 3:17; 7:24; 12:47
16 योहा 8:29; 16:32
17 रेंडा 17:6; 19:15;
मत्ता 18:16; 2कोरा 13:1;
गलति 3:24; हेब्रि 10:28
18 हेब्रि 2:4
19 इर 22:16;
24:7; मत्ता 11:25;
लूका 10:21-22;
योहा 1:10,18; 7:28;
8:54-55; 10:14-15;
14:6-9; 15:21;
16:3; 17:3,25-26;
1कोरा 15:34;
2कोरा 4:4-6;
गलति 4:9; एपेसि 1:17;
कोलसि 1:10,15;
हेब्रि 1:3;
1योहा 5:20; 2योहा 9
20 मार 12:41;
योहा 7:8,30
21 योहा 7:34; 8:24

बति नना अहन बोने तस्वा कियोन. **16** मोका तस्वा कीतेके गिर, नावा तस्वा करले आंता. बारितेके तस्वा कीनेके, नाकुन सारि किय्वल बाबो गिर ना सडा मंदंतोर. **17** ‘इविर माघ्नलिरा गवा सतेमे’ इन्जेर मीवा दर्मता कानुंतगन लिहि कीसि मंता. **18** नावा नना मोदोडोर गवदारना अनि नाकुन सारि किय्वल बाबो रेंडवा गवदारल आंदुर” इन्जेर वूरकुन वेहतोर. **19** अस्के वूर केन्चि, “नी बाबो बगा मंतोर?” इन्जेर पूसि कीतेर. ते येसु, “ननय आयि, ना बाबोय आयि, मीकुन टावा सेले. नाकुन करि कींदिटे, ना बाबोन गिर करि कींदिट” इन्जेर वूरकुन वेहतोर. **20** इव गोस्टिड मंदिरतुन रोपो हुंडिता जागतुन करुम निल्सि वेहतोर. तेर बति वोन बोरे पिय्मकि. बारितेके, वोना वकत निंद्लेके मत्ता.

नना सोंवडगा मिरट वाया पर्विट

21 अस्के उंडे उंदि जोका येसु, “नना दांतोन. मिरट नाकुन महक्किट बति, नना मीकुन पुटोन. मिरट मी पाप्क मापि आय्वक्नेन सांतिट. इदेन हिंदल नना सोंवडगा मिरट वाया पर्विट” इन्जेर वूरकुन वेहतोर. **22** ते वूर यूदुल्क, “वोर सोंवडगा माकुन वाया पर्विट इंतोर. मोका तंवा तनय सांतोरोय बतलो?” इन्जेर वड्केर. **23** अस्के येसु, “मिरट इद दुनियतुर आंदिट. अनि मीवा सोन्च इद दुनियतुन बारेतेन मंदंता. नना स्वगर्नोना आंदुन. अनि नावा सोन्च-विचर अलग

* **8:13** मोसेना कानुंतुन पिय्सि उंदि गोस्टितुन वोपना इत्तेके इविर सेलेके मुविरड गवड पहजे.

23 योहा 3:31; 17:14,16; 1योहा 2:15-16; 4:5-6

मंदंता. ²⁴ अदेन साटिने, मीवड़ पाप्क मापि आय्वकनेन सांतिट इन्जेर वेह्तोन. ना बारेते वेह्ता गोस्टित पोरो बरोसा इर्वेके, मीवड़ पाप्क मापि आय्वकनेन सांतिट” इन्जेर वेह्तोर. ²⁵ ते वूर, “असल निमे बोनि आंदि?” इन्जेर पूसि कीतेर. अस्के येसु, “नना मोदोडल बोना आंदुन इन्जेर वेह्चेर वातोनो, वोनय आंदुन. ²⁶ मीकुन तस्वा किय्ले, मी बारेते वेले गोस्टिडल नह्गा मंतड. बति सिरिप नाकुन सारि कीतोनल केन्ज्जतड़ गोस्टिने दुनियतुरकुन वेह्चेर मंतोन. वोर सतेवंतल आता काड्कि, वोर किय्वल तस्वा गिर सतेमे आंता” इन्जेर वेह्तोर. ²⁷ बति, येसु तंवोर बाबो बगवंतन बारेते वेह्तोर इंवल वूर अर्तम किय्मकि. ²⁸ ते येसु, “स्वगर्नोर माय्नन बस्केते मोदनगा टाडि कीतिटो अस्के, ननय वोना आंदुन इंवल करि कींतिट. अचोरे आय्वा, नावा नना बतय किया परोन. बति बाबो बव्ते नाकुन करुसीतोरो, अवे गोस्टिडल मीकुन वेह्तोन इन्जेर गिर मिरट करि कीकिट. ²⁹ नाकुन सारि किय्वल, ना सडा मंतोर. वोन आनंद सिय्वलिक काम्क बस्केट नना कीता काड्कि, वोर नाकुन वोरोने बस्केन सुटि किय्मकि” इन्जेर वेह्तोर. ³⁰ इव गोस्टिडल केन्चि, वेलेटिर वोनगा बरोसा इर्तेर.

अब्राहम्ना संतान अनि सय्यंदा संतान

³¹ अदेन साटि, येसु तंवा पोरो बरोसा इर्तुर यूदुलकुन सडा, “ना गोस्टि पिय्सि ताक्केके, करलेने ना सिस्यलिर आंतिट. ³² अस्के मिरट सतुन* करि कींतिट. अद सतेम मीकुन मोकडो सुटि कींता” इन्जेर

24 मार 16:16; योहा 3:18,36; 4:26; हेब्रि 10:26-29; 12:25
26 योहा 7:28; 8:40; 15:15
28 योहा 3:14; 5:19,30; 6:38; 12:49-50; रोमा 1:4
29 येसा 42:1; 49:4-8; मत्ता 17:5; योहा 4:34; 5:30; 6:38; 8:16; 14:10-11; 15:10; 16:32; 2तिमो 4:17; 1योहा 2:1
30 योहा 7:31
31 1समु 12:14; मत्ता 24:13; योहा 1:47; 6:55,66-71; 8:36; 15:4-9; अपो 13:43; 14:22; 26:22; रोमा 2:7; 11:22; कोलसि 1:23; 1तिमो 2:15; 4:16; 2तिमो 3:14; हेब्रि 3:14; 8:9; 10:38-39; याको 1:25; 1योहा 2:19,24; 2योहा 9
32 कीर्ता 25:5,8-9; 119:45; सुबुत 1:23,29; 2:1-7; 4:18; येसा 30:21; 35:8; 54:13; 61:1; इर 6:16; 31:33-34; होसे 6:3; मलाकि 4:2; मत्ता 11:29; 13:11-12; योहा 6:45; 7:17; 8:36; 14:6; 16:13; 17:17; रोमा 6:14-18,22; 8:2,15; 2कोरा 3:17-18; गलति 5:1,13; 2तिमो 2:25-26; 3:7; याको 1:25; 2:12; 1पेतु 2:16
33 मत्ता 3:9; योहा 8:39
34 1राजा 21:25; सुबुत 5:22; रोमा 6:6,12,16,19-20; एपेसि 2:2; तीतु 3:3; 2पेतु 2:19; 1योहा 3:8-10
35 पुट 21:10; गलति 4:4-7
36 कीर्ता 19:13;

वूरकुन वेह्तोर. ³³ “ममोट अब्राहम्ना कांदांतुर आंदुम. इंके वेरि ममोट बोन्गन दासिपान किय्मकि. बति माकुन मोकडो सुटि कींता इन्जि बहन वेह्ति?” इन्जेर येसुन पूसि कीतेर. ³⁴ ते येसु, “पाप किय्वल हर वोरोर, पापुन दासि आंतोर. ³⁵ दासि-मायनल बस्केट रोतुर सडा मनोर. बति मरि बस्केट गिर रोतुर सडने मंदंतोर. ³⁶ अदेन साटि, बगवंतनोर मरि मीकुन पापनल मोकडो सुटि कीनुर्ते, मिरट रोतुर दात करलेने मोकडो आंतिट. ³⁷ मिरट अब्राहम्ना कांदांतुर आंदिट इन्जेर नाकुन टावये. तेर बति, नाकुन जक्ले मिरट सूड्सेर मंतिट. बारितेके मी रोपो नावा गोस्टितुन जागा सेले. ³⁸ ना बाबोनगा सूड्तने नना वेह्चेर मंतोन. अह्ने मिरट गिर, मी बाबोनल केन्ज्जतड़ गोस्टिन पिय्सि कीसेर मंतिट. इद सतेम आंद” इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. ³⁹ ते वूर, “मा बाबो अब्राहम आंदुर” इन्जेर वेह्तेर. अस्के येसु, “मिरट अब्राहम्ना कांदांतुर आतेके, अब्राहम कीतपे मिरट गिर कींदिट. ⁴⁰ नना बगवंतनल केन्ज्जता सतुन वेह्ता काड्कि, मिरट नाकुन जक्ले सूड्सेर मंतिट. बति अब्राहम अहन किय्मकि. ⁴¹ मिरट मी बाबो कीतपे कीसेर मंतिट” इन्जेर वेह्तोर. ते वूर, “ममोट पीर कीनेके

* **8:32** सतेवंतन करि कींतिट. वोर मीकुन मोकडो सुटि कींतोर.

119:32,133; येसा 49:24-25; 61:1; जेकर्या 9:11-12; लूका 4:18; योहा 8:31-32; रोमा 8:2; 2कोरा 3:17; गलति 5:1
37 योहा 7:1 **38** योहा 3:32; 5:19,30; 8:26,41,44; 12:49-50; 14:10,24; 1योहा 3:8-10 **39** मत्ता 3:9; 5:45; योहा 8:37; रोमा 2:28-29; 9:7; गलति 3:7 **40** योहा 8:26; गलति 4:29 **41** येसा 63:16; 64:8; योहा 8:38,44

पुट्तुर आयोम. बगवंतल वोरोरे मा बाबो”
इन्जेर येसुन वेह्तेर. 42 अस्के येसु वूरकुन,
“बगवंतल मी बाबो आतेके, मिरट नाकुन
पेर्मते सूडंदिट. नावा नना इगे वायमकि.
बगवंतले नाकुन रोह्तोर. 43 नना वेह्तड
गोस्टिन मिरट वोप्वा काड्किने, मीकुन
अर्तम आसेर सेलेड. 44 मिरट सख्तंदा
बाज्नुर आंदिट. वोरे मी बाबो आंदुर. मी
बाबोनड करब आसन पूरि किय्लेने मिरट
सूडंतिट. वोर मोदोडले माघ्नलिरकुन
जक्वल आसि, सत्ने निल्वल आयोर.
वोन्गा सतेम इंवल असले सेले. वोर
तंवा बुदि पिय्सिने पकट वड्कंतोर. वोर
पकट आता काड्कि, लबडुन पय्दोस
कीसि निल्तोर. 45 अदेन साटि, नना मीकुन
सतेम वेह्तेके गिर बति, ना पोरो बरोसा
इर्विट. 46 नह्गा पाप मंता इन्जेर वोरोर
गिर निरुपन किया पर्विट. नना सतेमे
वेह्चेर मंतोन. बति बारि ना पोरो बरोसा
इर्विट? 47 बगवंतनुर बगवंतनड गोस्टिड
केन्जंतेर. बति मिरट बगवंतनुर आयवा
काड्किने, नना वेह्ता केन्जिवट” इन्जेर
वेह्तोर.

येसु तोत्तोर अब्राहमुन तेर डगुर आंदुर

48 अस्के वूर यूदुल्क, “निमे
समरयतोनि* अनि बूत्क सोप्रे मासि
मंतड इंवल करले आंद सेलेय?” इन्जेर
येसुन राड्तेर. 49 ते येसु, “नना बूत्क
सोप्रे मातोना आयोन. ना बाबोन मान
सिय्वना आंदुन. मिरट नाकुन मानि कीसेर
सेल्विट. 50 नावा पोरोल बडे मायना
इंवल नाकुन सेले. बति नाकुन डगुर-पान
वायना इंवल वोरोर मंतोर. वोरे नायदा
तस्वा किय्वल आंदुर” इन्जेर वेह्तोर.

42 मलाकि 1:6;
योहा 1:14; 3:17;
5:23,43; 7:28-29;
12:49; 14:10; 15:23-24;
16:27-28; 17:8,25;
1कोरा 16:22; गलति 4:4;
1योहा 4:9-10,14;
5:1-2; उजगिरि 22:1
43 सुबुत 28:5;
येसा 44:18; इर 6:10;
होसे 14:9; मीका 4:12;
योहा 5:43; 6:60;
7:17; 8:27; 12:39-40;
अपो 7:51; रोमा 8:7-8
44 पुट 3:3-7,15;
4:8-9; 1राजा 22:22;
1जर्गा 21:1;
2जर्गा 18:20-22;
योबु 1:11; मत्ता 13:38;
योहा 6:70; 8:38,41;
अपो 5:3; 13:10;
2कोरा 11:3,13-15;
2तेसा 2:9-11; 1पेतु 5:8;
2पेतु 2:4; 1योहा 2:4;
3:8-10,12,15; यूदा 6;
उजगिरि 2:10; 9:11;
12:9; 13:6-8,14;
20:2-3,7-10; 21:8; 22:15
45 2तिमो 4:3-4
46 हेब्रि 4:15
47 योहा 18:37; 2योहा 9
48 योहा 7:20; 8:52
50 योहा 5:41
51 कीर्ता 89:48;
लूका 2:26; योहा 3:15-16;
5:24; 6:50;
8:55; 11:25-26;
15:20; हेब्रि 11:5
53 योहा 4:12
54 कीर्ता 2:6-12;
110:1-4; सुबुत 25:27;
दानि 7:13-14;
योहा 5:22-29,31-32;
7:18; 8:50; 13:31-32;
16:14-15; 17:1;
अपो 3:13; 2कोरा 10:18;
पिलिपि 2:9-11;
हेब्रि 5:4-5; 2पेतु 1:17
55 मत्ता 11:27;

51 “बोरे आयि ना गोस्टि पिय्सि
ताकनुर्ते, वोर बस्केन मरंतुन सूडोर.
इद गोस्टि सतेम आंद” इन्जेर वूरकुन
वेह्तोर. 52 अद केन्चि वूर यूदुल्क,
“निह्गा करलेन बूत सोप्रे मासि मंता
इंवल इंके माकुन अर्तम आता. अब्राहम
अनि तोत्तुर पर्वक्तलिर गिर मार्तेर. तेर बति
‘बोर्ते ना गोस्टि पिय्सि ताकंतोरो, वोर
बस्केन मरंतुन सूडोर’ इंति. 53 मा बाबो
अब्राहम मार्तोर. निमे वोन तेर डगुनि
आंदि कि? अनि वूर पर्वक्तलिर गिर
मार्तेर. नीवा निमे बोना आंदुन इन्जेर
सोन्च कींति?” इन्जेर पूसि कीतेर.
54 ते येसु, “नावा ननय डगुर-पान सीतेके,
तान विलुवा मनो. मा बगवंतल इन्जेर
बोंते मिरट केयंतिटो, वोरे ना बाबो
आंदुर. वोर नाकुन डगुर-पान सीसेर
मंतोर. 55 वोर मीकुन टावा सेलोर. बति
नाकुन वोर टावये. वोर नाकुन टावा
सेलोर इंद्रकते, नना गिर मी दाते लपडिना
आंतोन. बति वोर नाकुन टावये, वोना
गोस्टि नना पिय्सि ताकंतोन. 56 मी बाबो
अब्राहम नावा वाय्वल दिवोसुन सूडंतोन
इन्जेर आनंदने मत्तोर. अद दिवोसुन
सूडसि आनंद येत्तोर” इन्जेर इत्तोर.
57 अस्के वूर यूदुल्क, “नीकुन अजुन
पनस (50) साल्क गिर सेलेड. निमे

* 8:48 तोले कहितुर यूदुल्क, यूदुल्क आयुर
वूर सडा मर्मिड आतेर. वीर लोकुर यूदुल्कनड
अनि दुम्हो जातितेरड रीति-रिवज्क, पूजा-पतेरड
कीसेर मंदिर. वूरकुन पुड्तुर वूर समरया इंवल
येरियतगा अलग पिसेर मंदिर. कमि जातितुर दात
समरयतुरकुन यूदुल्क सूडसेर मंदिर.

योहा 7:28-29; 8:19,44,51 56 पुट 22:18; मत्ता 13:17;
लूका 10:24; योहा 8:39; गलति 3:7-9; हेब्रि 11:13,39;
1पेतु 1:10-12

अब्राहमुन सूडति कि?” इन्जेर येसुन इत्तेर. 58 ते येसु, “अब्राहम पुटन मोदोडले नना मंवना आंदुन.* इद गोस्टि सतेम आंद” इन्जेर वेह्तोर. 59 अस्के वूर, वोन पोरो बंडड जुरुसि वाट्ले बंडड पिय्तेर. बति येसु मक्सि मंदिर्तल बहिर सोत्तोर.

येसु पुटि-गुड्हिन चोकोट किय्वल

9 अहन येसु सरिय सोन्जेर मनेके, वोरोर पुटि-गुड्हिन सूडतोर. 2 अस्के सिस्यलिर, “गुरुजि! वेर गुड्हि आसि पुट्ले कारन, वेर पाप कीतोर कि, सेलेके वेनुर अवल-बाबो कीतेर?” इन्जेर येसुन पूसि कीतेर. 3 ते येसु, “वेरे आयि, वेनुर अवल-बाबोय आयि, कीता पापुन हिंदल, वेर गुड्हिना जल्मा आय्मकि. बति बगवंतना सक्ति वेन हिंदल दिसना इन्जेरेन गुड्हिन दात पुट्टोर. 4 पोड्द सोनल वेरि, नाकुन सारि कीतोनड काम्क मरट किया लागर. रात आय्ले करुम वासेर मंता. अस्के बोरे काम किया परोर. 5 बति इद दुनियते मनल वेरि, पर्जतुन वेडचित दात नना मंतोन” इन्जेर सिस्यलिरकुन वेह्तोर. 6 अहन येसु वेह्चि, तोडितगा उस्त्तोर. अद ऊच्चे इचुसि चिक्ला कीसि, गुड्हिनड कडकुन पोरो सोक्तोर. 7 अहन सोक्सि येसु, “निमे सिलोयम इंवल कोनेरतगा सोन्जि नोरा” इन्जेर वोन वेह्तोर. सिलोयम इत्तेके, «रोह्तोर वोर्» इन्जेर अर्तम. ते वोर सोन्जि नोर्सि, नदुर वाले आसि वातोर.

8 अद जगर्ता पेजे, आजु-बाजुतुर अनि वोर बिचेम तल्कनेके सूडतुर, “वेर उच्चिकुन बिचेम तल्कवले आंदुर कि?” इन्जेर इत्तेर.

58 बहिर 3:14;
येसा 9:6; 44:6; 48:12;
मीका 5:2; योहा 1:1-2;
17:5,24; कोलसि 1:17;
हेब्रि 1:10-12; 13:8;
उजगिरि 1:8; 2:8
59 योहा 10:30-33,39-40;
11:8
2 लूका 13:2;
योहा 9:34; अपो 28:4
3 योबु 22:5-30;
42:7; योहा 11:4
4 बोदा 9:10;
येसा 38:18-19;
लूका 13:32-34;
योहा 4:34; 5:19,36;
10:32,37; 11:9-10;
12:35; 17:4;
अपो 4:20; गलति 6:10;
एपेसि 5:16; कोलसि 4:5
5 योहा 1:4-9;
8:12; 12:46;
अपो 13:47; एपेसि 5:14
6 मार 7:33; 8:23
7 नेहे 3:15; येसा 8:6;
35:5; योहा 9:11;
11:37; अपो 26:18
8 1समु 2:8
16 योहा 7:43; 10:19

9 “ओहो! वेरे आंदुर” इन्जेर कहितुर इत्तेर अनि, “एहे! वोन मोडि मंवल दुस्तोर आंदुर” इन्जेर उंडे कहितुर इत्तेर. बति वोर, “ननय वोना आंदुन!” इन्जेर वेह्चेरेन मत्तोर. 10 ते, “नीकुन नदुर बहन वाता?” इन्जेर वूर पूसि कीतेर. 11 अस्के वोर, “येसु इंवल वोरोर मायनल चिक्ला कीसि, ना कडकुन पोरो सोक्तोर अनि ‘सिलोयम कोनेरतगा सोन्जि, नोर्सि वरा’ इन्जेर वेह्तोर. अस्के नना सोन्जि नोर्तीन. ते नाकुन नदुर वाता” इन्जेर वेह्तोर. 12 “वोर येसु बगा मंतोर?” इन्जेर वोन पूसि कीतेर. ते वोर, “नाकुन टावा सेले” इन्जेर वूरकुन वेह्तोर.

अद चोकोट आततुन बारेते परिसयुल्क करि किय्वल

13-14 आरम्ना दिवोसुन नेटि, येसु चिक्ला कीसि, वोनड कडकुन नदुर वायुस्ता काड्कि, वूर पुटि-गुड्हि मन्जि चोकोट आतोर वोन परिसयुल्कनगा वोतेर. 15 नदुर वाय्वडुन बारेते, परिसयुल्क गिर वोन पूसि कीतेर. ते वोर, “ना कडकुन पोरो येसु चिक्ला सोक्तोर. ते नना सोन्जि नोर्तीन. अस्के नाकुन नदुर वाता” इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. 16 इद केन्चि कहितुर परिसयुल्क, “वोर आरम्ना दिवोस्ना नेकि पिय्सि ताक्वा काड्कि, बगवंतनल वातोर वोर आयोर” इन्जेर इत्तेर. उंडे कहितुर, “वोर पापेस्तल मत्तेके, ईतड मय्मतड काम्क बहन किया परंतोर?” इन्जेर इत्तेर. इहिन वूर परिसयुलकुन नडुम बेद-बाव

* 8:58 मंवना आंदुन इन्जेर बगवंतल वोरोरे वेहा परंतोर. मोका दुस्तोर बोरे अद गोस्टि वेहतेके, यूदुल्कना लेकते बगवंतन रेह्चि वडक्तप आंता.

पुड़ता. ¹⁷ अस्के वूर उंदुंदि जोका नदुर वातोन सडा, “नीकुन नदुर वायुस्ता काइकि, वोन बारेते निम बतल इंति?” इन्जेर पूसि कीतेर. ते, “वोर पर्वक्तल आंदुर” इन्जेर वेह्तोर. ¹⁸⁻¹⁹ पुटि-गुड्डि मन्जि, नदुर वाता अद गोस्टितुन नम्वा काइकि, वूर यूदुल्कनुर अदिकारिर, वोनुर अवल-बाबोन केयुस्तेर. अनि, “पुटि-गुड्डि आसि पुट्तोर वोर मरि, वेरे आंदुर कि बतल? वेरे मत्तेके, वेर इंके बहन सूड्सेर मंतोर?” इन्जेर पूसि कीतेर. ²⁰ ते वूर अवल-बाबो, “पुटि-गुड्डि आसि पुट्तोर वोर मरि, वेरे आंदुर इन्जेर माकुन टावा. ²¹ बति इंके वेन बहन नदुर वाता अनि वेन बोर चोकोट कीतोर इंवल माकुन टावा सेले. वोर तंवा तना वेहा परनल बेस्तोर. इद गोस्टितुन मिरटे वोन पूसि कीम्टि” इन्जेर वूर अदिकारिरकुन वेह्तेर. ²² वोनुर अवल-बाबो यूदुल्कनुर अदिकारिरकुन वेरिसि, अहन वेह्तेर. बारितेके, वोर येसुये, किरिस्तु आंदुर इन्जेर बोरे वोसेके, वोन समाजनल* अलदि वाटंतोम इन्जेर, अदेन मुनेन वूर निर्नय येद्धि मत्तेर. ²³ अदेन साटिने अवल-बाबो, “वोर वेहा परनल बेस्तोर. वोने पूसि कीम्टि” इन्जेर वूरकुन वेह्तेर.

²⁴ अदेन साटि, वोर नदुर वातोन उंदुंदि जोका केयुसि, “करल वेहा. इद काम्ना डुगुर-पान बगवंतने वायना. बारितेके, वोर मायनल पापेस्तल इन्जि माकुन टावा” इन्जेर वेह्तेर. ²⁵ ते वोर, “वोर पापि आंदुरो, आयोरो नाकुन टावा सेले. बति नाकुन उंदिय टावा. बतल इत्तेके, इदेन मुने गुड्डिना मत्तोन बति, इंके सूडा

22 लूका 6:22;
योहा 7:13; 16:2
24 येहो 7:19; योहा 9:16
29 योहा 8:14
30 योहा 12:37
31 पुट 19:29; 20:7;
राजा 17:20-22;
18:36-38;
ज्ञार्ता 32:20-21;
योब 27:8-9; 35:12; 42:8;
कीर्ता 18:41; 34:15-16;
66:18-20; 99:6; 143:10;
145:19; सुबृत 1:28-29;
15:29; 21:13; 28:9;
येसा 1:15; 58:9;
इर 11:11; 14:12; 15:1;
येहेज 8:18; मीका 3:4;
जेकर्या 7:13; योहा 4:34;
7:17; 11:41-42;
15:16; याको 5:15-18;
1योहा 3:21-22
32 येसा 64:4
33 योहा 3:2; 9:16
34 योहा 9:2,22

पर्सेर मंतोन” इन्जेर इत्तोर. ²⁶ तेर बति वूर, “वोर नीकुन बतल कीतोर? नीकुन नदुर बहन वाता?” इन्जेर उंडे उंदि जोका पूसि कीतेर. ²⁷ ते अस्के वोर, “सूडट! इदेन मुनेन मीकुन वेह्तोन. बति मिरट केन्जमकि. उंदुंदि जोका बारि पूसि कीसेर मंतिट? मिरट गिर वोनुर सिस्यलिर आकोम इंतिट कि बतल?” इन्जेर इत्तोर. ²⁸ अस्के वूर, “निमेय वोनोर सिस्यनि आंदि. ममोट मोसेनुर सिस्यलिर आंदुम” इन्जेर वोना लजा वोतेर. ²⁹ अनि वूर, “बगवंतल मोसेन सडा बड़क्तोर इंवल माकुन टावये. बति वेर मायनल बगटल वातोर इंवल माकुन टावा सेले” इन्जेर वेह्तेर. ³⁰ ते वोर अद केन्चि, “इद गोस्टि वेले चमत्कार्ता आंद. वोर बगटल वातोर इंवल मीकुन टावा सेले बति, नावड कडकुन मात्रम नदुर वायुस्तोर. ³¹ बगवंतल पापेस्तलिरा विनंति केन्जजोर. बति बोर्ते बगवंतनोर बक्तल आसि, वोना इचा पिय्सि ताकंतोरो, वोनय विनंति केन्जंतोर इन्जेर माकुन टावा. ³² इद कलि गडे मातगटल्ते इंके वेरि, दुस्रोर बोरे मायनल पुटि-गुड्डिन चोकोट कीतोर इंवल मरट बस्केन केन्जमकि. ³³ मोका वेर बगवंतनगटल वायवेके, ईतड बवे काम्क किया पर्सि मनोर” इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. ³⁴ अद केन्चि वूर, “एहे! निमे पाप्नगा पुट्सि, बेस्तोनि आंदि. माकुन बोदा वेह्ले वाति कि?” इन्जेर अगटल वोन बहिर तेंडसि पूड़तेर.

* 9:22 गिरिकनगा सुनगोग इन्जेर मंता. इद सुनगोग इंवल यूदुल्क मीरे माय्यल रोतगा यूदुल्कना समाजनड सम्दो काम्क जर्गुसीतेर.

बाब-बक्तिता गुड्हि-पान

³⁵ वोन तेंडसि पूँडतेर इन्जेर येसु केन्चि, वोन महिक्सि पुटुसि, “निमे स्वगर्नोर माय्यनन पोरो बरोसा इर्सेर मंति कि?” इन्जेर पूसि कीतोर. ³⁶ ते वोर मायनल, “वोन्गा नना बरोसा इर्ले, वोर बोर आंदुरेय? वेहा पर्बु” इन्जेर येसुन पूसि कीतोर. ³⁷ अस्के येसु, “निमे इंके वोन सूडसेर मंति. नी सडा वड्कवल वोरे आंदुर” इन्जेर वेहतोर. ³⁸ अद केन्जता बरोबर वोर, “पर्बु नना बरोसा इर्सेर मंतोन” इन्जि, मुर-टोड्डु कोट्सि गप्ने काल कर्तोर. ³⁹ अस्के येसु, “गुड्हिर सूडना अनि नदुर वालिर गुड्हिर आयना. इद तीर्दे तस्वा जर्गना इन्जेरेन, इद दुनियते वातोन” इन्जि वेहतोर. ⁴⁰ ते वोन सडा मन्जि, अब गोस्टिड केन्जतुर कहितुर परिसयुल्क, “ममोट गिर गुड्हिर आंदुम इंति कि बतल?” इन्जेर पूसि कीतेर. ⁴¹ अस्के येसु, “मिरट गुड्हिर आंदिट ते, मिह्ना पाप मंवेके सोंदु. बति मिरट सूडसेर मंतोम इन्जेर इत्ता काड्किने, मी रोपो पाप निल्सि मंता” इन्जेर वूरकुन वेहतोर.

येसु चोकोट्नोर गोरेड गायिक आंदुर

10 ते येसु, “गोरेना गाव्टनतगा बाजनल तेग्सि वाख्वल, कले अनि लूटि किय्वल आंदुर. ² बति बोर्ते पाटकनल नेडंतोरो वोरे गोरेड गायिक आंदुर. ³ गायिकन साटि गाव्टना केप्वल पाटक तेरियंतोर. गोरेड वोना लेड वोड्कि कींतड. वोर तंवड गोरेन पोरोल मुट्सि केयसेर बहिर वोंतोर. ⁴ अहन तंवड गोरेन बहिर वोनेके, वोर गायिक बस्केट गिर

35 1योहा 5:13
37 योहा 4:26
38 मत्ता 14:33; 28:9
39 लूका 4:18; योहा 3:19; 8:12; 12:40-41,46;
 अपो 26:18; 1योहा 2:11
41 सुबुत 26:12;
 येसा 5:21; लूका 18:14;
 योहा 15:22-24;
 हेब्रि 10:26; 1योहा 1:8-10
1 इर 23:32; मत्ता 7:15;
 योहा 10:8-10;
 रोमा 16:18;
2 कोरा 11:13-15;
 एपेसि 4:8-12;
 हेब्रि 5:4; 1पेतु 1:10;
 2पेतु 2:1,3; 1योहा 4:1
2 कीर्ता 23:1;
 बोदा 12:11;
 येसा 40:11; योहा 10:14;
 अपो 20:28; 1पेतु 5:4
3 येहेज 34:11-16;
 योहा 10:4,16; 2तिमो 2:19
4 रेंडा 1:30; योहा 10:16;
 12:26; 18:37; 1पेतु 5:3
7 कीर्ता 79:13; 95:7;
 100:3; येसा 53:6;
 येहेज 34:31;
 लूका 15:4-6;
 योहा 10:1,9;
 14:6; एपेसि 2:18;
 हेब्रि 10:19-22
8 येहेज 22:25-28; 34:2
9 कीर्ता 23:1-6; 95:7;
 100:3-4; येसा 40:11;
 49:9-10; येहेज 34:12-16;
 जेकर्या 10:12;
 योहा 10:1,7; 14:6;
 रोमा 5:1-2; एपेसि 2:18;
 हेब्रि 10:19-22
10 येसा 56:11;
 येहेज 34:2-4; होसे 7:1;
 मत्ता 18:10; 20:28;
 21:13; 23:13; मार 11:17;
 लूका 19:10; योहा 3:17;
 6:33,51; 10:1; 12:6,47;
 रोमा 2:21; 5:13-21;
 2तिमो 1:15; हेब्रि 6:17;
 7:25; 2पेतु 1:11; 2:1-3

अवेन मुने ताकंतोर. वोना लेड वोड्के माता काड्कि, अब गोरेड वोन पेजेय दांतड. ⁵ बति दुस्सोना लेड वोड्के माय्या काड्कि, बुज्डे मासि वोनाटल परर आंतड. इद सतेम आंद” इन्जेर वूरकुन वेहतोर.

⁶ येसु इद नमुना येच्चि वूरकुन वेहतोर. बति बतन बारेते वेहतोर इंवल वूरकुन अर्तम आय्यकि. ⁷ ते येसु उंदुंदि जोका इहिन वेह्वल मोदोल कीतोर. “इद गोस्टि सतेम आंद. गोरेड नेड्वल पाटकुन दात्नोना आंदुन. ⁸ नाकुन तेर मुने वातुर सम्दिरे कलिर अनि लूटि किय्वलिर आंदिर. वूरा लेड अब करल गोरेड केन्चि ताकमकि. ⁹ ननय पाटकुन दात्नोना आंदुन. नहगटल रोपो नेड्तड अब बचे मांतड अनि रोपो-बहिर वासेर रंदि सेल्वक मंदंतड. अब गोरेन हिर्वल जाडि पुटंता. ¹⁰ कले सिरिप कल्लोक, जक्लेक अनि नासेडम किय्लेके वांतोर. बति नना पूना अनि बर्पुर जिन्गनितुन गोरेन सिय्ले वातोन. ¹¹ नना चोकोट्नोर गोरेड गायिकना आंदुन. चोकोट्नोर गायिक गोरेन साटि, तंवा परन गिर सींतोर. ¹² बति बूथ्तल गोरेनोर करल गायिक आयोर. अब गोरेड तंवड आय्या काड्कि, लांडिगल बदे वोन दिस्तेके गिर परर आंतोर. अस्के अद लांडिगल अवेन पोरो मुच्चिल अर्सि, बुजिडि कींता. ¹³ बूथ्तल सिरिप बूतित साटि वाता काड्कि, गोरेना चोकोट-वायुट पटि

11 1समु 17:34-35; 2समु 24:17; कीर्ता 23:1; 80:1; येसा 40:11; 53:6; येहेज 34:11-16,23; 37:24; मीका 5:4; जेकर्या 13:7; मत्ता 20:28; योहा 10:14-15,17-18; 15:13; एपेसि 5:2; तीतु 2:14; हेब्रि 13:20; 1पेतु 2:24-25; 5:4; 1योहा 3:16; उजगिरि 7:17 **12** 2पेतु 2:3

किय्वकने परर आंतोर. 14-15 बति नना चोकोट्नोर गाय्किना आंदुन. बाबो नाकुन अनि नना बाबोन टावा. अह्ने नाकुन गोरेड अनि नावड गोरेन नना टावा. ना गोरेन साटि नावा परन सींतोन. 16 इद गाव्टनतडे आय्वा, उंडे दुसोक गोरेड गिर नाकुन मंतड. अवेन गिर नना पिय्सि वाया लागर. अब ना लेड केन्जंतड. अस्के इव अनि अब उंदिय मंदा आंतड. अब सम्दिन वोरोरे गाय्कि मंदंतोर. 17 नना सासि-नेंडले, नावा परन सीसेर मंतोन. इदेन हिंदले, बाबो नाकुन वेले लाड कीसेर मंतोर. 18 नावा परन बोरे येता परुर. नावा ननय परन सीसेर मंतोन. बगवंतल नाकुन हुकुम सीता काड्कि, अद परंतुन सिय्ले अनि उंदुंदि जोका तान येत्ले गिर नाकुन अदिकार मंता” इन्जेर वेह्तोर.

19 इव गोस्टिन हिंदल, यूदुलकुन नहुम उंदुंदि जोका बेद-बाव पुड्हता. 20 वूर्गटल वेलेटिर, “वेन्गा बूत सोप्रे माता काड्कि, वेनड पिसड अदिक आतड. वेना गोस्टि बारि केन्जंतिट?” इन्जेर इत्तेर. 21 बति उंडे कहितुर, “इव गोस्टिड बूत सोप्रे मातोनड आयोड. बूत गुड्हिरकुन नदुर बहन सिया परर” इन्जेर इत्तेर.

बगवंतनोर मरिना इन्जेर येसु वेह्वल

22 अद पीनि-गालुम्ना गट्कते, येरुसलेम्ना मंदिरतगा नेझ्वल हानुक इंवल सड* जग्सेर मत्ता. 23 ते उंदि दिया येसु मंदिर्ता आब्रतगा मंवल सोलोमोन मंडोप्जगा ताकसेर मत्तोर. 24 अदे वकत्ने, यूदुल्कनुर अदिकारिर वोन गेर-पासि,

16 कीर्ता 86:9; येसा 56:8; येहेज 34:23; 37:24; मत्ता 17:5; योहा 6:37; 10:11,27; 11:52; रोमा 15:9-13; एपोसि 2:13-18; 2तेसा 2:13; 1पेतु 2:25
17 येसा 53:7-12; योहा 10:11,15,18; हेब्रि 2:9
18 कीर्ता 40:6-8; येसा 53:10-12; योहा 2:19-21; 6:38; 10:17; 14:31; हेब्रि 2:9; 5:6-9
19 योहा 9:16
20 मार 3:21; योहा 7:20
21 बहिर 4:11; कीर्ता 94:9
23 अपो 3:11; 5:12
25 योहा 8:58; 10:38
26 योहा 8:47
27 1राजा 18:21; मत्ता 7:23; 16:24; 17:5; 25:12; मार 8:34; 10:21; लूका 9:23; 13:27; योहा 5:25; 8:12,43; 10:3-4,8,14,16; 12:26; अपो 3:23; 1कोरा 8:3; गलति 4:9; 2तिमो 2:19; हेब्रि 3:7; उजगिरि 3:20; 14:4
28 रेंडा 33:3; 1समु 2:9; योबु 17:9; कीर्ता 37:28; 103:17-18; 125:1-2; सुबुत 24:16; येसा 45:17; 54:17; झर 31:3,34; 32:40; लूका 22:31-32; योहा 3:15-16,36; 4:14; 5:24; 6:27,37,39-40; 11:25; 17:2,11-12; 18:9; अपो 7:59; रोमा 5:2,17,21; 6:23; 8:1,29,33-39; पिलिपि 1:6; कोलसि 3:3-4; 2तेसा 2:13; 1तिमो 1:16; 2तिमो 1:12; हेब्रि 7:25; 1पेतु 1:5; 1योहा 2:19,25; 5:11,13-20; यूदा 1,21,24

“निमे बचेजेल माकुन अनमिना कीसेर इरंति? निमे बचि किय्वल किरिस्तुनि* मत्तेके, कुला कुला वेहा” इन्जेर पूसि कीतेर. 25 ते येसु, “इदेन मुने मीकुन वेह्तोन बति मिरट बरोसा इर्मकि. बाबोना पोरोडे नना किय्वलिक काम्क, ना बारेते गवा वेह्चेर मंतड. 26 बति मिरट नावड गोरेना मंदतुर आय्विट. अदेन साटिने ना पोरो बरोसा इर्विट. 27 नावड गोरेड ना लेड केन्जंतड. नावड बव इंवल नाकुन टावये. अब ना पेजेय वांतड. 28 नना अवेकुन बस्केट पिस्वल जीवा सींतोन. अब बस्केन नासेडम आयोड. ना केयदल बोरे अवेन ऊंदा परोर. 29 बारितेके, अब गोरेन ना बाबो नाकुन सीतोर. बाबो सम्दिरकुन डगुर आता काड्कि, ना बाबोना केयदल अवेन बोरे ऊंदा परोर. 30 नना अनि ना बाबो उंदिय आसि मंतोम” इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. 31 अस्के वूर यूदुल्क, वोन पासि जक्ले बंडड तह्तेर. 32 ते येसु, “ना बाबोनल बेय वेले मय्यतड काम्क तोह्तोन. अवेनल बद कामुन साटि, नाकुन बंडने पाकोम इंतिट” इन्जेर वूरकुन पूसि कीतोर. 33 ते वूर यूदुल्क, “निमे कीतड

* **10:22** इद सड बारि कीसेर मंतेर इत्तेके, मोदोल दुस्मो देस्कनुर पगा-दार्क इद मंदिरतुन बहिट कीतेर. बति उंदुंदि जोका सुदुड कीसि, किरिस्तुना जल्मतुन मुने 165वा साल्दगा अद मंदिरतगा दर्मतड काम्क मोदोल किय्वडुन हानुक इन्जेर केयंतेर. * **10:24** बचि किय्वल किरिस्तुनि: तमा बचे माय्ले, बगवंतल नेमि कीतोर राजल आय्वल किरिस्तुन साटि यूदुल्क सूझसेर मत्तेर.

29 योहा 6:37; 14:28; 17:2,6 **30** मत्ता 11:27; 28:19; योहा 1:1-2; 5:17,23; 8:58; 14:9,23; 16:15; 17:10,21-23; 1तिमो 3:16; तीतु 2:13; 1योहा 5:7,20 **31** योहा 8:59
33 कटोडा 24:16; योहा 5:18

चोकोट्नड कामकुन हिंदल आयो बति,
माघनि आसि बगवंतना इन्जेर वेह्ता
काइकिने, बंडने पाथ्लेन आंतोम” इन्जेर
वेह्तेर.

34-36 अस्के येसु, “दर्मा-ग्रंत बस्केट्के
लबड वेहो. तोले मीवा दर्मा-ग्रंतनगा,
‘मिरट बगवंतन दात्नुर आंदिट’ इन्जि,
कहि नायदिकारिरकुन बगवंतल वेह्तोर
इन्जेर मंता. ते नाकुन बाबो नेमि कीसि,
तंवा काम किय्ले, इद दुनियतगा सारि
कीतोर अस्के, बगवंतनोर मरिना आंदुन
इन्जेर वेह्वल बहन रेहिच वडूक्तप आंता?
37 नना ना बाबोनड काम्क किय्वेके, ना
पोरो बरोसा इर्मट. 38 बति नना अव काम्क
कीकते, ना गोस्टित पोरो बरोसा इर्वेके
गिर, नना किय्वलिक कामकुन पोरो तेर
बरोसा कीम्ट. अहन कीकिट्ते, बाबो ना
रोपो अनि नना बाबोन रोपो मंतोम इन्जेर
कुला कुला करे मांता” इन्जेर वेह्तोर.
39 ते वूर उंडे उंदि जोका, वोन पियना
इन्जेर कोसिद कीतेर. बति वूरा केय्दल
तपुसीसि अगटल सोत्तोर.

40 योर्दन लविडुन हंदा बग्लता योहन
मोदोल बासिस्मा सीतोर अद जागतगा
सोन्जि, अगने मत्तोर. 41 अस्के वोन्गा
वेलेटिर मांदि वासि, “योहन बदे मय्यता
काम किय्मकि. बति वेन बारेते बतडूते
वोर योहन वेह्तोरो, अव सम्दो सतेम
आंदुड” इन्जेर तम्वा तमा वडूक्तेर.
42 अगा वेलेटिर येसुन पोरो बरोसा इर्तेर.

37 योहा 10:25; 15:24

38 योहा 3:2; 5:36;

10:25,30; 14:9-11,20;

17:21-23; अपो 2:22

39 लूका 4:29-30;

योहा 7:30,44; 8:59

40 योहा 1:28

42 योहा 2:23; 4:39,41;

7:31; 8:30; 11:45; 12:42

1 मत्ता 21:17;

लूका 10:38-42;

योहा 11:5-6;

12:17; अपो 9:37

येसुन लाड किय्वल बक्त्तना मरन

11 बेतनिया इंवल नाटे लाजर इंवल
वोरोर बेमरिते अर्सि मत्तोर.
वोनड तकक मार्तल अनि मरियल गिर,

अदे नाटे पिसेर मत्तड़. ² पर्बुन सेंट सोक्सि, वोनड़ कालकुन तंबड़ केल्कने उसुम्ता अद मरियल इदे आंद. वेर लाजर तानोरे तमुर आंदुर. ³ अदेन साटि अव रंड तकक, “पर्बु, निमे लाड किय्वल बेमरिते अर्सि मंतोर” इन्जेर येसुनगा कबुर सारि कीतड़.

⁴ अद कबुर केन्चि येसु, “इद बेमरि वोन जक्ले वाय्यकि. बति बगवंतनोर मरिन मान सीसि, बगवंतने मय्या तर्ले वाता” इन्जेर वेह्तोर.

⁵ येसु मार्तन, ताना सेलडुन अनि लाजरतुन लाड्दे सूडंदुर. ⁶ वोर लाजर बेमरिते मत्ता अद कबुर येसुन केन्जा वाता. तेर बति, उंडे रंड रोज्क अगने आगतोर. ⁷ अहन आगता पेजे, “यूदया येरियते मल्सि दाकट” इन्जेर सिस्यलिरकुन इत्तोर.

⁸ अस्के सिस्यलिर, “गुरुजि! अगटुर यूदुल्क इंदकेट्के नीकुन बंडने पाय्ले सूड्सेर मंतेर. उंडे अगा दाका इंतिय?” इन्जेर येसुन पूसि कीतेर.

⁹ ते येसु, “उंदि दिवोसुन बारा गंटड़ वेड्चि मंदंता. इद दिहते ताक्वल दुनियता वेड्चि सूडता काड्कि, कोदा पायोर. ¹⁰ बति रात्ने ताक्वल वेड्चि सेल्वा काड्कि, वोर कोदा पांतोर” इन्जेर वेह्तोर.

¹¹ इहिन वेह्ता पेजे येसु, “मावोर सोस्पल लाजर मींडसि मंतोर. वोन जोपनल तेह्ले दांतोन” इन्जेर इत्तोर.

¹² अस्के सिस्यलिर, “पर्बु, वोर मींडसि मत्तेके, तप्वक तेच्चि चोकोट आंतोर!” इन्जेर वेह्तेर.

¹³ येसु लाजर्ता मरंतुन बारेते वेह्तोर बति, वूर सिस्यलिर सादरन जोपुन

2 मत्ता 26:6-7; मार 14:3; लूका 7:37-38; योहा 12:3
3 योहा 11:5;
उजगिरि 3:19
4 मार 5:39-42;
योहा 2:11; 5:23; 9:3;
11:40; 13:31-32;
17:5; 1पेतु 4:14
5 योहा 15:9-13
6 येसा 30:18; 55:8-9
8 योहा 8:59; 10:31
9 योहा 9:4; 12:35
10 1योहा 2:10-11
11 दानि 12:2; मार 5:39;
योहा 11:13; अपो 7:60
15 2तिमो 2:10
16 मत्ता 10:3; 26:35;
मार 3:18; लूका 6:15;
योहा 13:37; 21:2
21 योहा 11:32,37
22 मत्ता 28:18; मार 9:23;
योहा 9:31; 11:41-42
24 येसा 26:19;
दानि 12:2-3; लूका 14:14;
योहा 5:28-29; अपो 24:15

बारेते वेह्तोर इन्जि मत्तेर. ¹⁴ ते येसु, “लाजर मार्तोर” इन्जि कुला कुला वेह्ति, ¹⁵ “अगा नना मन्मकि अचोर चोकोट आता. मी साटिने इहिन जग्ता. मीवा बरोसा बडे मायना इंवले नावा इचा. इडे मरट अगा दाकट देट!” इन्जेर वूरकुन इत्तोर. ¹⁶ अस्के येमल* इन्जेर केय्वल तोमल, “येसुन तोडो मरन आय्ले, मरट गिर दाकट देट” इन्जेर तंवा बरोबर मंवलिर सिस्यलिरकुन इत्तोर.

सातुरकुन नेंदुस्वल सक्ति येसुनगा मंता

¹⁷⁻¹⁹ बेतनिया नार येरुसलेमनल करुम करुम रंड कोस्क लड मत्ता. अगा तमुना मरंतुन हिंदल, दुक्सते मंवलिक मार्तन अनि मरियन सुम्जि किय्ले, वेलेटिर यूदुल्क वासि मत्तेर. ते येसु अद नाटुन करुम येव्ता पेजे, लाजर्ता कूरदुन नारिता बंडता वीच्ना बुयरितगा इर्सि, नालुड रोज्क आता इन्जेर करि कीतोर. ²⁰ मार्तल, येसु वासेर मंतोर इंवल केन्चि बेटे माय्ले मुनेत्क सोत्ता. बति मरियल रोतगन रेहे माता. ²¹ मार्तल येसुन बेटे मासि, “पर्बु! निमे इगे मंदि इत्तेके, नावोर तमुर सासि मनोर. ²² बति इंके आतेके गिर बतय आयो. निमे बगवंतन बतल तल्ककि अदेन, नीकुन सींतोर” इन्जेर इत्ता.

²³ अस्के येसु, “नी तमुर नेंडंतोर” इन्जेर वेह्तोर.

²⁴ ते मार्तल, “हो पर्बु, तस्वा किय्वल दिवोस्त्रे वोर नेंडंतोर इंवल नाकुन टावये” इन्जेर इत्ता.

* **11:16** येमल सेलेके दिदुमा इत्तेके वोन बरोबर सेलडेय सेलेके तमुरेय पुट्तोर.

25 अद केन्चि येसु, “जीवता अनि नेंदुस्वना ननये आंदुन. ना पोरो बरोसा इर्वल सातेके गिर मल्ला पिसंतोर. 26 जीवते मन्जि ना पोरो बरोसा इर्वन बस्केट मंवल मरंता सिक्सा पुटो. इदेन बरोसा कींति कि?” इन्जेर पूसि कीतोर.

27 ते अद, “हो पर्बु! निमेय बगवंतनोर मरि किरिस्तुनि आंदि अनि इद कलिते वायले मत्तोनि गिर निमेय आंदि. इदेन बरोसा कींतोन” इन्जेर वेहता.

28-30 येसु अस्के वेरि नाटे नेड़मकि. मार्तल बगते बेटे मातयो अगने आग्सि मत्तोर. ते मार्तल रोन सोत्ता अनि मरियन कुसये केयिस, “गुरुजि वातोर. नीकुन केयंतोर” इन्जेर सेलडुन सडा वेहता. इद गोस्टि केन्जता बरोबर मरियल तेच्चि, येसुनगा सोत्ता. 31 कहितुर यूदुल्क मरियन सुम्जि कीसेर रोन मत्तेर. अस्के अद सपा-सिपा तेच्चि सोंवल सूडसि, वीचनगा सोन्जि आडंता बतलो इन्जेर, तान पेजेय सोत्तेर. 32 मरियल येसु मंवल जागते सोन्जि, वोनड़ कालकुन पोरो अर्सि, “पर्बु! निमे इगे मंदि इत्तेके, नावोर तमुर मार्सि मनोर” इन्जेर इत्ता.

33 मरियल अनि तान सडा वातुर यूदुल्क सम्दिर आड्वल सूडसि, येसुना दिल्ले बेय दुक्सा लागता. 34 अस्के येसु, “वोना कूरदुन बगा इर्तिट?” इन्जेर पूसि कीतोर. ते वूर, “पर्बु, वासि सूडा” इन्जेर वेहतेर.

35 अद केन्चि, येसु जोडा जोडा काडेर तुहतोर. 36 अद सूडसि वूर यूदुल्क, “लाजरतुन बचोर लाड कीतोरो सूडट” इन्जेर इत्तेर.

25 योबु 19:25-27; कीर्ता 36:9; येसा 26:19; 38:16; लूका 23:43; योहा 1:4; 3:36; 5:21,26; 6:35,39-40,44; 14:6,19; अपो 3:15; रोमा 4:17; 5:17-19; 8:2,10-11,38-39; 1कोरा 15:18,20-26,29,43-57; 2कोरा 4:14; 5:1-8; पिलिपि 1:23; 3:10,20-21; कोलसि 3:3-4; 1तेसा 4:14; हेब्रि 11:13-16; 1योहा 1:1-2; 5:11-12; उजगिरि 20:5,10-15; 21:4; 22:1,17
26 योहा 3:15-18; 5:24; 6:54-58; 8:51-53; 10:28; 14:10; रोमा 8:13; 1योहा 5:10-12
27 मलाकि 3:1; मत्ता 16:16; योहा 6:14,69
31 योहा 11:19
32 योहा 11:21
33 मार 3:5; योहा 11:38; 12:27
35 योबु 30:25; कीर्ता 35:13-15; 119:136; येसा 53:3; 63:9; इर 9:1; 13:17; 14:17; दुक्सा 1:16; लूका 19:41; योहा 11:33; हेब्रि 2:16-17; 4:15
36 योहा 11:3
38 मत्ता 27:60; योहा 11:33
40 2जर्गता 20:20; कीर्ता 63:2; 90:16; योहा 1:14; 11:4,23-26; रोमा 4:17-25;
2कोरा 3:18; 4:6
41 कीर्ता 123:1; मत्ता 11:25; योहा 17:1
42 योहा 3:17; 17:21
43 2राजा 4:33-36
44 1समु 2:6; लूका 7:15;

37 वूर्गटल कहि लोकुर, “वेर येसु, गुड्हिरकुन नदुर वायुस्तोर. ते वेर लाजरतुन सायवक्ने इरा पर्सि मनोर कि बतल?” इन्जेर इत्तेर.

सातोर वोर लाजरतुन येसु नेंदुस्वल

38 येसुना दिल्ले उंदुंदि जोका दुक्सा लागता. ते वीचनगा सोत्तोर. अद उंदि नारिता बंडता बुयरि आंद. उंदि बंडा तान्गा अडुम इर्सि मत्ता. 39 ते येसु, “अद बंडतुन तेंडट!” इन्जेर वूरकुन वेहतोर. अस्के सातोर वोना तक्का मार्तल, “पर्बु, इंके वोना कूर कडिसि गाडि वासेर मंदर. बारितेके वोर मार्सि नालुड़ रोजक आसेर मंतोर” इन्जेर वेहता.

40 अस्के येसु, “निमे बरोसा इर्किते, बगवंतना मय्मतुन सूडकि, इन्जि नीकुन वेहतोन कि?” इन्जेर इत्तोर.

41 ते वूर अद बंडतुन तेंडतेर. अस्के येसु पोरो सूडसेर, “बाबा, नावा पार्तनतुन केन्जता काड्कि, नीकुन दनेवाद. 42 निमे बस्केट नावा पार्तनड़ केन्जंति इंवल नाकुन टावये. बति निमेये नाकुन सारि कीति इन्जेर करि कीसि, ना सिर्मुट्नुर बरोसा इरनिर इन्जि वूर साटिने, इद गोस्टि वेहतोन” इन्जेर इत्तोर.

43 इहिन इत्ता पेजे येसु, “लाजर, बहिर वरा!” इन्जेर जोर्ते केयतोर.

44 अस्के तंवा कूरदुन गूंडि कीतड़ कप्डिनेन लाजर बहिर वातोर. वोना मोकोम सेलते गूंडि कीसि मत्ता. “गूंडि कीतड़ कप्डिन ऊलि कीसि, वोन सोंदा सीम्ट” इन्जेर येसु वेहतोर.

योहा 5:21,25; 10:30; 11:25-26; 20:7; अपो 20:9-12

येसुन जक्ले यूदुल्क पिलन वाट्वल
(मत्तयि 26:1-5; मार्क 14:1-2; लूका 22:1-2)

45 अद कामुन सूडसि, मरियन सुम्जि किय्ले वातुर यूदुल्कनगटल वेलेटिर येसुन पोरो बरोसा इर्तेर.

46 बति वूर्गटल कहि जन्क, परिसयुल्कनगा सोन्जि, येसु कीता कामुन बारेते वेह्तेर. 47 अदेन साटि डगुक कटोडलिर अनि परिसयुल्क पन्चनुरकुन केयुसि, “मरट बतल कीकट? वोर मायनल वेले मध्यतङ काम्क कीसेर मंतोर. 48 मरट वोर किय्वलिकुन इहिने सूडसेर मत्तेके, वोरे राजल इन्जेर सम्दिरे वोन पोरो बरोसा इरंतेर. अस्के रोमा राज्ञुर अदिकारिर वासि, मा मंदिरतुन नासेडम कीतेर अनि मा जातितुरकुन इगेटल पूडि सीतेर” इन्जेर वेह्तेर. 49-50 अहन वेह्ता बरोबर, “पिसलिर्निट! मा जातितुर नासेडम आय्वकने, वोरोर मायनल पर्जत साटि परन सिय्वल चोकोट इन्जि सम्जे माय्विटिय?” इन्जेर अद गट्कते पेसोर कटोडल आय्वल क्यपल इत्तोर.

51-52 सिरिप यूदुल्कना लाबमुन साटिने आयो. बति दुनिया पूरो पग्रे मासि मंवलिर बगवंतनुर लोकुर सम्दिरकुन मीरि किय्लेने, येसु परन सींतोर इन्जेर मुने जर्वल वचन वेह्तोर. इद गोस्टि तंवा तना आसि वेह्मकि. बति अद साल पेसोर कटोडल आसि मत्ता काइकिने, वेहा पर्तोर. 53 अद नेटितल वोन जक्ले पिलन वाट्वल मोदोल कीतेर. 54 अदेन साटि येसु अस्केडल यूदुल्कनगा उजगिरि वेलिवकने, बोडि गुटन करुम मंवल

45 योहा 2:23; 11:19
47 मत्ता 26:3
54 योहा 7:1
1 मत्ता 21:17; लूका 24:50
2 लूका 22:27;
उजगिरि 3:20
3 मत्ता 26:6-13;
मार 14:3-9;
लूका 7:37-38,46;
10:38-39;
योहा 11:2,28,32
4 मत्ता 10:4

येप्रायिम इंवल चहर्ते सोन्जि, अगा सिस्यलिर सडा कहि रोजक मत्तोर.

55-57 अस्के यूदुल्कना पस्का सड करुम वासेर मत्ता. ते, “बोने येसुना पता लागतेके वेहना. ममोट वोन पियंतोम” इन्जेर डगुक कटोडलिर अनि परिसयुल्क हुकुम सीसि मत्तेर. सडदुन साटि तम्वा तमा सुदुड किय्लेन, मुनेने वेलेटिर लोकुर आजु-बाजुतड नहकनल येरुसलेम वातेर. वूर येसुन मह्कसेर मंदिर्तुन रोपो निल्सि, “वोर इद सडदुन वांतोर कि, वायोर? मिरट बतल इंतिट?” इन्जेर वोरोन वोरोर पूसि कीतेर.

बेतनियतगा येसुन पोरो सेंट वेडिवल
(मत्तयि 26:6-13; मार्क 14:3-9)

12 अदेन साटि, सासि-नेंडतोर लाजर्ता नार बेतनियतगा पस्का सडदुन सारुड रोजक मुनेने येसु वातोर. 2 अगा वोन साटि जेवुन तयर कीतेर. मार्तल सर्बरेय कीता. अनि लाजर गिर जेवुन तिंवलिर बरोबर उत्तोर. 3 अस्के मरियल बेय बारिता अनि वेले मह्नना लग-बग अर्दो लीटर सेंट* पिय्सि वाता अनि येसुनड कालकुन पोरो वेडिसि, तंवड केल्कने उसुम्ता. अद सेंट्ना गाडि पूरो रोन गम्स्ता. 4 अस्के सिस्यलिर्गटल वोरोर इत्तेके, येसुन दोका सिय्वल इस्करियोत नाट्नोर यूदल, 5 “अरेरे! इद सेंटुन मूंद नुहक कूरतड बिलन* वोम्सि, गरिबुन बारि सिय्मकि?” इन्जेर

* 12:3 अच्छा जटामांसि इंवल मरता निय.

* 12:5 उंदि बिलता विलुवा उंदि दियता बूतित अचोर मत्ता.

तान इत्तोर. ⁶ वोर गरिबुन मदत कियना इंवल काड़जिते अहन इन्मकि. बति वोना कले बुदितुन हिंदले अनि कोतना तेयला वोनगन मंवल कीनेके, अगटड कोतड कल्सेर मत्ता काड़किने अहन इत्तोर. ⁷ ते येसु, “अद नावा मेंदोडुन माति किय्वल दिवोसुन साटि सेंटुन वोजि कीसि इर्सि मत्ता. ⁸ गरिब लोकुर बस्केट मी नडुम मंदंतेर. बति नना बस्केट मेंदोडा रूप्ने मी नडुम मनोन” इन्जेर वेह्तोर.

⁹ अदे वकत्ने, येसु अगा मंतोर इन्जेर करि कीसि, बेय वेलेटिर यूदुल्क, येसुने आच्वा, येसु नेंदुस्तोर वोर लाजरतुन गिर सूड्ले वातेर. ¹⁰⁻¹¹ लाजरतुन हिंदल, यूदुल्कनगटल वेलेटिर लोकुर येसुन पोरो बरोसा इर्तेर. अदेन साटि, डगुक कटोडलिर लाजरतुन गिर जळ्कना इन्जेर पिलन वाड्तेर.

येसु जेय जेय कार येच्चेर येरुसलेम नेड्वल

(मत्तयि 21:1-11; मार्क
11:1-11; लूका 19:28-40)

¹²⁻¹³ सडदुन साटि वाता, उंदि डगुर गुब्डतुर, येसु येरुसलेम वांतोर इंवल केन्चि, सीदि मरकनड कांदड पिय्सि वोन मुनेत्क सोत्तेर. अहन सोन्जि, “जेय जेय कार!* पर्बुना अदिकार्द* वाय्वल इज्जयेल पर्जतोर राजने बगवंतल आसिवाद सियिर” इन्जेर किलितेर. ¹⁴⁻¹⁵ “येरुसलेम्नुर* लोकुर्निट वेरिमट! इचुला मी राजल गादित पोरो उच्चि वासेर मंतोर” इन्जेर दर्मा-ग्रंत्नगा लिहि कीसि मत्ता तीर, येसु उंदि गादित* पोरो उच्चि वासेर मत्तोर. ¹⁶ इव गट्नड जर्नेके सिस्यलिरकुन सम्जे माय्मकि. बति

6 योहा 13:29; याको 2:6
8 रेंडा 15:11;
मत्ता 26:11; मार 14:7
16 योहा 2:22;
7:39; 14:26
20 योहा 7:35
23 योहा 13:31-32;
17:1-5

येसु मय्यते नेंडुसि स्वर्गनगा सोत्ता पेजे, इव गट्नन बारेते दर्मा-ग्रंत्नगा मत्ता तीर सम्दो जर्तड इन्जेर सम्जे मातेर. ¹⁷ येसु लाजरतुन कूर्दल नेंदुस्तेके, वोन सडा मत्तुर लोकुर इद गवतुन पचर कीतेर. ¹⁸ येसु इद मय्यता काम कीतोर इन्जेर लोकुर केन्ज्ता काड़किने, वोन बेटे माय्ले मुनेत्क सोत्तेर. ¹⁹ अदेन साटिने परिसयुल्क, “सूडट! मरट वाड्तड पिलन्क बतय कामि सिय्मकि. दुनियतुर सम्दिर वोन पेजेय सोन्जेर मंतेर” इन्जेर तम्बा तमा वड्क्तेर.

येसु तंबा मरंतुन बारेते वेह्वल

²⁰ अद सडदुन रोपो पार्तना-विंति किय्ले, वातुर्गटल कहितुर यूदुल्क आयुर वूर* गिर मत्तेर. ²¹ वूर गलिलया येरियता बेत्सयिदा नाट्नोर पिलिपुन बेटे मासि, “साब! ममोट येसुन बेटे माय्ले वातोम” इन्जेर वोन वेह्तेर. ²² इद गोस्टितुन पिलिप सोन्जि, आंद्रेयन वेह्तोर. वूर इविर आसि अद गोस्टि येसुनगा सोन्जि वेह्तेर. ²³ अद केन्चि येसु, “स्वर्गनौर माय्नन मय्मा वाय्वल वकत इंके करुम वाता. ²⁴⁻²⁶ गोह्कना दानतुन बोमितगा उस्वेके उंदिय मंदंता. अद दाना उस्वेके सातपिनय दिसंता. बति बोमितल अद मोलोका आसि पिरंता अनि बेर्सि, गोल्कमेन दानड सींता. अदे तीर्द नावा परन सीतेकेन,

* 12:12-13 जेय जेय कार!: ग्रीकु बासतगा होसंना इन्जेर मंता. इदेना अर्तम, “इंके बचि कीम!” * 12:12-13 अदिकार्द: सेलेते पोरोडे इन्जेर मंदंता. * 12:14-15 सियोंतुर इन्जेर गिर केयंतेर. * 12:14-15 ग्रीकु बासते गादि पिलत पोरो इन्जेर मंदंता. * 12:20 यूदुल्क आयुर वूर: इत्तेके ग्रीकु देसुर इन्जेर मंदंता.

वेलेटिरकुन पूना जिन्गनि पुटंता. अहने मिहगटल बोरे आयि, तंवा जीवतुन बचि कीका इंवल, तान सुटि किया लागर. बति बोरे आयि इद कलितड आसन कात्रि किय्वकने मंवल, बस्केट पिस्ले तंवा जीवतुन बचि किया परंतोर. नावा सेवा कीका इंवल ना सरि-मारग्ने ताकना. अस्केने नना बगा मंदंतोनो, अगा ना सेवा किय्वल गिर मंदंतोर. ना सेवा किय्वन ना बाबो मानि कींतोर. इद सतेम आंद” इन्जेर सिस्यलिरकुन वेह्तोर.

27 “इंके नावा दिल पूरो तकपिका आसेर मंता. बतल इन्जेर वेह्का? ना बाबा! इद गंडम ना पोरो वाय्वकने नाकुन बचि कीम. तेर बति, इद गंडमुन सोसि किय्लेने नना वातोन. 28 बाबगो! नीवा पोरोडुने मानि कियुसा” इन्जेर वेह्तोर. अस्के पोरोडल,* “इदेन मुने डगुर-पान वायुस्तोन. उंडे गिर डगुर-पान वायुसंतोन” इन्जेर उंदि लेड केन्जा वाता. 29 ते अद केन्चि अगा निलिस मंवलिर कहितुर, “गज्ता” इन्जेर इत्तेर. उंडे कहितुर, “बगवंतनोर वोरोर दूतल वोन सडा वडक्तोर” इन्जेर इत्तेर. 30 अदेन साटि येसु, “इद लेड नाकुन मदत किय्ले वाय्मकि. मीकुन मदत किय्लेने वाता. 31 इद दुनियतुरकुन तस्वा किय्वल वकत वाता. इद दुनियतुन आगुटि कीसि, मंवल अदिकारिन तेंडसि पूडवल वकत वाता. 32 बस्केते नाकुन बोमितल पोरो तहंतेरो, अस्के ना बाजुन सम्दिरकुन ऊमंतोन” इन्जेर वेह्तोर. 33 तंवा मरन बहन जग्वल मंतयो अदेन बारेते इद गोस्टि वेह्तोर.

34 ते पर्जता गुब्डा, ““किरिस्तु बस्केट जीवते मंदंतोर’ इन्जि, दर्मा-ग्रंतनल

- 27 योहा 12:23
- 28 मत्ता 3:17; 26:42; उजगिरि 5:9-14
- 30 योहा 11:42
- 31 योहा 14:30; 16:8-11; 2कोरा 4:4; एपेसि 2:1-2; 6:12; कोलसि 2:15; हेब्रि 2:14; 1योहा 3:8; 4:4; 5:19; उजगिरि 12:9-11; 20:2-3
- 32 रेंडा 21:22-23; कीर्ता 22:16-18; येसा 49:6; होसे 11:4; योहा 1:7; 3:14; 6:44; 8:28; 12:34; 19:17; रोमा 5:17-19; गलति 3:13; 1तिमो 2:6; हेब्रि 2:9; 1पेतु 2:24; 3:18; 1योहा 2:2; उजगिरि 5:9
- 33 योहा 18:32
- 34 2समु 7:13; कीर्ता 110:4; येसा 9:7; येहेज 37:24-25; दानि 2:44; 7:14,27; योहा 3:14-16
- 35 इर 13:16-17; योहा 7:33; 8:12; 9:4-5; 11:10; 12:36,39-40,46; 16:16; एपेसि 5:8; 1योहा 1:6-7
- 36 लूका 16:8; योहा 8:59; एपेसि 5:8; 1तेसा 5:5
- 37 लूका 16:31; योहा 1:11
- 38 येसा 53:1; रोमा 10:16,20; 1कोरा 1:24; 2कोरा 4:3-6
- 40 कीर्ता 6:2; 41:4; 147:3; येसा 6:10; 29:10; 57:18-19; इर 3:22; होसे 6:1; 14:4; मत्ता 13:13-15; मार 4:12; 8:17-18; लूका 8:10; योहा 9:39

केन्ज्तोम. बति निमे स्वर्गनोर माघन बोमितल पोरो तहिच बहन जकंतेर इंति? वेर स्वर्गनोर माघनल बोर आंदुर?” इन्जेर येसुन पूसि कीतेर. 35 अस्के येसु, “उंडे जरसि कालम वेरिन मी नडुम वेड्चि मंदंता. सिकटि पगे माय्वक मुनेने, वेड्चितगा ताकट. अस्के मिरट कोदा पाय्विट. सिकटिते ताक्वल तना बगा दांतोरो टावा सेले. 36 मिरट इद वेड्चिता संतान आय्ले, अद वेड्चि मनेकेन मिरट तान्गा बरोसा इरट” इन्जेर येसु वूरकुन वेह्तोर. अहन वेह्तिच, वूरकुन दिस्वकने लड सोडितोर.

वेलेटिर येसुन पोरो बरोसा इर्मकि

37 येसु वूर मुने इचोड वेले मय्यतड काम्क कीतोर तेर बति, वोन पोरो बरोसा इर्मकि.

38 “बगवंता! ममोट वेह्ता कबुडगा बोरे बरोसा इर्मकि.

बगवंता! नीवा सक्तितुन बोरे वोडकि किय्मकि”

इन्जेर येसया पर्वक्तल लिहि कीता बर्पुर आयन साटिने इहिन जग्ता. 39 वूर बरोसा इरा पर्मकि बारितेके, येसया पर्वक्तल उंडे उंदि जागा इहिन लिहि कीतोर:

40 “वूरा नदुर बंद कीता काडकि, वूर सूडा पर्सेर सेलुर.

वूरा मंदुन बंद कीता काडकि, वूरकुन अर्तम आसेर सेले.

अहन किय्वक इतेके, वूर ना बाजुन तिरिंदिर.

नना वूरकुन चोकोट कींदुन”

* 12:28 स्वर्गनल सेलेके हाबडल इन्जेर अर्तम.

इन्जेर मंता. ⁴¹ येस्या पर्वक्तल बविसत्ने वाख्वल येसुना मथमतुन सूडता काड्किने, वोन बारेते इव गोस्टिङ वेह्तोर.

⁴² तेर बति येसुन पोरो बरोसा इर्तुर्गटल वेलेटिर अदिकारिर गिर मत्तेर. बति परिसयुल्क तमकुन समाजनल अलदि वाटनिर इन्जेर वेरिसि बोरे उजगिरि वोप्मकि. ⁴³ वूर बगवंतल सिय्वल डुगुर-पांदुन तेर अदिक माघ्नलिर सिय्वल डुगुर-पांदुन लाड कीतेर.

येसुनड गोस्टिङ पर्जतुन तस्वा किय्वल

⁴⁴ अस्के येसु जोर्ते, “ना पोरो बरोसा इर्वल सिरिप नहगने आयो बति नाकुन सारि कीतोनगा गिर बरोसा इर्सेर मंतोर. ⁴⁵ नाकुन सूड्वल नाकुन सारि कीतोने सूड्सेर मंतोर. ⁴⁶ नहगा बरोसा इर्वल हर वोरोर सिकटितगा निल्सि मंवकने, इद दुनियतगा वेड्चित मोडि नना वातोन. ⁴⁷ बोरे आयि नावड गोस्टिङ केन्चि, अवेन पिय्सि ताकवेके, नना वोन तस्वा कियोन. नना इद दुनियतुरकुन तस्वा किय्ले वाय्मकि. बति बचि किय्लेने वातोन. ⁴⁸ नाकुन अनि नावड गोस्टिन वोपोर वोन, तस्वा किय्वल दुस्रो उंदि मंता. नना वेह्ता गोस्टिये तस्वा किय्वल दिवोस्मे वोना तस्वा कींता. ⁴⁹ बारितेके, ना इचते नना वड्कमकि बति, नना बतल वड्कना इंवडुन बारेते, नाकुन सारि किय्वल बाबोये अहन हुकुम सीतोर. ⁵⁰ अनि अद हुकुम बस्केट पिस्वल जीवतेके ताकुसींता इन्जेर नाकुन टावा मत्ता काड्कि, नना वेह्वलिक सम्दो गिर बाबो ना सडा वेह्ता तीरे मीकुन वेह्चेर मंतोन” इन्जेर इत्तोर.

41 येसा 6:1-5,9-10; योहा 1:18
42 सुबुत 29:25; येसा 51:7;
 योहा 7:13; 9:22
43 मत्ता 6:2; 23:5-7;
 लूका 16:15; 19:17;
 योहा 5:41,44; 8:54;
 12:26; 1कोरा 4:5;
 2कोरा 10:18; 1तेसा 2:6
44 मत्ता 10:40;
 मारा 9:37; योहा 5:24;
 13:20; 1पेतु 1:21
45 योहा 14:9-10; 15:24;
 2कोरा 4:6; कोलसि 1:15
46 कीर्ता 36:9;
 येसा 42:7; लूका 1:76-79;
 योहा 1:4-5;
 3:19; 8:12; 9:5;
 12:35-36; अपो 26:18
47 लूका 19:10;
 योहा 3:17; 8:15-16;
 12:48; 1योहा 4:14
48 लूका 10:16;
 योहा 3:17-20; रोमा 2:16;
 2तेसा 1:8; हेब्रि 9:27-28;
 10:29-31; 12:25
49 रेंडा 18:18;
 योहा 3:11; 5:30;
 8:26,42; 14:10,31;
 15:15; 17:8
50 योहा 17:3
1 योहा 12:23; 13:3,34;
 16:28; 1योहा 4:19
2 अपो 5:3;
 याको 1:13-17
3 मत्ता 11:27;
 28:18; योहा 3:35;
 8:42; 17:2; हेब्रि 1:2
4 लूका 22:27
5 पुट 18:4;
 19:2; कीर्ता 51:2;
 लूका 7:44; 1तिमो 5:10
7 दानि 12:8,12;
 हबा 2:1-3; योहा 12:16;
 13:10-12,36;
14:26; याको 5:7-11
8 येहेज 36:25;
 अपो 22:16;

येसु सिस्यलिरड काल्क नोर्वल

13 येसु पस्का सडदुन तेर मुनेने इद दुनियतल मल्सि बाबोनगा सोंवल वकत करुम वाता इन्जेर करि कीतोर. दुनियतगा मंवलिर तंवुरकुन वेले लाड कीतोर. अद लाडदुन आक्रि वेरि वूरकुन बर्फुर तोह्तोर. ² बति येसुन दोका सियना इंवल सोन्च, सीमोंतोर मरि इस्करियोत नाटनोर यूदना दिल्ले जेवुन किय्वडुन तेर मुनेतले सय्तन इर्सि मत्तोर. ³ तंवा केयदे सम्दो अदिकार बाबो सीतोर इंवल, तना बगवंतनल वातोर अनि बगवंतनगा मल्सि दांतोर इंवलिक सम्दो गिर येसुन टावा. ⁴ अहन टावा मत्ता काड्कि, वूर्गटल तेच्चि तंवा सालुवतुन बग्ला इर्सि, तंवा नडिदुन उंदि सेलते दोह्तोर. ⁵ दोह्ता पेजे, उंदि परतनगा सिस्यलिरड कालकुन येते नोर्सेर, नडितुन दोह्ता सेलते वूरड कालकुन उसुम्वल मोदोल कीतोर. ⁶ अहन कीसेर येसु सीमोन-पेतुरतगा वातोर. अस्के वोर, “पर्बु नावड काल्क नोर्ले आंति कि?” इन्जेर पूसि कीतोर. ⁷ ते येसु, “नना किय्वल इंके नीकुन अर्तम आयो, बति मुने वाय्वल गट्कते करि कींति” इन्जेर वेह्तोर. ⁸ अस्के पेतुरु, “वटिन पर्बु! निमे नावड काल्क बस्केन नोर्वा” इन्जेर इत्तोर. ते येसु, “नना नीकुन नोरा बीगर ना सडा नीकुन ईसा सेले” इन्जेर पेतुरतुन वेह्तोर. ⁹ ते सीमोन-पेतुरु, “पर्बु! सिरिप ना काल्के आय्वा, ना केयक अनि ना तला गिर नोरा” इन्जेर इत्तोर. ¹⁰ अस्के येसु, “येर तुड्तोर वोर सिरिप काल्क नोर्तेके आयर. दुसो

1कोरा 6:11; एपेसि 5:26; तीतु 3:5; हेब्रि 10:22 **10** योहा 15:3; 2कोरा 5:17

बतय नोरा लागो. वोर सुदुडे मंतोर. मिरट गिर सुदुड मंतिट बति, मिहगटल सम्दिर सुदुड आय्विट” इन्जेर वेह्तोर. ¹¹ तनकुन बोर दोका सिय्वल मंतोर इंवल टावा मत्ता काड्किने, येसु “मिहगटल सम्दिर सुदुड आय्विट” इन्जेर इत्तोर.

¹² अनि वूरड काल्क नोसि, तंवा सालुवतुन सेटनगा वाट्सि, इदेन मुने उच्चि मत्ता जागतगा सोन्जि उद्तोर. अहन उच्चि, “नना इंके कीता अद काम मीकुन अर्तम आता कि?” इन्जेर सिस्यलिरकुन पूसि कीतोर. ¹³ “मिरट नाकुन ‘गुरुजि’ अनि ‘पर्बु’ इन्जेर केयंतिट. नना गुरुना अनि पर्बुना आता काड्कि, मिरट इहिन केय्वल बरोबरे आंद. ¹⁴ नना पर्बुना अनि गुरुना आसि गिर मीवड काल्क नोर्ता काड्कि, मिरट गिर वोरोनड वोरोर काल्क नोरय लागर. ¹⁵⁻¹⁶ दासि तंवोर माल्कन तेर डगुर आयोर. अहने कब्रियल तनकुन सारि कीतोन तेर डगुर आयोर. नना मीवड काल्क नोर्ता तीर, मिरट गिर कियना इन्जेर मीकुन नमुनता रूप्ने तोहतोन. इद सतेम आंद. ¹⁷ इंके मिरट इव गोस्टिङ करि कीता काड्कि, इवेन पिय्सि ताककिट्टे, बगवंतल मीकुन आसिर्वाद सींतोर” इन्जेर वेह्तोर.

तनकुन दोका सिय्वडुन बारेते येसु वेह्वल
(मत्तयि 26:20-25; मार्क
14:17-21; लूका 22:21-23)

¹⁸ “मी सम्दिर बारेते नना वेह्मकि. नना नेमि कीतुर बारेते नाकुन टावा. बति, ‘ना सडा सारि तितोर वोर, नाकुन बयमन आसि दोका सीतोर’ इन्जेर दर्मा-ग्रन्त्ना गोस्टि बर्पुर आयले इहिन

12 योहा 13:7
13 लूका 6:46;
योहा 11:28; रोमा 14:8-9;
1कोरा 12:3; पिलिपि 2:11
14 लूका 22:26-27;
अपो 20:35; गलति 5:13;
हेब्रि 5:8-9; 1पेतु 4:1; 5:5
17 मत्ता 7:24-25;
लूका 11:28; याको 1:25
18 कीर्ता 41:9;
मत्ता 26:23; मार 14:20;
योहा 13:10-11,26; 17:12

जर्गता. ¹⁹इव जर्ता पेजे, ‘किरिस्तुना ननये आंदुन’ इन्जेर बरोसा कीकिट इन्जेर, मुनेने मीकुन वेहचेर मंतोन. ²⁰इद सतेम आंद. नना बोंते सारि कींतोनो, बोन करुम किय्वल, नाकुन गिर करुम कींतोर. नाकुन करुम किय्वल, नाकुन रोह्तोर वोर बाबोन गिर करुम कींतोर इन्जि वेहचेर मंतोन” इन्जेर इत्तोर.

²¹इव गोस्टिड वेहता पेजे येसु, आत्मतगा तल्मेले मासि, “मिह्यगटल वोरोर नाकुन पगा-दाकर्ना केय्दे हब्लि कींतोर. इद गवा सतेम आंद” इन्जेर वेह्तोर. ²²बोन बारेते वेह्तोरो इन्जेर सिस्यलिर करि किय्वा सोन्जि, वोरोना मोकोम वोरोर सूडतेर. ²³सिस्यलिर्गटल येसुन वेले पेर्मा किय्वल येसुना तिना बग्ला बेय करुम उच्चि मत्तोर. ²⁴ते सीमोन-पेतुरु वोर सिस्यन, “येसु बोन बारेते वेह्तोरो पूसि कीम” इन्जेर केय्दे इसरा कीतोर. ²⁵अस्के वोर सिस्यल येसुन करुम उंडे इचुर उन्र्ग मासेर, “पर्बु! वोर बोर आंदुर?” इन्जेर पूसि कीतोर. ²⁶ते येसु, “कोजतगा मुडुसि बोंते नना सारि टुकडे सींतोनो वोरे” इन्जेर वेह्तोर. अहन वेह्विच, सारि टुकडे मुडुसि सीमोंतोर मरि इस्करियोत नाट्नोर यूदन सीतोर. ²⁷⁻³⁰अस्के वोर सारि टुकडे येत्ता पेजे, “निमे कीका इंवल काम सप्ने कीम” इन्जेर येसु बोन वेह्तोर. येसु अहन बारि वेह्तोरेय, जेवुन उद्दुर्गटल वोरोन गिर टावा सेले. यूदनगा कोतना तेय्ला मत्ता काङ्कि येसु, «सडदुन पहजे मत्तड चीज्क येत» इन्जि इत्तोर बतलो इन्जेर कहितुर सोन्च कीतेर. «गरिब लोकुरकुन बतय सीम्» इन्जि इत्तोर बतलो इन्जेर,

19 येसा 43:10;
योहा 14:29; 16:4;
उजगिरि 1:17-18
20 मत्ता 10:40-42;
25:40; मार 9:37;
लूका 9:48; 10:16;
गलति 4:14
21 मत्ता 26:21;
मार 14:18; योहा 13:18
22 लूका 22:23
23 योहा 19:26;
20:2; 21:7,20

उंडे कहितुर सोन्च कीतेर. वोर सारि टुकडे येता पेजे सथन सोपे मासि, बहिर सोडितोर. अस्के रात आसि मत्ता.

येसु पूना हुकुम सिय्वल (मत्तयि 26:31-35; मार्क 14:27-31; लूका 22:31-34)

31 यूदल सोत्ता पेजे येसु, “इंके स्वगर्नोर माघ्नन मान पुट्वल बकत वाता. वेर तादन हिंदल बगवंतन डगुर-पान वांता. 32 मोका बगवंतन मरिन हिंदल डगुर-पान वातेके, बगवंतल तंवोर मरिन मान सींतोर. अद डगुर-पान येटने वोर मरिन सींतोर. 33 ना मर्किन्ट! उंडे जरसि कालम वेरि मी सङ्गा मंदंतोन. अद आता पेजे, मिरट नाकुन महकंतिट. बति नना बगा दांतोन अगा मिरट इंके वाया पर्विट इन्जेर यूदुलकुन वेहता तीरे, मीकुन गिर वेहचेर मंतोन. 34 इंके मीकुन उंदि पूना हुकुम सीसेर मंतोन. नना मीकुन लाड कीतपे, मिरट गिर वोरोन वोरोर लाड्दे सूडट. 35 वोरोन वोरोर लाड्दे सूडवडुन हिंदले, मिरट ना सिस्यलिर आंदिट इन्जेर सम्मिर करि कींतेर” इन्जेर येसु वेहतोर.

36 सीमोन-पेतुरु, “पर्बु! निमे बगा दांति?” इन्जेर पूसि कीतोर. ते येसु, “नना सोंवडगा निमे इंके वाया पर्वि. बति पेजेटल वांति” इन्जेर जबब सीतोर. 37 अस्के पेतुरु, “पर्बु! नना बारि वाया परोन? नी साटि परन सिय्ले गिर तयर मंतोन” इन्जेर वेहतोर. 38 अस्के येसु, “अबा! निमे ना साटि परन सींतिय? ना बारेते निमे, ‘वोर बोर आंदुरो टावा सेले’ इन्जेर, मूंद जोकड लबड वेहा बीगर,

31 योहा 7:39; 12:23; 14:13; 1पेतु 4:11
33 योहा 7:33-34
34 कटोडा 19:18,34;
योहा 15:12-13,17;
17:21; रोमा 12:10;
1कोरा 12:26-27; 13:4-7;
गलति 5:6,13-14,22;
6:2,10; एपेसि 5:2;
पिलिपि 2:1-5;
कोलसि 1:4; 3:12-13;
1तेसा 3:12; 4:9-10;
2तेसा 1:3; हेब्रि 13:1;
याको 2:8; 1पेतु 1:22;
3:8-9; 2पेतु 1:7;
1योहा 2:7-10;
3:11,14-18,23;
4:7-11,21-5:1; 2योहा 5
35 पुट 13:7-8;
योहा 17:21;
अपो 4:32-35;
1योहा 2:5,10;
3:10-14; 4:20-21
36 योहा 13:33;
21:18-19; 2पेतु 1:14
38 सुबुत 16:18;
1कोरा 10:12
1 योबु 21:4-6;
कीर्ता 42:5-6,8-11; 43:5;
77:2-3; येसा 12:2-3;
26:3; 43:1-2; इर 8:18;
योहा 6:40; 11:25-27;
12:44; 13:19;
14:27-28; 16:22-23;
अपो 3:15-16; 2कोरा 2:7;
4:8-10; 12:9-10;
एपेसि 1:12-13,15;
3:14-17; 1तेसा 3:3-4;
2तेसा 2:2; हेब्रि 12:12-13;
1पेतु 1:21;
1योहा 2:23-24; 5:10-12
2 लूका 14:26-33;
योहा 12:25-26;
13:33,36; 16:4;
17:24; 2कोरा 5:1;
1तेसा 3:3-4; तीतु 1:2;
हेब्रि 6:20; 9:8,23-26;
11:10,14-16; 13:14;

नेटा रातुन असले गोगिडि कूसो. इद सतेम आंद” इन्जेर पेतुरतुन वेहतोर.

बाबोनगा वोय्वल सरि येसु आंदुर

14 “मिरट मी दिलकुन परेसन आया सिय्मट. बगवंतनगा बरोसा इरट अनि नहगा गिर बरोसा इरट. 2 ना बाबोना रोन वेले कम्रड मंतड. अवेन तयर कीसि इर्ले, मुने सोन्जेर मंतोन. अहन सेल्वक इत्तेके, मीकुन वेहिच मनोन. 3 नना सोन्जि मी साटि जागा तयर कीता पेजे, नना बगते मंदंतोनो, अगा मिरट गिर मंले, उंदुंदि जोका वासि, मीकुन वोंतोन. 4 नना सोंवल जागता सरि मीकुन टावये” इन्जेर वूरकुन वेहतोर. 5 अस्के तोमल, “पर्बु! निमे बगा दांतियो माकुन टावा सेले. ते अगा सोंवल सरि माकुन बहन वोड्कि आयर?” इन्जेर इत्तोर. 6 अस्के येसु, “ननये सरिता, सतेम्ना अनि जीवता आंदुन. ना बीगर बाबोनगा बोरे वाया परोर. 7 मिरट नाकुन वोड्कि कींदिट्टे, ना बाबोन गिर वोड्के मांदिट. इंके वोन सूडतिट अनि वोर मीकुन टावये” इन्जेर वेहतोर.

उजगिरि 1:5; 3:12; 21:2 3 योहा 12:26; 14:18-23,28; 17:24; अपो 1:11; 7:59-60; रोमा 8:17; 2कोरा 5:6-8; पिलिपि 1:23; 1तेसा 4:16-17; 2तेसा 1:12-2:1; 2तिमो 2:12; हेब्रि 9:28; 1योहा 3:2-3; उजगिरि 21:22-23 4 योहा 3:36; 10:9 5 मार 9:19; योहा 11:16; 15:12 6 येसा 35:8-9; मत्ता 11:27; योहा 1:4,14,17; 5:21,25-29; 6:33,51,57,68; 8:32,51; 10:7,9,28; 11:25-26; 14:19; 15:1; 17:2-3; 18:37; अपो 3:15; 4:12; रोमा 5:2,21; 15:8-9,16; 1कोरा 15:45; 2कोरा 1:19-20; एपेसि 2:18; कोलसि 2:9,17; 3:4; हेब्रि 7:25; 9:8; 10:19-22; 1पेतु 1:21; 2:4; 3:18; 1योहा 1:1-2,8; 2:23; 5:6,11-12,20; 2योहा 9; उजगिरि 1:5; 3:7,14; 5:8-9; 7:9-17; 13:7-8; 19:11; 20:15; 22:1,17 7 लूका 10:22; योहा 8:19; 17:6,8; कोलसि 1:15-17; 1योहा 2:13

⁸ अस्के पिलिप, “माकुन बाबोन तोहा
पर्बु. अचोरे माकुन आयर” इन्जेर इत्तोर.
⁹ ते येसु पिलिपुन, “इंके वेरि मी सड़ने
मंतोन तेरे नाकुन वोड्कि किय्विटिय?
नाकुन सूड्हतोर वोर, बाबोन सूड्हतपे.
‘बाबोन माकुन तोहा’ इन्जेर बहन पूसि
कीसेर मंति? ¹⁰ नना बाबोनगा अनि बाबो
नहगा मंतोर इन्जेर बरोसा किय्वि कि
बतल? नना मी सडा वेह्वलिक गोस्टिड्ड
ना इचते वेह्वचेर सेलोन. ना रोपो मंवल
बाबोये तंवड काम्क कियुसेर मंतोर.
¹¹ बाबोनगा नना अनि नहगा बाबो मीरे
मासि मंतोम इन्जेर बरोसा कीम्ट. नना
वेह्वतड गोस्टिन पिय्सि बरोसा किय्वेके,
नना कीतड मध्यतड काम्क सूडसि तेर
बरोसा कीम्ट. ¹² नना बाबोनगा सोंवडुन
हिंदल, नहगा बरोसा इर्वल नना कीतड
मध्यतड काम्क कींतोर. वोर नना कीतन
तेर डगुक काम्क कींतोर. इद गोस्टि सतेम
आंद. ¹³ ना पोरोडे बतल तल्ककिट तेर
मरिन हिंदल, बाबोन मान पुटन साटि,
मिरट कोर्ता तीर कींतोन. ¹⁴ मिरट ना
पोरोडे बतल कोर्तके गिर अदेन कींतोन.

येसु पवित्रा आत्मतुन बारेते वेह्वल

15 “मिरट नाकुन पेर्मा कीकिट्ते, नावा
हुकुम पिय्स ताकंतिट. 16 ना बद्दलि
मीकुन मदत कीसेर, बस्केट मी सड़ा
मंले, उंदितुन सारि कीम इन्जेर नना
बाबोन विनंति कींतोन. 17 अद मदत
किथ्वल पवित्रा आत्मा आंद. सतेमुन
बारेते अद मीकुन वेहंता. इदेन हिंदल,
मीकुन बगवंतना आत्मा टावा. अद आत्मा
इंके मी सड़ा मंता अनि मर्ला मी रोपो
मंदंता. बति दुनियतुर तान सूडुसेर सेलुर

8 बहिर 33:18-23;
कीर्ता 17:15;
योहा 1:43-46
9 योहा 1:14;
10:30; 12:45;
14:7,20; पिलिपि 2:6;
कोलसि 1:15; हेब्रि 1:3
10 योहा 3:32-34;
5:17,19; 6:38-40;
8:28; 10:30,38; 12:49;
17:8; अपो 10:38;
2कोरा 5:19; कोलसि 2:9
11 योहा 5:36; 10:25,38;
14:10; अपो 2:22
12 मत्ता 21:21;
मार 11:13; 16:17;
लूका 10:17-19;
योहा 7:33,39; 14:28;
16:7; अपो 2:4-11,33,41;
3:6-8; 4:4,9-12,16,33;
5:15; 6:7; 8:7;
9:34,40; 10:46; 16:18;
19:12; रोमा 15:19;
1कोरा 12:10-11
13 मत्ता 7:7; 21:22;
मार 11:24; लूका 11:9;
योहा 4:10,14; 5:19;
7:37; 10:30; 12:44;
13:31; 14:6,14;
15:7,16; 16:7,23,26;
17:4-5; 2कोरा 12:8-10;
एपेसि 2:18;
3:12,14,20-21;
पिलिपि 2:9-11; 4:13;
कोलसि 3:17; हेब्रि 4:15;
7:25; 13:15; याको 1:5;
5:16; 1पेरु 2:5;
1योहा 3:22; 5:14
15 मत्ता 10:37;
25:34-40; योहा 8:42;
14:21-24; 15:10-14;
21:15-17; 1कोरा 16:22;
2कोरा 5:14-15;
8:8-9; गलति 5:6;
एपेसि 3:16-18; 6:24;
पिलिपि 1:20-23; 3:7-11;
1पेरु 1:8; 1योहा 2:3-5;
4:19-20; 5:2-3; 2योहा 6
16 मत्ता 28:20;

गोस्टि पिय्सि ताकंतोर. आतोन ना बाबो लाड कींतोर. वोन्गा वासि ममोट मंदंतोम. 24 बति नाकुन पेर्मा कियोर वोर, नावा गोस्टि पिय्सि ताकोर. मिरट केन्ज्वलिक गोस्टिंड नावड आयोड बति, नाकुन सारि किय्वल बाबोनड आंदुड. 25 नना मी सडा मनेकेने, इव गोस्टिंड मीकुन वेह्तोन. 26 बति बाबो ना पोरोडे सारि किय्वल पवित्रा आत्मा मीकुन सम्दो करुसंता. अनि अद नना वेह्तड सम्दोन गिर मीकुन हेतु कियुसंता.

27 “सांतितुन मीकुन सीसि दांतोन. नावा सांतितुने मीकुन सीसेर मंतोन.* दुनिया सीसेर मत्ता तीर नना मीकुन सीसेर सेलोन. मीवड दिलकुन तकपिका आया सियमट अनि वेरिमट. 28 ‘नना सोन्जि, मिहगा वांतोन’ इन्जेर वेह्ता गोस्टि केन्जितट. बाबो नाकुन तेर डगुर-पान वाले आता काङ्कि, मिरट नाकुन लाड कीतेके, बाबोनगा सोन्जेर मंतोर इन्जेर वेले आनंदने मंदिट. 29 मिरट बरोसा इर्किट इन्जेर इव जर्वक मुनेन, वेह्चेर मंतोन. 30 इद दुनियतोर अदिकारि सय्तन वासेर मंतोर. अदेन साटि उंडे वेले जेल मी सडा वड्कोन. ना पोरो वोन बतय अदिकार सेले. 31 बति नना बाबोन लाड कीसेर मंतोन इन्जेर, इद दुनियतुरकुन करे मानल, बाबोना हुकुमुन पिय्सिने इहिन कीसेर* मंतोन. तेदट! इगेटल दाकट” इन्जेर इत्तोर.

येसुये करल वेलि आंदुर

15 सिस्यलिर येसुन सडा अहन सोन्जेर मनेके, “नना करल आडुर वेलिता आंदुन. ना बाबो अद आडुर

24 मत्ता 25:41-46; योहा 3:34; 5:19,38; 7:16; 8:42; 14:10,15,21-23; 1योहा 3:16-20
25 योहा 17:6-8
26 कीर्ता 25:8-9,12-14; 51:11; येसा 54:13; 63:10; मत्ता 1:20; 3:11; 28:19; मार 12:36; 13:11; लूका 1:15,35,41,67; 2:25; 3:22; 11:13; 24:49; योहा 2:22; 6:45; 7:39; 12:16; 14:16; 15:26; 16:7,13-14; 20:22; अपो 1:2,4,8; 2:4,33; 5:3; 7:51,55; 11:16; 13:2,4; 15:8,28; 16:6; 20:28,35; 28:25; रोमा 5:5; 14:17; 15:13,16; 1कोरा 2:10-13; 6:19; 12:3; 2कोरा 6:6; 13:14; एपेसि 1:17; 4:30; 1तेसा 1:5-6; 4:8; 2तिमो 1:14; तीतु 3:5; हेब्रि 2:4; 3:7; 9:8; 10:15; 1पेतु 1:12; 2पेतु 1:21; 1योहा 2:20,27; 5:7; यूदा 20; उजगिरि 2:11
27 इसोब 6:26; कीर्ता 27:1; 28:3; 29:11; 56:3,11; 72:7; 85:10; 91:5; 112:7; सुबुत 3:25; येसा 9:6; 12:2; 41:10,14; 54:7-10,13; 55:12; 57:19; डर 1:8; येहेज 2:6; दानि 4:1; 6:25; जेकर्या 6:13; मत्ता 10:26; लूका 1:79; 2:14; 10:5; 12:4; योहा 14:1; 16:33; 20:19,21,26; अपो 10:36; 18:9; रोमा 1:7; 5:1,10; 8:6; 15:13; 1कोरा 1:3; 2कोरा 5:18-21; गलति 1:3; 5:22; 6:16; एपेसि 2:14-17; पिलिपि 4:7;

वाडितुन माल्कल आंदुर. 2 नहगटल कोड्सि, आडुर्क सादोड अव कांदन बाबो पासि वाटंतोर. साद्वलिक कांदन उंडे इचुर वेले सादना इन्जेर अवेनड कोड्डिड कत्रि कींतोर. 3 नना मीकुन वेह्तड गोस्टिन हिंदल, मीवड पाप्क इंवलिक कोड्डिड कत्रे मासि, सुदुड आसि तयर मंतिट. 4 नहगा उंदि आसि मंट. मिहगा नना मंदंतोन. कांदा आडुर वेलितगा जोडे मासि मंदा बीगर बहंते सादोयो, अह्ने नहगा उंदि आसि मंदा बीगर मिरट चोकोट्नड काम्क किया पर्विट.

5 “नना आडुर वेलिता आंदुन. मिरट नहगा कोड्स्तड कांदड आंदिट. बोर्टे नहगा मंदंतोरो अनि वोन्गा नना मंदंतोनो,

* 14:27 इद बगवंतना सांति आंद. येहेजकेल 37:24-28

* 14:31 इत्तेके नाकुन दुनियतुरा केय्दे सय्तन जकुस्ले, नावा नना हब्लि कींतोन.

कोलसि 1:2,20; 3:15; 2तेसा 1:2; 3:16; 2तिमो 1:7; हेब्रि 7:2; 13:20; उजगिरि 1:4; 2:10; 21:8 28 योहा 14:18; 20:17,21; हेब्रि 1:2-3; 2:9-15 29 योहा 13:19
30 लूका 22:53; योहा 12:31; 16:11-12; 2कोरा 4:4; एपेसि 2:2; 6:12; हेब्रि 4:15; 1पेतु 2:22; 1योहा 4:4; 5:19; उजगिरि 12:9 31 लूका 12:50; योहा 10:18; 12:49; पिलिपि 2:8 1 पुट 49:10-11; कीर्ता 80:8-19; स्वर्ग 7:12; 8:11-12; येसा 4:2; 5:1-7; 27:2-3; 60:21; 61:3; इर 2:21; 12:10; येहेज 15:2-6; होसे 10:1; जेकर्या 3:8; मत्ता 20:1; 21:33; मार 12:1; लूका 13:6; योहा 1:9; 6:32,55; 1कोरा 3:9; 1योहा 2:8 2 योबु 17:9; मलाकि 3:3; मत्ता 3:10,12; 13:12; 15:13; 21:19; लूका 8:13; 13:7-9; योहा 15:8; गलति 5:22-23; पिलिपि 1:9-11; 1तेसा 5:23-24; हेब्रि 6:7-8; 12:10-11; उजगिरि 3:19 3 योहा 13:10; 17:17; एपेसि 5:26; 1पेतु 1:22 4 येहेज 15:2-5; होसे 14:8; लूका 8:15; योहा 6:56; 8:31; 14:20; 15:5-7; 17:23; अपो 11:23; 14:22; रोमा 8:9-10; 2कोरा 13:5; गलति 2:20; एपेसि 3:17; पिलिपि 1:11; कोलसि 1:27; 2:6; 1योहा 2:6,24-28; 2योहा 9 5 सुबुत 11:30; होसे 4:8; लूका 13:6-9; योहा 5:19; 9:33; 12:24; 15:16; अपो 4:12; रोमा 6:22; 7:4; 12:5; 1कोरा 10:16; 12:12,27; 2कोरा 9:10; 13:8; गलति 5:22; एपेसि 5:9; पिलिपि 1:11; 4:13,17; कोलसि 1:6,10; याको 1:17; 1पेतु 2:4; 2पेतु 1:2-18; 3:18

वोर उंडे वेले चोकोट्नड़ काम्क कींतोर. नाकुन टूटे मासि मिरट बतय किया पर्विट. ⁶बोर्ते नहगा मनोरो, वोर पासि वाड्ता कांदा वत्तपिनय वत्तंतोर. आतड़ वत्तड़ कांदन माघ्नलिर मीरि कीसि तड्मितगा वाटंतेर अनि अव वेंतड़. ⁷नहगा मिरट अनि मिहगा नावड़ गोस्टिड़ मत्तेके, मीकुन इस्टम वाततुन कोरट. अद मीकुन पुटंता. ⁸मिरट चोकोट्नड़ काम्क किय्वडुन हिंदल, ना बाबोन मय्या वांता. इव सूडसि, मिरट ना सिस्यलिर इन्जेर दुसुर करि कींतेर. ⁹बाबो नाकुन बहन लाड कीतोरो, अह्ने नना मीकुन लाड कीतोन. नावा लाड्दगा निल्स मंट. ¹⁰नना बहंते बाबोनड़ हुक्म्क पिय्सि, ताक्सेर बाबोना लाड्दगा निल्स मत्तोनो, अह्ने मिरट गिर नावड़ हुक्म्क पिय्सि ताक्किट्टे, नावा लाड्दगा निल्स मंदंतिट. ¹¹नावा आनंद मी रोपो मंदना अनि अद आनंद बर्पुर आयना इन्जेरेन, इव गोस्टिड़ मीकुन वेह्चेर मंतोन.

¹²“नना मीकुन लाड्दे सूडता तीरि, मिरट गिर वोरोन वोरोर पेर्मते सूडना. इदे नावा हुकुम आंद. ¹³सोसलिर साटि तंवा परन सिय्वडुन तेर अदिक पेर्मा किय्वल बोरे सेलोर. ¹⁴नना मीकुन हुकुम सीता तीर ताक्केके, मिरट नावुर सोसलिर आसि मंदंतिट. ¹⁵नना इडेडल मीकुन दासिर इन्जि केय्वक्ने, सोसलिर इन्जेर केयंतोन. बारितेके माल्कनड़ पिल्नक दासिरकुन टावा मनो. बति नना ना बाबोनल केन्ज्तड़ सम्दो गोस्टिड़ मीकुन वेह्तोन. ¹⁶नाकुन मिरट आच्मकि बति, ननय मीकुन आच्चि, नेमि कीतोन. बस्केट निच्चि मंवल पंडि सीनल मिरट चोकोट्नड़ काम्क कियना

6 येहेज 15:3-7; 19:12-14; मत्ता 3:10; 7:19; 13:41; योहा 15:2; हेब्रि 6:7-8; 2पेरु 2:20; 1योहा 2:19; यूदा 12:13; उजगिरि 20:15
7 रेंडा 6:6; योबु 22:26; 23:12; कीर्ता 37:4; 119:11; सुबुत 4:4; 10:24; येसा 58:8; इर 15:16; मत्ता 7:7; योहा 8:37; 14:13; 15:16; 16:23; गलति 4:2; 5:16; कोलसि 3:16; 1योहा 2:14,27; 3:22; 5:14; 2योहा 1-2
8 कीर्ता 92:12-15; येसा 60:21; 61:3; हगा 1:8; मत्ता 5:16; लूका 6:35; योहा 8:31; 13:35; 15:5; 2कोरा 9:10-15; पिलिपि 1:11; तीतु 2:5,10; 1पेरु 2:12; 4:11
9 योहा 15:11,13; 17:23-24,26; एपेसि 3:18; 1योहा 2:28; उजगिरि 1:5
10 येसा 42:1-4; मत्ता 3:15-17; योहा 4:34; 8:29; 12:49; 14:15,21,31; 17:4; 1कोरा 7:19; 1तेसा 4:1; हेब्रि 10:5-10; 2पेरु 2:21; 1योहा 2:1-2,5; 3:21-24; 5:3; उजगिरि 22:14
11 जेपंया 3:17; लूका 15:9,32; योहा 16:24,33; 17:13; रोमा 15:13; 2कोरा 1:24; पिलिपि 1:25; 1पेरु 1:8; 1योहा 1:4; 2योहा 12
12 योहा 13:34; रोमा 12:10; एपेसि 5:2; 1तेसा 3:12; 4:9; 1पेरु 1:22; 3:8; 4:8; 1योहा 2:7-10; 3:11-18,23; 4:21
13 योहा 10:11,15; रोमा 5:6-8; एपेसि 5:2; 1योहा 4:7-11

इंवले नावा इचा. अहन कीतेके, ना पोरोडे बाबोन बतल तल्केके गिर, अद मीकुन पुटंता. ¹⁷मिरट वोरोन वोरोर पेर्मा कियना इन्जेरेन इद हुकुम मीकुन सीतोन.

दुनियतुर मीकुन मेचुर

18“दुनियतुर मीकुन मेच्वेके, मीकुन तेर मुने नाकुन मेच्मकि इन्जेर हेतु इरट. **19**मिरट दुनियतुर दात मन्मड इत्तेके, वूर मीकुन पसंद कींदिर. बति मिरट दुनियतुर आच्विट. बारितेके मीकुन दुनियतुर्गटल आच्तोन. अदेन साटिने इद दुनियतुर मीकुन पसंद कियुर. **20**‘दासि तंवोर माल्कन तेर डगुर आयोर’ इन्जि, इदेन मुने वेह्ता गोस्टितुन हेतु इरट. लोकुर नाकुने दुक्सा बोगि कियुस्ता काड्कि, मीकुन गिर दुक्सा बोगि कियुसंतेर. वूर नावा गोस्टि पिय्सि ताक्केके, मीवा गिर गोस्टि

14 येसा 41:8; मत्ता 12:50; लूका 12:4; योहा 2:5; 14:15,21,28; याको 2:23; 1योहा 5:3 **15** पुट 18:17-19; 2राजा 6:8-12; कीर्ता 25:14; आमोस 3:7; मत्ता 13:11; लूका 10:23; योहा 8:26; 12:26; 13:16; 15:20; 17:6-8,26; 20:17; अपो 20:27; रोमा 16:25-26; 1कोरा 2:9-12; गलति 4:6; एपेसि 1:9; 3:5; कोलसि 1:26; पिले 16; याको 1:1; 2:23; 1पेरु 1:11; 2पेरु 1:1; उजगिरि 1:1 **16** पुट 18:18; कीर्ता 71:18; 78:4-6; 145:4; सुबुत 11:30; येसा 27:6; 49:1-3; 55:10-13; इर 1:5-7; मीका 5:7; जेकर्या 1:4-6; मत्ता 21:22; 28:18-19; मार 16:15-16; लूका 6:13; 24:47-49; योहा 6:70; 13:18; 14:13-14; 15:7-8,19; 16:23-24; 20:21-23; 21:15-17; अपो 1:8,24; 9:15; 10:41; 20:25-28; 22:14; रोमा 1:5,13; 9:11-16,21; 15:4,15-19; 1कोरा 3:6-7; 9:16-18; 10:11; गलति 1:15; एपेसि 2:10; कोलसि 1:6,23; 1तिमो 2:7; 2तिमो 1:11; 2:2; 3:15-17; तीतु 1:5; हेब्रि 11:4; याको 3:18; 1पेरु 1:14-21; 3:2,15; 1योहा 4:10,19 **17** योहा 15:12; 1योहा 3:14-17 **18** 1राजा 22:8; मत्ता 5:11; 10:22; 24:9; मार 13:13; लूका 6:22; योहा 3:20; 7:7; 15:23-25; हेब्रि 12:2; याको 4:4; 1योहा 3:1,3,13 **19** लूका 6:32; योहा 15:16; 17:14-16; एपेसि 1:4-11; 2:2-5; तीतु 3:3-7; 1पेरु 2:9-12; 1योहा 3:12; 4:4-5; 5:19-20 **20** येहेज 3:7; मत्ता 10:24; योहा 13:16; 2कोरा 4:9; 1तेसा 2:15; 2तिमो 3:12

पिय्सि ताकंतेर. ²¹ नाकुन रोहतोर बाबोन वूर वोड्कि किय्वा काड्कि, ना हिंदल इव सम्दो मीकुन कींतेर.

²² “नना बोदा वेट्ले वाख्वक इत्तेके, वूर पोरो पाप्जा कसुर मंवेके सोंदु. बति नना वाता काड्कि, इंके वूरकुन तम्वा पाप्जा कसुडल तपुसिय्ले मोका सेले. ²³ नाकुन मेचोर वोर, ना बाबोन गिर मेचोर. ²⁴ बोरे कियुर अब चमत्कार्क नना किय्वक इत्तेके, वूर्गा पाप्जा कसुर मंवेके सोंदु. बति नना कीतड़ चमत्कार्क वूर सूडतेर. तेर बति नाकुन अनि ना बाबोन मेद्धेर सेलुर. ²⁵ ‘बतय कारन सेल्वेके गिर नाकुन मेद्धेर सेलुर’ इन्जेर दर्मा-ग्रन्ता वचन बर्पुर आयन साटिने इहिन जगर्ता. ²⁶ बाबोनगटल मीकुन मदत किय्ले पवित्रा आत्मतुन रोहंतोन. अद वाता पेजे ना बारेता सत्ना गवा मीकुन वेहंता. ²⁷ मिरट गिर ना बारेते गवा वेहंतिट. बारितेके, मोदोडल ना सडा मत्तुर आंदिट.

16 “मिरट बरोसतल बहके माख्वकने मंदना इन्जेरेन इव गोस्टिड वेहतोन. ² वूर मीकुन समाजनल* अलदि वाटंतेर. मीकुन जक्वल हर वोरोर तना बगवंतना सेवा कीसेर मंतोन इंवल वकत वासेर मंता. ³ बाबोन अनि नाकुन वूर करि किय्वा काड्कि, इहिन कींतेर. ⁴ इहिन जर्नेके, इवेन बारेते मुनेने मीकुन वेहतोन इन्जेर हेतु कीकिट, इन्जि वेहचेर मंतोन.

पवित्रा आत्मतड़ काम्क

“इचोड रोज्क नना मी सडने मत्ता काड्कि, मोदोल इव गोस्टिन बारेते

21 मत्ता 10:22; 24:9;
योहा 8:19; 16:3
22 येहेज 33:31-33;
योहा 9:41; 12:48;
अपो 17:30;
रोमा 1:20; याको 4:17
24 योहा 5:36; 7:31;
9:32; 10:32,37; 14:9
25 कीर्ता 35:19; 69:4;
109:3; लूका 24:44;
2कोरा 11:7; उजगिरि 21:6
26 योहा 14:16-17,26;
16:13-15; अपो 2:32-33;
5:32; 1कोरा 1:6;
1योहा 5:6-10;
उजगिरि 22:1
27 लूका 1:2-3;
24:48; योहा 21:24;
अपो 10:39-42;
1योहा 1:1-2; 4:14
1 मत्ता 13:21;
24:10; 26:31-33;
योहा 16:4; 1पेतु 2:8
2 येसा 66:5; मत्ता 10:28;
24:9; लूका 6:22;
योहा 9:22; 12:42;
अपो 6:13-14;
7:56-8:3; 22:3-4,19-23;
26:9-11; रोमा 10:2-3;
1कोरा 4:13; उजगिरि 6:9
3 योहा 8:19,55;
15:21; 17:25
4 येसा 41:22-23;
मत्ता 9:15; 10:7;
24:25; मार 2:19;
13:23; योहा 13:19;
14:29; 17:12-13;
अपो 9:16; 2पेतु 1:14
5 योहा 7:33;
13:36; 16:10,28;
17:4; एपेसि 4:7-11
6 लूका 24:17; योहा 14:1;
16:20-22; 20:11-15
7 कीर्ता 68:18;
लूका 4:25;
24:49; योहा 7:39;
8:45-46; 11:50-52;
14:3,16-17,26,28;

वेहमकि. ⁵ बति इंके नना नाकुन रोहवल बाबोनगा सोन्जेर मंतोन. तेर बति, मिहगटल वोरोर गिर ‘निमे बगा दांति?’ इन्जेर पूसि कीसेर सेल्विट. ⁶ इव गोस्टिड नना मीकुन वेहता काड्कि, मीवड दिल्क पूरो दुक्सते निन्चि मंतड. ⁷ नना सोत्तेकेन, मीकुन पायदा आंता. नना सोंदा बीगर, मी सडा मन्जि मदत किय्वल पवित्रा आत्मा मिहगा वायो. नना सोत्तेकेन अद आत्मतुन मिहगा रोहंतोन. इद सतेम आंद. ⁸ अद पवित्रा आत्मा वासि, पापुन बारेते, नियतुन बारेते अनि तस्वतुन बारेते दुनियतुरकुन तोहंता. ⁹ ना पोरो बरोसा इर्वा काड्कि, वूर पाप कीतेर इन्जेर पवित्रा आत्मा तोहंता. ¹⁰ नना बाबोनगा दांतोन* अनि इडेडल नाकुन मिरट सूडवा काड्कि, नना नियत्नोना इन्जेर अद पवित्रा आत्मा तोहंता. ¹¹ इद दुनियतोर अदिकारि सथंदुन तस्वा जगर्ता. अदेन साटि, बगवंतल गिर इद दुनियतुरकुन तस्वा कींतोर इन्जेर पवित्रा आत्मा तोहंता. ¹² नना मीकुन वेहवलिक उंडे वेले गोस्टिड मंतड बति, मिरट अवेन

* 16:2 समाजनल: ग्रीकु बासतगा सुनगोकनल इन्जेर मंदंता. * 16:10 बाबो बगवंतनगा सोन्जि तिना बगला उच्चि राज ताकुसंतोर. (हेब्रि 8:1) इहिन बगवंतन सडा उच्चि मंवल तरिका वोर नियत्नोर (1वा योहन 2:1-2) इन्जेर तोहंता.

15:26; अपो 1:4-5; 2:33; 10:34; रोमा 8:28; एपेसि 4:8-13
8 यूदा 15 **9** मार 16:16; योहा 8:23-24,42-47;
12:47-48; 15:22-25; अपो 2:22-38; 3:14-19; हेब्रि 3:12
10 इर 23:5-6; अपो 3:14; रोमा 10:3-4; 1कोरा 1:30;
2कोरा 5:21; पिलिपि 3:7-9; 1पेतु 3:18 **11** येसा 49:24-26;
योहा 12:31; 14:30; 2कोरा 4:4; कोलसि 2:15; हेब्रि 2:14;
1योहा 3:8; उजगिरि 12:7-10; 20:10-15 **12** मार 4:33;
योहा 15:15; 1कोरा 3:1-2

सोसि किया पर्विट. ¹³ अद पवित्रा आत्मा वासि, सतेमुन बारेते वेहंता. अद मीकुन बर्पुर सत्नेके ताकुसंता. अद तंवा तनय बतय वेहो. तना केन्ज्ञड अवेने वेहंता. बविसत्ने जग्वलिकुन बारेते गिर वेहंता. ¹⁴ अद आत्मा नना वेह्तड गोस्टिड येद्धि मीकुन वेहता काइकि, नाकुन मान पुटंता. ¹⁵ बाबोनगा मंवलिक सम्दो गिर नावड आंतड. अदेन साटि, पवित्रा आत्मा नना वेह्तनल येद्धि वेहंता इत्तोन.

दुक्सा सोन्जि आनंद वाय्वल

¹⁶ “कहि रोज्क आता पेजे नाकुन मिरट सूडविट. बति उंडे कहि रोज्क आता पेजे नाकुन सूडंतिट” इन्जेर सिस्यलिरकुन वेह्तोर. ¹⁷ इद गोस्टि केन्चि कहितुर सिस्यलिर, ““कहि रोज्क आता पेजे नाकुन मिरट सूडविट. बति उंडे कहि रोज्क आता पेजे नाकुन सूडंतिट. नना बाबोनगा दांतोन” इन्जेर मा सडा बततुन साटि वेह्चेर मंतोर?” इन्जेर तम्वा तमा बड़क्तेर. ¹⁸ ““कहि रोज्क आता पेजे” इन्जेर बततुन बारेते वेह्चेर मंतोर? वोर वेह्वल गोस्टि माकुन अर्तम आसेर सेले” इन्जेर इत्तेर.

¹⁹ तनकुन पूसि किय्ले आय्वल गोस्टितुन येसु करि कीसि, ““कहि रोज्क आता पेजे नाकुन मिरट सूडविट. बति उंडे कहि रोज्क आता पेजे नाकुन सूडंतिट” इन्जेर वेहता गोस्टितुन बारेते मीवा मिरट बतड बड़क्सेर मंतिट?” इन्जेर उल्टा वूरकुन पूसि कीतोर. ²⁰ अनि, “मिरट दुक्सते आडंतिट बति, दुनिया आनंद येतंता. मिरट आडंतिट बति, मी दुक्सा मारिसि आनंद आयर. इद सतेम

13 योहा 7:16-18; 8:38; 12:49; 14:6,17,26; 15:26; अपो 2:17-18; 1कोरा 2:10-13; 2तेसा 2:3,12; 1तिमो 4:1-3; 2तिमो 3:1-5; 1योहा 2:20,27; 4:6; उजगिरि 1:19 **14** 1कोरा 12:3; 1योहा 4:13-14 **15** मत्ता 11:27; 28:18; लूका 10:22; योहा 3:35; 17:10; कोलसि 1:19; 2:9 **16** योहा 7:33; 14:18-24; 16:22,28; अपो 1:3; 10:40-41 **17** मार 9:32; योहा 14:5; 16:5,16,19 **18** लूका 24:25 **19** योहा 14:19; 16:16,30 **20** कीर्ता 30:5,11; 40:1-3; 126:5-6; येसा 61:3; इर 31:25; मत्ता 5:4; मार 16:10; लूका 23:27; 24:21; 2कोरा 6:10; गलति 5:22; याको 1:2; 1पेतु 1:6-8; यूदा 24; उजगिरि 7:14-17 **21** कीर्ता 113:9; येसा 13:8; 26:16-18; इर 30:6-7; होसे 13:13-14; मीका 4:10; गलति 4:27; 1तेसा 5:3 **22** येसा 25:9; योहा 14:27; 16:6; 20:19-20; अपो 2:46; 13:52; 2तेसा 2:16; हेब्रि 6:18; 1पेतु 1:8; 4:13-14 **23** येसा 65:24; मत्ता 7:7; 21:22; योहा 14:13-14,20; 15:7,15-16; 16:26; एपेसि 2:18; हेब्रि 10:19-23; 1योहा 2:1; 5:14-16 **24** मत्ता 7:7-8;

आंद. ²¹ वेय्लो येर पूर्वल गट्का वाता काइकि, वातड नोपिना दुक्सतुन बोगे मांता. बस्केते मोड्हु सेलेके मोड्हुन जल्मा सींतयो, अस्के दुनियते उंदि जीवतुन जल्मा सीतोन इंवल आनंदने, तना बोगे माता दुक्सतुन मन्गता. ²² अह्ने मिरट इंके दुक्सा येद्धेर मंतिट. बति मीकुन उंदुंदि जोका सूडंतोन. अस्के मीवड दिल्कने मंवल आनंदुन बोरे तेंडसि वाटा परुर. ²³ अद येलते मिरट नाकुन बतय पूसि किया लागो” इन्जेर वूरकुन वेह्तोर.

अस्के येसु, “मिरट ना पोरोडे बाबोन बतल तल्केके गिर, अद मीकुन पुटंता. इद सतेम आंद. ²⁴ इंके वेरि मिरट ना पोरोडे बतय कोर्मकि. मी आनंद बर्पुर आयन साटि, तल्क्सेरेन मंट. मीकुन तप्वक सिय्वल जर्गता. ²⁵ इव गोस्टिड मी सडा नमुनना रूप्ने वेह्तोन. बति उंडे बस्केने नमुनना रूप्ने वेहोन. बाबोन बारेते, मत्ता तीर नना मीकुन अर्तम आनल वेह्वल वकत वासेर मंता. ²⁶⁻²⁸ नना बाबोनगटल इद दुनियते वातोन. इंके दुनियतुन सुटि कीसि बाबोनगा सोन्जेर मंतोन. मिरट नाकुन पेर्मा कीसि, नना बगवंतनल वातोन इन्जेर बरोसा इर्ता काइकि, बाबोये मीकुन लाड कीसेर मंतोर. अद वकत्ने नना बाबोन मी साटि कोर्वल जुरत सेले. बति मिरट ना पोरोडे बाबोन कोरंतिट. वोर मीकुन सींतोर” इन्जेर वूरकुन वेह्तोर.

²⁹ अस्के सिस्यलिर, “इचुला! इंके निमे नमुनना रूप्ने आय्वा कुला कुला वेह्चेर मंति. ³⁰ बोरे वोरोर सवल्क पूसि किय्वल

योहा 15:11; 2तेसा 2:16-17; याको 4:2-3; 1योहा 1:3-4

25 मत्ता 13:10-11,34-35; मार 4:13; योहा 10:6; 16:12,28-29

30 योहा 21:17

जुरत सेले. इंके नीकुन सम्दि टावा इन्जेर माकुन अर्तम आता. इदेन हिंदल निमे बगवंतनल वाति इंवडुन बरोसा कींतोम” इन्जेर वेह्तेर. ३१ते येसु, “इंके नहगा करल बरोसा कीसेर मंतिट कि? ३२ सूडट! नाकुन वोरोने सुटि कीसि, मिरट बेंदुर हके परर आय्वल वकत वासेर मंता. अद इंके वासिन मंता तेर बति, नना वोरोना आयोन. बाबो ना सडा मंतोर. ३३ ना हिंदल, मीकुन सांति वायना इन्जेर इव गोस्टिड वेह्चेर मंतोन. दुनियतगा मीकुन दुक्सड अनि तक्लिब्क वांतड. बति अब सम्दिन नना मेय्सि मंतोन. अदेन साटि मिरट गटि-दीर्यते मंट” इन्जेर वूरकुन वेह्तोर.

येसु पार्तना किय्वल

17 येसु इव गोस्टिड वेह्चि, पोरो हाबडेके सूडसेर इहिन पार्तना कीतोर: “बाबा! निमे दुनियतुर सम्दिर माघ्नलिर पोरो नाकुन अदिकार सीति. इदेन हिंदल, निमे नाकुन सीतुरकुन बस्केट पिस्वल जीवा सिया परंतोन. वोरोनिय सते बगवंतल आय्वल नीकुन अनि निमे रोहित वोर येसु किरिसतुन करि किय्वलिर्कुने बस्केट पिस्वल जीवा पुटंता. बोमित पोरो नाकुन सीता सम्दो कामुन बर्पुर कीसि, नीकुन मय्मा तत्तोन. अद वकत इंके वासिन मंता. नाकुन नीवा मय्मा वायुसा. इद तीर्दे नीकुन नना मय्मा वायुसंतोन. ५ ये बाबा! इद कलि गडे माघ्वक मुने नना निहगा मनेके, बातल मय्मा मत्तयो, आतले मय्मा इंके नाकुन वाया सीम.

32 येसा 50:6-9; जेकर्या 13:7; मत्ता 26:31,56; मार 14:27; योहा 8:16,29
33 १समु 17:51-52; कीर्ता 68:18; 85:8-11; येसा 9:6-7; मीका 5:5; लूका 2:14; 19:38; योहा 12:31; 14:1,27; 15:18-21; 16:11; अपो 9:31; 14:22; 23:11; 27:22,25; रोमा 5:1-2; 8:36-37; 2कोरा 1:3; 7:4; 13:11; गलति 1:4; 6:14; एपेसि 2:14-17; पिलिपि 4:7; कोलसि 1:20; 1तेसा 3:4,7; 2तेसा 3:16; 2तिमो 3:12; हेब्रि 7:2; 11:25; 13:20-21; 1पेतु 5:9; 1योहा 4:4; 5:4; उजगिरि 3:21; 7:14; 12:11
5 योहा 1:1-3,18; 10:30; 17:24; पिलिपि 2:6; कोलसि 1:15-17; हेब्रि 1:3; 1पेतु 1:20; उजगिरि 5:9-14
6 बहिरि 3:13-15; 34:5-7; योहा 6:37; 10:27-29; 14:21-24; 15:19; 17:2,24,26; एपेसि 1:4-11; 2तेसा 2:13-14; 1योहा 5:20
9 लूका 22:32; योहा 14:16; 16:26-27; 17:2,6,20; हेब्रि 7:25; 9:24; 1योहा 2:1-2; 5:19
10 योहा 10:30; 16:14-15; अपो 19:17; 1कोरा 3:21-23; कोलसि 1:15-19; 2:9; 2तेसा 1:10,12; 1पेतु 2:9; उजगिरि 5:8-14

येसु तंवुर सिस्यलिर साटि पार्तना किय्वल

६ “इद दुनियतल नाकुन सीति वूर नीकुन करि कीनल कीतोन. वूर लोकुर नीवुर आंदिर, बति निमे वूरकुन नहगा हठिल कीति. वूर नीवा वचन पिय्सि ताक्तेर. ७-८ निमे नाकुन सीतड गोस्टिन वूरकुन वेह्तोन. अदेन वूर वोप्सि, निमेय नाकुन सारि कीति इन्जेर बरोसा इर्तेर. नना करलेने निहगटल वातोन इन्जेर वूरकुन करे माता. ते नना वड्कले गोस्टिड अनि मय्मतड काम्क किय्ले सक्ति सम्दो निमेय सीति इन्जेर, इंके वूरकुन करे माता. ९ वूर साटिने पार्तना कीसेर मंतोन. बति दुनियतुर साटि पार्तना कीसेर सेलोन. निमे नाकुन सीति वूर, नीवुर आता काङ्कि, वूर साटिने पार्तना कीसेर मंतोन. १० नहगा मंबलिर सम्दिर नीवुरे आंदिर अनि वूरकुन निमेय नाकुन सीति. वूर ना पोरो इर्ता बरोसतुन हिंदल नाकुन मान पुट्ता. ११ नना उंडे मुने दुनियतगा मनोन. बति वीर दुनियतगन मंतेर. नना निहगा वासेर मंतोन. पवित्रा वाले बाबो बगवंता! मरट इंके उंदि आसि मत्तपे, वीर गिर उंदि आसि मनल, निमे नाकुन सीता नीवा पोरोलता सक्तिते वीरकुन काबाडा. १२ नना इगे मनेके, नाकुन सीति वूरकुन नी पोरोलता सक्तिते काबाङ्कतोन. दर्मा-ग्रन्ता वचन पूरे मानल नासेडम आय्वल बोर्टे

११ सुबुत 18:10; मत्ता 6:9; योहा 10:29-30; 13:1; 17:12-18,21-22,25; एपेसि 4:4; हेब्रि 9:24

१२ कीर्ता 109:6-19; योहा 6:37,39-40,70-71; 10:27-28; 13:18; 18:9; अपो 1:16-20; 1योहा 2:19

मत्तोरो, वोरे नासेडम आतोर.¹³ इंके नना निहगा वासेर मंतोन. नावा आनंद वूर्गा बर्पुर आयना इन्जेरेन, नना इद दुनियतगा मनेकेन, इव गोस्टिङ वेहचेर मंतोन.¹⁴ नीवा वचन वूरकुन वेहतोन. नना इद दुनियतोना आयोन. अहने वूर गिर इद दुनियतुर आयवा काइकि, इद दुनियतुर वूरकुन मेचुर.¹⁵ इद दुनियतल वीरकुन वोम इन्जेर नीकुन पार्तना कीसेर सेलोन. बति सथन इंवल करेबनगटल वीरकुन काबाडा इन्जेर पार्तना कीसेर मंतोन.¹⁶ नना दुनियतोना बहंते आयोनो, अहने वूर गिरे इद दुनियतुर आयुर.¹⁷ नीवय गोस्टि सतेम आंद. अद सत्ने नीवा सेवा किय्ले, वूरकुन अलग कीम.¹⁸ निमे नाकुन बद तीर्दे दुनियतगा रोहितयो, अदे तीर्दे नना वूरकुन दुनियतगा रोहतोन.¹⁹ नावा नना अर्पना आय्वडुन हिंदल, वूर करल पवित्रा आसि, नीवा सेवा कियना इंवले नावा इचा.

येसु सम्मिर बक्तलिर साटि पार्तना किय्वल

²⁰ “नना सिरिप वीर सिस्यलिर साटिने आयो बति, वीरा गोस्टि केन्चि बोर-बोर्ते ना पोरो बरोसा इरंतेरो, वूर सम्मिर साटि पार्तना कीसेर मंतोन.²¹ ये बाबा! नना निहगा, निमे नहगा बहन उंदि आसि मंतटो, अहने बरोसा किय्वलिर वूर सम्मिर गिर उंदि आसि मंदना इन्जेर पार्तना कीसेर मंतोन. निमे नाकुन रोहित इन्जेर दुनियतुर करि कियना इत्तेके, वूरकुन महगा मीरि कीम.²²⁻²³ निमे नहगा मंति. नना निहगा मंतोन. नाकुन सीति अद मय्मतुन वूरकुन सीतोन. मरट इंके उंदि आसि मत्तपे,

13 योहा 3:29;
15:11; 16:22-24;
गलति 5:22; हेब्रि 12:2
14 योहा 8:23;
15:18-21; 17:16;
1योहा 4:5-6; 5:19-20
15 पुट 48:16;
1जर्ता 4:10; कीर्ता 30:9;
121:7; येसा 38:18-19;
57:1; मत्ता 5:37;
6:13; लूका 8:38-39;
11:4; गलति 1:4;
पिलिपि 1:20-26;
2तेसा 3:3; 2तिमो 4:8;
1योहा 5:18
16 योहा 17:14
17 2समु 7:28;
कीर्ता 12:6; 19:7-9;
119:9,11,104,144,151-152,
लूका 8:11,15;
योहा 8:32,40; 15:3;
17:19; अपो 15:9;
2कोरा 3:18; एपेसि 4:21;
5:26; 2तेसा 2:13;
2तिमो 2:25-26;
याको 1:21; 1पेतु 1:22-23
18 योहा 17:3,8;
20:21; 2कोरा 5:20
19 योहा 17:17;
2कोरा 8:9;
तीतु 2:14; हेब्रि 2:11;
9:13,26; 10:5-10
20 योहा 17:6-11;
अपो 2:41; 4:4;
रोमा 15:18-19
21 इर 32:39;
येहेज 37:16-19;
जेकर्या 14:9;
योहा 10:30,38; 13:35;
17:8,11,22-23;
अपो 4:32; रोमा 12:5;
1कोरा 1:10;
12:12,25-27;
गलति 3:28; एपेसि 4:3-6;
पिलिपि 1:27; 2:1-6;
कोलसि 3:11-14;
1पेतु 3:8-9
24 सुबुत 8:21-31;
मत्ता 25:34; योहा 1:14;

वूर गिर उंदि आसि मंदना. अस्केन निमे नाकुन सारि कीति इन्जेर अनि नाकुन लाड कीतपे, वूरकुन कीसेर मंति इन्जेर दुनियतुर करि कीतेर.

24 “बाबा! निमे नाकुन सीति वूर, ना बरोबर मन्जेर, नाक सीता मय्मतुन वूर सूडना इन्जेर कोर्सेर मंतोन. बारितेके, कलि गडे माय्वक मुनेतले नाकुन लाड कीति. 25 नियत्नोर बाबा! दुनियतुर नीकुन करि कीसेर सेलुर बति, नना करि कीतोन. निमेय नाकुन रोहित इन्जेर, वीर सिस्यलिर करि कीतेर. 26 निमे बोनि इंवल वूरकुन तोहचेरेन मंतोन अनि उंडे वेले तोहंतोन. नाकुन निमे लाड कीति. अहने वूर गिर नाकुन पेर्मा कियना अनि वूरड दिल्कनगा नना कुद मंदना इंवले नावा इचा” इन्जेर येसु पार्तना कीतोर.

येसुन पिय्स वोय्वल

(मत्तयि 26:47-56; मार्क
14:43-50; लूका 22:47-53)

18 येसु पार्तना कीता पेजे, तंवुर सिस्यलिर सडा केद्रोनु लघ्डिता लोदितुन वीड़सि सोत्तोर. अगा उंदि वाडि मत्ता. अद वाडित रोपो तना अनि वोनुर सिस्यलिर नेड़तेर. ² येसु तंवुर सिस्यलिर सडा वेलेन जोकड़ अगा सोन्जि मत्तोर. अदेन साटि, येसुन दुसुरा केयदे हघ्लि कीसि, दोका सिय्वल यूदन गिर, अद वाडि टावा मत्ता. ³ डगुक

12:26; 14:3; 17:5; 1कोरा 13:12; 2कोरा 3:18; 4:6;
1तेसा 4:17; 1योहा 3:2; उजगिरि 3:21 25 योहा 7:29;
15:21; 17:8,11 26 कीर्ता 22:22; योहा 8:50; 14:20,23;
15:4,9,15; 17:6,23; एपेसि 5:32; कोलसि 1:27; हेब्रि 2:12;
1योहा 4:13-14 1 2समु 15:23; मत्ता 26:36; मार 14:32;
लूका 22:39-40; योहा 18:26 2 लूका 21:37; 22:39
3 लूका 22:47-53; योहा 18:12

कटोडलिर अनि परिसयुल्क कहितुरकुन आच्चि, यूदन सडा सारि कीतेर. वूर बूर बूर इत्तेके, यूदल, कहितुर सिपायिर अनि मंदिरतगा केप्वलिर. वूर डिभिंड, कंदिल्क अनि आय्तकं पिय्सि वातेर. ⁴तनकुन मुने बतल जग्वल मंता इंवल येसु करि कीता काङ्कि, वूर्गा सोन्जि, “बोन साटि महक्सेर मंतिट?” इन्जेर पूसि कीतोर. ⁵⁻⁶अस्के वूर, “नजरेत्नोर येसुन साटि” इन्जेर वेह्तेर. ते येसु, “ननय वोना आंदुन” इन्जेर वेह्तोर. अद गोस्टि केन्चि, दोका सिख्वल यूदन बरोबर वूर पेजे जगिसि बूड अर्तेर. ⁷उंदुंदि जोका येसु, “बोन साटि महक्सेर मंतिट?” इन्जेर पूसि कीतोर. ते वूर, “नजरेत्नोर येसुन साटि” इन्जेर वेह्तेर. ⁸ते येसु, “ननय वोना आंदुन इन्जि, इदेन मुनेने वेह्तोन. मिरट ना साटिने महक्सेर मत्ता काङ्कि, मेयतुरकुन सोंदा सीम्ट” इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. ⁹बारितेके, «निमे नाकुन सीतुर्गटल वोरोन गिर टूटि कियम्कि» इन्जेर तना वेह्त्वि मत्ता अद वचन पूरि किले, येसु इहिन वेह्तोर. ¹⁰सीमोन-पेतुरतगा उंदि लाम रूसि मत्ता. अदेने पेसोर कटोडनोर मल्कु इंवल सेव्कना, तिना केवितुन तिवुस्तोर. ¹¹अस्के येसु, “नीवा रूसितुन टोप्रतगा इरा. बाबो नाकुन बोगे माम इन्जेर सीता गंडमुन बोगे माय्वक मन्कय?” इन्जेर पेतुरतुन इत्तोर. ¹²अस्के वूर सिपायिर अनि वूरोर अदिकारि, यूदुल्कना मंदिरतगा केप्वलिर येसुन पिय्सि, अंनल इंवल पेसोर कटोडनगा मोदोल वोतेर. ¹³वोर अंनल अद गट्कते पेसोर कटोडा-पान किख्वल कयपनोर कास

4 योहा 13:1; 18:7
7 योहा 18:4
9 योहा 17:12
10 मत्ता 26:51-54;
 मार 14:47
11 मत्ता 20:22;
 26:39; लूका 22:42
12 मत्ता 26:57; योहा 18:3
13 लूका 3:2; योहा 18:24

मामल आंदुर. ¹⁴ «मा जातितुर नासेडम
आच्वकने, वोरोर मायनल पर्जत साटि
परन सिथ्वल चोकोट्ना गोस्टि आंद»
इन्जेर यूदुलकुन सूचना कीतोर वोर
क्यपल वेरे आंदुर.

**येसु टावा सेलोर इन्जेर
पेतुरु लबड वेह्वल**
(मत्तयि 26:69-70; मार्क
14:66-68; लूका 22:55-57)

¹⁵ अहन येसुन पिय्सि सोनेके,
सीमोन-पेतुरु अनि उंडे वोरोर सिस्यल वूर
पेजेय सोत्तेर. वोर सिस्यल पेसोर कटोडन
टावा मत्ता काङ्कि, येसुन बरोबर पेसोर
कटोडना रोता आव्रतुन रोपो सोत्तोर.
¹⁶ बति पेतुरु पेसोर कटोडना रोता
पाटक्नगा बहिर निल्सि मत्तोर. अदेन
साटि, वोर सिस्यल पेजे मल्सि वासि,
पाटक केप्वल पेडिन सडा वडक्सि,
पेतुरतुन रोपो वोतोर. ¹⁷ अद पाटक्नगा
केप्वल पेडि, “वोनुर सिस्यलिर्गट्ल
वोरोनि आंदि सेलेय?” इन्जेर पेतुरतुन
पूसि कीता. ते पेतुरु, “नना आयोन”
इन्जेर वेह्तोर. ¹⁸ अद गट्कते पीनि मत्ता
काङ्कि, सेव्कलिर अनि मंदिरतगा
केप्वलिर तड्मि मासि, पीनि आर्सेर
मत्तेर. ते पेतुरु गिर सोन्जि, वूर बरोबर
पीनि आर्सेर मत्तोर.

**पेसोर कटोडल येसुन
सवल्क पूसि किय्वल**
(मत्तयि 26:59-66; मार्क
14:55-64; लूका 22:66-71)

¹⁹ अदे येलते पेसोर कटोडल अंनल,
वोनुर सिस्यलिर बारेते अनि वोना बोदतुन

14 योहा 11:49-52
15 मार 14:54;
लूका 22:54
18 मार 14:54

बारेते येसुन पूसि कीतोर. 20 ते येसु, “यूदुल्क मीरे माथ्वलिक सुनगोक्नगा अनि मंदिर्तगा मंवलिर सम्दिर मुने कुला कुला बोदा कीतोन. मक्किडते बतय बोदा कियम्कि. 21 इद सवल नाकुन बारि पूसि कींति? नना बतल बोदा कीतोन इंवल केन्जतुर वूरकुन पूसि कीम. इचुला! नना वेह्ता वीरकुन टावये” इन्जेर जवब सीतोर. 22 येसु अहन जवब सीतोर अस्के, मंदिरतुन केप्वलिर्गटल करुम निल्सि मंवल वोरोर, “वोरोर पेसोर कटोडन अहन जवब सींति कि?” इन्जेर कोर्वितगा पातोर. 23 अस्के येसु, “नना बतय तप वड्केके वेहा. बरोबरे वड्किसि मत्तेके बारि नाकुन पाति?” इन्जेर मंदिरतगा केप्वन पूसि कीतोर. 24 अस्के अंनल, दोहतड नोडेड रेहवक्ने, इंके मंवल पेसोर कटोडल कयपनगा येसुन रोहतोर.

20 येसा 48:16;
मत्ता 4:23; योहा 7:26
24 योहा 18:13
27 योहा 13:38

पेतुरु लबड वेह्ता बरोबर गोग्डि कूस्वल

(मत्तयि 26:71-75; मार्क

14:69-72; लूका 22:58-62)

25 सीमोन-पेतुरु तड्मितगा पीनि आर्सेर मनेके, वूर सूडसि, “करलेन वोनुर सिस्यलिर्गटल वोरोनि आंदि सेलेय?” इन्जेर इत्तेर. ते पेतुरु, “नना आयोन. वोर नाकुन टावा सेले” इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. 26 बति पेतुरु बोनते केवितुन कोय्योरो, वोना चुटम्नोर वोरोर पेसोर कटोडनगा सेवा कीसेर मत्तोर. वोर सेठ्कल, “येसुन सडा वाडितगा मनेके, नना नीकुन सूडमकि कि बतल?” इन्जेर पेतुरतुन इत्तोर. 27 अस्के पेतुरु, “नाकुन टावा सेले” इन्जेर उंडे उंदि जोका वेह्तोर. अस्केने गोग्डि कूस्ता.

गवर्नर पिलातुन मुने येसु निल्वल
 (मत्तयि 27:1-2, 11-31;
 मार्क 15:1-20; लूका 23:1-25)

28 अस्के उज्डे माता पेजे, कयपनगटल येसुन वूर रोमा गवर्नर्ता महलतगा वोतेर. तमो अस्ट बस्ट आय्वकने पस्का सङ्दा जेवुन कियना इन्जेर, अद महलतुन रोपो वूर नेझ्मकि. 29 ते पिलातुय बहिर वासि, “वेर माघ्नन पोरो बद कसुर वाट्सेर मंतिट?” इन्जेर पूसि कीतोर. 30 अस्के वूर, “वेर तप किय्वक इत्तेके, निहगा बारि पिय्सि वांदुम?” इन्जेर वेह्तेर. 31-32 ते पिलातु, “मिरटे वोन वोसि, मीवा दर्मता कानुन पिय्सि तस्वा कीम्ट” इन्जेर इत्तोर. अद केन्चि यूदुल्क, “मी मोडि दुस्रोन मरंता सिक्सा वाट्वल अदिकार माकुन सेले” इन्जेर वेह्तेर. अदेन हिंदल, येसु बातल मरन आय्वल मंतोर इंवल गोस्टि पूरे माता.

33 अस्के पिलातु महलतगा रोपो सोन्जि, येसुन केयुसि, “निमे यूदुल्कनोर राजनि आंदि कि?” इन्जेर पूसि कीतोर. 34 ते येसु, “निमेय कुद इहिन इंति कि? सेलेके, दुस्रु बोरे ना बारेते नीकुन वेह्तेर?” इन्जेर उल्टा पूसि कीतोर. 35 अदेन साटि पिलातु, “नना यूदुल्कना जातितोना आंदुन कि बतल? नी लोकुर अनि डगुक कटोडलिरे, नीकुन नह्ना सारि कीतेर. निमे बतल कीति?” इन्जेर पूसि कीतोर. 36 अस्के येसु, “नावा राज इद दुनियतुन बारेता आयो. उंदि मोका नावा राज दुनियतुन बारेता आय्मड इत्तेके, यूदुल्क नाकुन पिय्सि वोय्वकने, नावुर सेव्कलिर लडेय कींदिर. बति नावा राज इगेटा आयो” इन्जेर वेह्तोर. 37 अद केन्चि पिलातु,

28 मत्ता 27:27;
 योहा 18:33; 19:9;
 अपो 10:28; 11:3
36 दानि 2:44;
 7:14; जेकर्या 9:9;
 लूका 17:20-21;
 योहा 6:15; रोमा 14:17;
 कोलसि 1:12-14
37 येसा 55:4;
 मत्ता 26:64; मार 15:2;
 लूका 23:3; योहा 3:32;
 8:14,47; 10:26-27;
 14:6; 1पेतु 1:22;
 1योहा 3:19; 4:6

“ते निमे राजनि आंदि कि?” इन्जेर पूसि कीतोर. ते येसु, “निमेय नाकुन ‘राजनि आंदि’ इन्जेर इत्ति. ननते सतुन बारेते गवा वेह्ले जल्मा येत्तोन. इद कारंतुन हिंदले दुनियते वातोन. सतुन पेर्मा किय्वलिर ना गोस्टि केन्जंतेर” इन्जेर वेह्तोर. 38 ते पिलातु, “सतेम इत्तेके बतल?” इन्जेर चेडि कीसेर, पूसि कीतोर.

अनि बहिर मंवलिर यूदुल्कनगा सोन्जि, “वोन्गा नाकुन बदे गल्ति दिसेर सेले. 39 बति मीवा पस्का सड जर्गेके, नना जेल्दगा अर्सि मंवलिर्गटल वोरोन सुटि किय्वल रिवज ताक्सेर मंता. ते वेर यूदुल्कनोर राजन सुटि किय्वल मीकुन इस्टमे कि?” इन्जेर पूसि कीतोर. 40 अस्के वूर जोर्ते, “वोन वटिन, बति बरबन सुटि कीम” इन्जेर किलितेर. वोर बरबल लूटि कीसि जेल्दगा अर्सि मत्तोर आंदुर.

येसुन मरंता सिक्सा वाट्वल

19 अस्के पिलातु येसुन चाटल्कने पायुस्तोर. ²सिपायिर चह्कना कांदतुन किरिटुन दात गीडि कीसि, येसुना तल्दगा केरुस्तेर. राजल पोंडवल साय रङ्गना पाडुड वोन पोंडुस्तेर. ³अहन पोंडुस्ता पेजे वोन करुम वासि, “यूदुल्कनोर राजा! नीकुन जेय जेय कार” इन्जेर ताप्डड पातेर.

⁴पिलातु उंदुंदि जोका बहिर पेसिसि, “वेन मी मुने तरंतोन. बति केन्जट! वेन सिक्सा वाटनल, नाकुन बदे गल्ति दिसेर सेले” इन्जेर वेह्तोर. ⁵येसुन, चह्कना किरिट अनि अद रगल रङ्गना पाडुड पोंडुसि, बहिर तत्तेर. अस्के पिलातु,

- 38 लूका 23:4;
योहा 19:4,6
- 39 मत्ता 27:15-18
- 1 येसा 50:6; 53:5;
मत्ता 20:19; लूका 23:16
- 2 मार 15:16-20
- 3 मत्ता 27:29
- 4 लूका 23:4;
योहा 18:38; 19:6
- 5 योहा 19:2

“इचुला! वेर माय्नन सूडट!” इन्जेर इत्तोर.
 6 येसुन सूडसि, वूर डगुक कटोडलिर
 अनि मंदिरतगा केप्वलिर, “वोन मोद्नगा
 मोलने पासि जकना! वोन जकना!”
 इन्जेर किलितेर. ते पिलातु, “वेन्गा नाकुन
 बदे गलित दिसेर सेले. अदेन साटि
 मिरटे वेन मोद्नगा मोलने पासि जकट”
 इन्जेर वेह्तोर. 7 अद केन्चि, वूर यूदुल्क,
 “माकुन उंदि कानुन मंता. बगवंतनोर
 मरिना आंदुन इन्जेर वेर इत्ता काड्कि,
 मावा कानुन्तुन पिय्सि वेर तप्वक साया
 लागर” इन्जेर वेह्तेर. 8 अद केन्चि,
 पिलातु बेय वेरितोर.

9 अनि येसुन महलतुन रोपो वोसि
 पिलातु, “निमे बगटल वाति?” इन्जेर
 पूसि कीतोर. बति येसु जवब सियमकि.
 10 ते पिलातु, “निमे ना सडा बारि
 बड्किव? नीकुन सुटि कियुस्ले अनि
 मोद्नगा मोलने पासि जकुस्ले गिर नाकुन
 अदिकार मंता” इन्जेर येसुन वेह्तोर.
 11 अस्के येसु, “पोरो मंवल बगवंतल
 सीसि मत्तेके तपा, ना पोरो बदे अदिकार
 नीकुन सेले. अदेन साटि, नाकुन निह्गा
 हब्लि कियुस्तोर वोन, बेय पाप लागंता”
 इन्जेर वेह्तोर.

12 अस्केडल पिलातु, येसुन सुटि
 कियुसना इन्जेर कोसिद कीतोर. बति
 यूदुल्क, “तना राजना इन्जेर वेह्वल
 हर मायनल, महा राजन बथ्मन आतप
 आंता. उंदि मोका वेन सुटि कीकिते,
 निमे महा राजनोर दोस्तनि आय्वि”
 इन्जेर किलितेर. 13 ते पिलातु इव
 गोस्टिड केन्चि, येसुन बहिर तत्तोर.
 तस्वा कीनेके उद्वल चृतोरत पोरोडा
 कुर्सितगा उद्तोर. यूदुल्कना* बासते अद

6 योहा 18:31
 7 कटोडा 24:16;
 मत्ता 26:63-66;
 27:42-43; मार 14:61-64;
 15:39; योहा 5:18;
 10:30-33,36-38; रोमा 1:4
 11 पुट 45:7-8;
 कीर्ता 62:11; इर 27:5-8;
 दानि 4:17,25; मत्ता 6:13;
 27:2; लूका 12:47-48;
 योहा 3:27; 7:30;
 अपो 2:23; 3:13; 4:28;
 रोमा 11:36; 13:1;
 याको 1:17; 4:17
 14 मत्ता 27:62; योहा 19:5
 15 लूका 23:18
 17 लूका 14:27;
 23:26,33
 19 मत्ता 27:37;
 मार 15:26; लूका 23:38

जागतुन, «गब्बता» इंतेर. 14 अद पस्का
 सङ्गदा तयरि किय्वल दिवोस आंद. अद
 वकत्ने बार दुपरि आसेर मत्ता. ते पिलातु,
 “इचुला! मी राजल” इन्जेर यूदुलकुन
 वेह्तोर. 15 अस्के वूर, “वोन जकनये!
 वोन जकनये! वोन मोद्नगा मोलने पासि
 जकना” इन्जेर किलितेर. ते पिलातु,
 “मी राजन मोद्नगा मोलने पासि बारि
 जकनये इंतिट?” इन्जेर पूसि कीतोर. ते
 डगुक कटोडलिर, “महा राजल तपा,
 माकुन दुस्रोर बोरे राजल सेलोर” इन्जेर
 वेह्तेर. 16 अस्के पिलातु, मोद्नगा मोलने
 पासि जक्ले, वोन सिपायिरा केयदे हब्लि
 कीतोर. ते वूर येसुन वोतेर.

येसुन मोद्नगा मोलने पासि जक्वल

(मत्तयि 27:32-44; मार्क
 15:21-32; लूका 23:26-43)

17 येसु तंवा मोद कान्चिकुन तला-टोक्रे
 इंवल जागतगा सोत्तोर. यूदुल्कना बासते
 इदेन, «गोल्गोता» इंतेर. 18 अगा नडुम्ना
 मोद्नगा येसुन मोलने पासि टाडि कीतेर.
 येसुन तिना बग्ला वोरोन अनि डेमा
 बग्ला वोरोन मोद्कनगा मोलने पासि टाडि
 कीतेर. 19 अस्के पिलातु, “नजरेत्नोर येसु
 यूदुल्कनोर राजल आंदुर” इन्जेर चेकतगा*
 लिहि कियुसि, येसुन टाडि कीसि मंवल
 मोद्नगा पायुस्तोर. 20 येसुन मोद्नगा टाडि

* 19:13 यूदुल्क हेब्रि अनि अरमिक बासड
 बड्कंदिर. * 19:19 बदे तप कीतोर वोर साप्डे
 मातेके, वोर उंदि मोद कान्चि वोया लागर. अस्के
 वोन मुने वोर बतल तप कीतोर अदेना सूचना लिहि
 कीसि मंदंता. अद वाचि कीतुर वोन बततुन साटि
 मोद्नगा मोलने टाडि कीसि परन येत्वलिर मंतेरो
 करि कीतेर.

कीता जागा नगुडुन करुम मत्ता. अद पाटितगा हेब्रि, लाटिन अनि ग्रीकु बासने* लिहि कियुस्ता काडकि, सडुन साटि वातुर वेलेटिर यूदुल्क वाचि किया पर्तेर. 21 अस्के डगुक कटोडलिर, “यूदुल्कनोर राजल आयो बति, ‘नना यूदुल्कनोर राजना इत्तोर’ इन्जि लिहि कियुस्ट” इन्जेर पिलातुनगा सोन्जि वेह्तेर. 22 अस्के पिलातु, “लिहि कियुस्तोन अगा, लिहि कियुस्तोन अह्ने मनि” इन्जेर इत्तोर.

23 येसुन सिपायिर मोद्नगा मोलने पाता पेजे, वोनड पाडुक वोरोन वोरोन उंदि ईसा वानल नालुड ईसड कीसि तूस्तेर. पोरोडा कमिसुन* गिर येत्तेर. अद कमिस कोट्वक्ने लाम मत्ता. 24 ते सिपायिर, “इदेन सरुस्वट. बोना पोरोल पेसितेके वोरे येतना” इन्जेर चिटिड वाड्तेर. “वूर नावड कप्पिन ईसड कीसि तूसि, नावा कमिसुन येत्त्वे, चिटिड वाटंतेर” इन्जेर दर्मा-ग्रंतनगा लिहि कीता वचन पूरि माघ्लेने, इहिन जग्ता. अदेन साटिने सिपायिर इहिन कीतेर.

25 येसुन मोलने पाता मोदुन करुम, येसुन अबल, वोना काकि, क्लोपना बाय्को मरियल अनि मग्दलेने नाट्ना मरियल निल्स मत्तड. 26 येसु तंवा अबल अनि तंवोर लाड्नोर सिस्यल करुम निल्स मंवल सूडसि, “बेये इचुला! नीवोर मरि” इन्जेर वेह्तोर. 27 अनि वोर सिस्यनेके सूडसि, “इचुला! नीवा अबल” इन्जेर वेह्तोर. अद गट्कतल तान तंवा रोन वोसि कासा अवन दात सूड्तोर.

23 मत्ता 27:35;
मार 15:24; लूका 23:34
24 कीर्ता 22:18
25 मत्ता 27:55-56;
मार 15:40-41;
लूका 23:49
26 योहा 2:4; 13:23; 21:7
27 मत्ता 12:48-50;
योहा 16:32; 1तिमो 5:2-4
28 कीर्ता 22:15; 69:21;
लूका 9:31; 18:31;
22:37; योहा 13:1; 18:4;
19:24,30; अपो 13:29
29 बहिर 12:22;
इसोब 19:18; मत्ता 27:48;
मार 15:36; लूका 23:36
30 कीर्ता 22:15;
येसा 53:10,12;
दानि 9:24; मत्ता 3:15;
20:28; 27:50; मार 15:37;
लूका 23:46; योहा 4:34;
10:11,18; 17:4; 19:28;
रोमा 10:4; पिलिपि 2:8;
कोलसि 2:14-17;
हेब्रि 2:14-15;
9:11-14,22-10:14; 12:2
31 मार 15:42;
योहा 19:14,42
32 योहा 19:18

येसु तंवा परन सुटि किय्वल

(मत्तयि 27:45-56; मार्क
15:33-41; लूका 23:44-49)

28 अद आता पेजे, तना वाता काम सम्दो मार्ता इन्जेर करि कीसि, दर्मा-ग्रंतनगा लिहि कीता अद जग्ले, “नाकुन वट्का वस्ता” इन्जेर येसु इत्तोर. 29 अगा पुलिता आडुर रसा निहिच उंदि बुड्हि मत्ता. ते वूर तान्गा दूदि नहिच, हिस्सोप मरता कांदतगा तटुस्तेर अनि येसुना तोड्दगा अंदुस्तेर. 30 अस्के येसु, अद रसता सवद सूडसि, “नना वाता काम महतोन” इन्जेर तला वरुसि, तंवा परन सुटि कीतोर.

31 अद पस्का सङ्का तयरि किय्वल दिवोस आंद. दुस्रो नेटि, बेय नेकिता आरम्ना दिवोस* मत्ता काडकि, अब मेंदोल्क मोदकुन पोरो टाडे मासि मंवल यूदुलकुन इस्टम सेले. अदेन साटि, “वूरड काल्क उरुसि,* अब मेंदोलकुन बूड रेहुसा” इन्जेर पिलातुन पूसि कीतेर. 32 ते सिपायिर वासि, येसुन बरोबर

* 19:20 वेलेटिर यूदुल्क इव बासनल उंदितेर बासा वाचि किया परंदिर. * 19:23 तोले ईतड लाम कमिसकुन कोट्वक्ने तयर कीदिर.

* 19:31 आरम्ना दिवोस: यूदुल्कना आरम्ना दिवोस सुकुर वार पोद्रेकनल सुरु आंता अनि संवर पोद्रेक मारंता. ते वूरा नेकितुन पिय्स अद दिवोस्त्रगा बोनय कूर माति किय्वक्ने बहिर मंवा. अदेन साटि अद काम वेघ्ने किय्वल मत्ता.

* 19:31 मोद्नगा मोलने पासि टाडे मासि मंवल तंवड कालकुन अहिच नेस्का परंतोर. बति बस्केते वोनड काल्क उरुसंतेरो, अस्के नेस्का वाय्वा काडकि, वेघ्ने परन सुटि कीतोर.

मोद्कनगा टाडि कीसि मंवलिर इविरडते कालक उरुस्तेर. ³³बति वूर येसुनगा वासि, अदेन मुनेने वोर सासि मत्ता सूडसि, बोनड कालक उरुस्मकि. ³⁴बति वूर्गटल वोरोर सिपायि येसुना डोकतुन गोर्कते कोट्तोर. येटने नेतुर अरिक येर पोडता. ³⁵मिरट गिर बरोसा इरनल, इद सूडतोर वोर गवा वेह्तोर. वोना गवा करल आंद. वोर सतेम वेह्चेर मंतोर इन्जेर वोन टावा. ³⁶⁻³⁷“बोनड बोकनल उंदि बोका गिर उर्गोड” अनि उंडे उंदि जागा, “बोन कोट्तुर वूर वोन बाज सूडंतेर” इन्जेर दर्मा-ग्रंत्नगा लिहि कीसि मत्तड अव, गोस्टिड पूरे मायलेने इहिन जग्ता.

**येसुना कूरदुन नारिता
बंडता बुयरितगा इव्वल
(मत्तयि 27:57-61; मार्क
15:42-47; लूका 23:50-56)**

³⁸अरिमतया चहर्तोर योसेप इंवल यूदुल्कना वेरेते, येसुना बक्ति मकिडते कींदुर. बति इंके पिलातुनगा सोन्जि, “येसुना कूरदुन वोया सीम” इन्जेर पूसि कीतोर. ते पिलातु वोसा काड्कि, येसुना कूरदुन वोतोर. ³⁹वेर योसेपुन सडा उंदि दिया रात्ने येसुनगा वासि, बेटे माय्वल निकोदेम गिर मत्तोर. निकोदेम तंवा सडा लग-बग तीसा सियुड (35) किलोड बोलम अनि अगर इंवलिक गमा गमा गाडि सिथ्वलिक चीजक कूरदुन सोक्ले तत्तोर. ⁴⁰इव चीजकुन वूर इविर आसि, यूदुल्कना नेकि तीर येसुना कूरदुन सोक्तेर अनि अद कूरदुन बारिता पूना कादि कपिडे गूडि कीतेर. ⁴¹येसुन मोद्नगा मोलने पासि टाडि कीता जागतगा उंदि

34 येहेज 36:25;
जेकर्या 12:10;
13:1; 1योहा 5:6,8;
उजगिरि 7:14
35 योहा 15:27;
21:24; 1योहा 1:1-3
40 योहा 11:44
41 मत्ता 27:60;
लूका 23:53
42 योहा 19:14,31
1 मत्ता 27:60,64-28:10;
मार 15:46; 16:1-5,9;
लूका 24:1-10;
योहा 19:25; 20:18-19,26
2 योहा 13:23; 20:13
3 लूका 24:12
5 योहा 19:40

वाडि मत्ता. अगा उंदि नार्युसीता बंडता पूना वीच्ना बुयरि मत्ता. अस्के वेरि, अदेनगा बदे कूरदुन इर्मकि. ⁴²अद नेटि यूदुल्कना पस्का सङ्दा तयरि किय्वल मत्ता काड्कि, लह्तिक वर्सि येसुना कूरदुन अद करुम मंवल बुयरितगन इर्तेर.*

येसु सासि-नेंड्वल
(मत्तयि 28:1-10; मार्क
16:1-8; लूका 24:1-12)

20 वारम्ना मोदोडा दिवोस आय्त्वरतुन नेटि सक्रे बय आनेकेन मगदलेने नाट्ना मरियल येसुना कूर इर्ता बुयरितगा सोत्ता. ते अद बुयरितुन अड्हुम इर्ता बंडा कूडुसि दिस्ता. ²अदेन साटि, अद मरियल, सीमोन-पेतुरतगा अनि येसु लाड किय्वल उंडे वोरोर सिस्यनगा विच्छेर सोन्जि, “पर्बुना कूरदुन अद वीच्ना बुयरितल बूरेय वोसि, बगा इर्तेरय माकुन टावा सेले” इन्जेर वेह्ता. ³ते पेतुरु अनि वोन सडा मंवल सिस्यल बुयरितगा सूड्ले पेसितेर. ⁴वूर इविर मीरे मासि विच्छेर मनेके, वोर सिस्यल पेतुरतुन तेर मुने विच्छेर सोन्जि, वीच्ना बुयरितगा येव्वतोर. ⁵अनि बहिडले वरिसि सूडतोर. ते अगा सिरिप कूरदुन गूंडि कीतड कपिडिडे वोन दिस्तड. बति वोर रोपो नेड्मकि. ⁶⁻⁷अस्केन सीमोन-पेतुरु अगा येव्विसि, रोपो वीच्ना बुयरितगा नेड्तोर. कूरदुन

* **19:42** यूदुल्कना आरम्ना दिवोस सुकुर वार पोद्रेकनल सुरु आंता अनि संवर पोद्रेक मारंता. ते वूरा नेकितुन पिय्सि अद दिवोस्गा बोनय कूर माति किय्वक्ने बहिर मंवा. अदेन साटि अद काम वेघ्ने किय्वल मत्ता.

गूंडि कीतड़ कप्पिड़ अगा मत्तड़. येसुना तलतुन गूंडि कीता कप्पि गडि कीसि, मेयतड़ कप्पिनल अलदि मंवल सूडतोर. 8 अस्के वीचनगा मोदोल येव्होर वोर सिस्यल रोपो नेड़सि, सूडसि बरोसा कीतोर. 9 अस्के गिर, “किरिस्तु सासि तप्वक नेंडंतोर” इन्जेर दर्मा-ग्रन्तनगा मंवल गोस्टि वूरकुन अर्तम आय्लेके मत्ता. 10 अस्के वूर इविर मल्सि, तम्बुर्गा सोत्तेर.

येसु मग्दलेने नाट्ना मरियन दिस्वल

(मार्क 16:9-11)

11 बति मग्दलेने नाट्ना मरियल बुयरितुन बहिर निल्सि आड़सेर मत्ता. अहन आड़सेर बहिडले वरिसि सूडता. 12 अस्के बेय दब्रलिक कप्पिड़ पोंडतुर इविर बगवंतनुर दूतलिर दिस्तेर. वूर येसुना कूर मत्ता अद जागतगा तलवङ्गा वोरोर अनि काल्वडा वोरोर उच्चि मत्तेर. 13 वूर, “बायि! बारि आडंति?” इन्जेर तान पूसि कीतेर. ते अद, “पर्बुना कूरदुन बुयरितल बूरेय वोसि, बगा इर्तीयो नाकुन टावा सेले” इन्जेर मरियल वेह्ता. 14 अहन वेह्विच, पेजे तिरिता. अस्के येसु निल्सि मंवल सूडता बति, वोरे येसु इन्जेर वोड्के माय्मकि. 15 अस्के येसु, “बायि बारि आडंति? अनि बोन साटि मह्वसेर मंति?” इन्जेर पूसि कीतोर. ते मरियल, वोन वाडितगा मंवल गडियल इन्जेर सम्जे मासि, “दादा! निमे पर्बुना कूरदुन वोसि मंद्किते, बगा इर्तीयो वेहा. नना सोन्जि कूरदुन वोंतोन” इन्जेर पूसि कीता. 16 ते येसु, “मरिया!” इन्जेर तान केय्होर. अस्के मरियल वोन बाजुन

9 कीर्ता 16:10; येसा 25:8;
26:19; 53:10-12
13 योहा 20:15
14 मत्ता 28:9; मार 16:9;
लूका 24:16; योहा 21:4
15 मत्ता 28:5; मार 16:6;
योहा 1:38; 18:7; 20:13
16 योहा 10:3
17 योहा 16:28;
17:11; गलति 3:26;
4:6-7; एपेसि 4:8-10;
हेब्रि 2:11-13; 1पेतु 1:3
18 लूका 24:10
19 लूका 24:36-49;
योहा 7:13; 14:27;
20:21,26; 1कोरा 15:5;
एपेसि 2:14
20 योहा 16:22;
20:27; 1योहा 1:1
21 मत्ता 10:40;
28:18-20; मार 16:15-18;
लूका 24:47-49;
योहा 3:17; 13:20;
17:18-19; अपो 1:8
22 पट 2:7; योबु 33:4;
कीर्ता 33:6; येहेज 37:9;
अपो 2:38; 8:15
23 मत्ता 16:19; 18:18;
मार 2:5-10; अपो 10:43;
13:38-39; 2कोरा 2:6-10

मल्सि हेब्रि बासते, “रबुनि!” इन्जेर केय्हा. «बोदा गुरु» इन्जेर इदेना अर्तम. 17 येसु तान सडा, “नना पोरो बाबोनगा सोंदा लागर. नाकुन पिय्सि मन्मा. बति ना तमुक्नगा सोन्जि, ‘ना बाबोये मी बाबो आंदुर. ना बगवंतले मी बगवंतल आंदुर. पोरो बगवंतनगा नना सोन्जेर मंतोन’ इन्जेर वूरकुन वेहा” इन्जि तान वेह्तोर. 18 ते मग्दलेने नाट्ना मरियल सिस्यलिर्गा सोन्जि, “नना पर्बुन सूडतोन. पर्बु मीकुन इव गोस्टिड वेहा इत्तोर” इन्जेर सिस्यलिरकुन वेह्ता.

19 अंटिके* पोद्रेक सिस्यलिर यूदुल्कनुर अदिकारिरकुन वेरिसि, तमो मीरे मासि मत्ता रोतड़ कावक केह्विच, गोल्स वाट्सि रोपो मत्तेर. अस्के येसु वूर नड्हुम पावे मासि, “मीकुन सांति वायि” इन्जेर वेह्तोर. 20 अहन वेह्ता पेजे, तंवड केयकुन अनि डोकतुन तोह्होर. ते वूर सिस्यलिर पर्बुन वोड्कि पिय्सि, वेले आनंद येत्तेर. 21 अस्के येसु उंडे उंदि जोका, “मीकुन सांति वायि! बाबो नाकुन दुनियतगा रोह्हता तीर, नना गिर मीकुन दुनियते रोहंतोन” इन्जेर सिस्यलिरकुन वेह्तोर. 22 इहिन वेह्विच, “पवित्रा आत्मा येतट” इन्जेर वूर पोरो हूकुर उह्त्तोर. 23 अनि “मिरट बोनड पाप्के मापि कींतिटो, वूरकुन मापि पुटंता. बोनड पाप्के मापि किय्विटो, वूरकुन मापि पुटो” इन्जेर वेह्तोर.

* 20:19 यूदा दर्मता नेकितुन पिय्सि, सनिवारतुन आरम्ना दिवोस इत्तेर. अद वारमुन अद सनिवार आक्रिता दिवोस. आय्त्वर पूना वारम्ना मोदोडा दिया आंता.

येसु तोमन दिस्वल
 (मत्तयि 28:16-20; मार्क
 16:14-18; लूका 24:36-49)

24 येसु वासि मत्तोर अस्के, बारा जन्क सिस्यलिर्गटल येमल इंवल तोमल सेले मत्तोर. **25** अदेन साटि सिस्यलिर, “ममोट पर्बुन सूडतोम!” इन्जेर तोमन वेह्तेर. बति तोमल, “नना कुद पर्बुनड़ केय्कनगा मोलने पातड़ अब गद्विन सूडसि, अवेनगा बोटने इटा बीगर अनि गोर्कते कोट्ता डोकतगा केय इरा बीगर, नना नंमोन इत्तेके नंमोन” इन्जेर इत्तोर.

26 अहन इन्जि आट रोज्क आता पेजे, तोमल अनि मेय्तुर सिस्यलिर उंदि रोन कावड केहिच, गोल्च वाट्सि मत्तेर. तेर बति, येसु वूर्गा पावे मातोर. अनि “मीकुन सांति वायि!” इन्जेर इत्तोर. **27** अहन इत्ता पेजे तोमन, “नीवड बोटने ना केयकुन इट्सि सूडा. अनि नीवा केय चहिच, ना डोकतगा इसि, बरोसा सेलोर वोन मोडि आय्वकने, बरोसा वालेनि आसि मन” इन्जेर वेह्तोर. **28** अस्के तोमल, “हो, ना बगवंता! ना पर्बु!” इन्जेर येसुन जवब सीतोर. **29** ते येसु, “निमे नाकुन सूडसि बरोसा कीति. सूडवकने बरोसा किय्वलिरकुन वेले आसिर्वाद्क पुटंतड” इन्जेर तोमन वेह्तोर.

इद पुस्तकना बाव

30 इवे आय्वा, येसु सिस्यलिर मुने दुस्रोक वेले मय्यतड काम्क कीतोर. अवेन इद पुस्तकनगा लिहि किय्मकि. **31** बति येसुये, बचि किय्वल किरिस्तु* अनि वोरे बगवंतनोर मरि आंदुर इन्जि नम्किट्ते, बस्केट पिस्वल जिन्गनि

- 24** योहा 11:16
- 25** मार 16:11; योहा 6:30
- 26** योहा 20:19
- 27** लूका 24:40;
योहा 20:25; 1योहा 1:1-2
- 28** येसा 7:14; 9:6; 25:9;
मत्ता 14:33; योहा 1:1;
5:23; अपो 7:59-60;
1तिमो 3:16;
उजगिरि 5:9-14
- 29** लूका 1:45; योहा 4:48;
20:8; 2कोरा 5:7;
हेब्रि 11:1,27,39; 1पेतु 1:8
- 30** योहा 21:25
- 31** कीर्ता 2:7,12;
मत्ता 4:3; 16:16; 27:54;
मार 16:16; लूका 1:4;
24:47; योहा 1:49;
3:15-16,18,36;
5:24,39-40; 6:40;
9:35-38; 10:10; 19:35;
20:28; अपो 3:16;
8:36; 9:20; 10:43;
13:38-39; रोमा 1:3-4;
1योहा 2:23-25; 4:15;
5:1,10-13,20; 2योहा 9
1 योहा 6:1
- 2** मत्ता 4:21-22
- 3** मत्ता 4:18-20; लूका 5:5
- 4** योहा 20:14
- 5** कीर्ता 37:3;
पिलिपि 4:11-13,19
- 6** लूका 5:4-7;
योहा 2:5; अपो 2:41
- 7** योहा 13:23

मीकुन पुटना इन्जेरेन, इव गोस्टिड़ लिहि किय्वल जग्ता.

येसु येड्विर सिस्यलिरकुन दिस्वल

21 अद आता पेजे, येसु उंडे उंदि जोका गलिलया सम्दुर्ता* डर्डितगा सिस्यलिरकुन इद तरिकते दिस्तोर: **2** सीमोन-पेतुरु, येमल इंवल तोमल, गलिलया येरियता काना चहर्तोर नतनियेल, जेबेदयिनुर मर्क अनि येसुनुर सिस्यलिर्गटल उंडे इविर मीरे मासि मत्तेर. **3** अस्के सीमोन-पेतुरु, “नना मीन्क पिय्ले दांतोन” इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. ते वूर, “ममोट गिर नी सडा वांतोम” इन्जेर इत्तेर. अनि सोन्जि रूकतगा उद्दतेर बति, अद रातुन वूर बतडे पिय्मकि.

4 पोड्द पेसिनेके, येसु डर्डिते निल्सि मत्तोर बति, वूर सिस्यलिर वोन वोड्के माय्मकि. **5** अस्के येसु, “दादलिर्निट! तिंले मीन्क पिय्तिट कि?” इन्जेर पूसि कीतोर. ते वूर “पिय्मकि” इन्जेर वेह्तेर. **6** ते येसु, “रूकता तिना बग्ला मीवा जार वाट्ट. अस्के मीन्क अरंतड” इन्जेर वेह्तोर. ते वोर वेह्ता तीर जार वाड्तेर. अस्के बेय वेले मीन्क अर्तड. ते अद जारदुन रूकत पोरो तहा पर्मकि. **7** अस्के येसु लाड किय्वल सिस्यल, “वोर पर्बु आंदुर!” इन्जेर पेतुरतुन वेह्तोर. ते अद गोस्टि केन्ज्ता बरोबर, वोर इंडकोला मत्ता काड्कि, आड्डे केर्तोर अनि

* 20:31 बचि किय्वल किरिस्तु: हेब्रि बासते मेसयल इंतेर. इदेना अर्तम पर्जतुन बचि किय्ले, बगवंतल नेमि कीसि, सारि किय्वल राजल. वेन साटि यूदुल्क सूडसेर मत्तेर. * 21:1 तिबेरिया सम्दुर इन्जेर गिर केयंतेर.

डर्डिते सोंले सम्दुरतगा डेयतोर. ८ मेयतुर सिस्यलिर डर्डितल रंड नुहक (200) कूटड लड़ मत्ता काइकि, मीन्क असि मंवल जार ऊम्सेर अदे रूकते वातेर.

९ रूका डर्डिते येव्ता पेजे, वूर रेयतेर. अस्के वूरकुन इचुड़ सारिड अनि गोकन पोरो वाटसि मंवलिक मीन्क दिस्तड़. १० अस्के येसु, “मिरट इंके पिय्यतड़ मीन्कनगटल इचुड़ पिय्यिस वरट” इन्जेर इत्तोर. ११ ते सीमोन-पेतुरु रूकतगा सोन्जि, नोडे पिय्यिस येतल जारदुन डर्डिते ऊम्तोर. अद जार नूटा पनस मूंद (153) डगुक मीन्कने निन्चि मत्ता. तेर बति अद जार सर्मकि. १२ अस्के येसु, “वासि तिंट!” इन्जेर सिस्यलिरकुन केयतोर. ते वोर पर्बु इन्जि करे माता काइकि, «निमे बोनि आंदि?» इन्जेर बोरे वोन पूसि कियमकि. १३ ते येसु सारिड अनि मीन्क वूरकुन तूसि सीतोर. १४ येसु सासि-नेंडता पेजे सिस्यलिरकुन दिस्वल इद मूडवा जोका आंद.

पेतुर्ता बहके माता बरोसतुन येसु सुद्रि कियबल

१५ वूरा तिंवल आता पेजे येसु, “योहंतोर मरि सीमोन! वीर्गटल तेर अदिक नाकुन पेर्मा कींति कि?” इन्जेर सीमोन-पेतुरतुन पूसि कीतोर. ते “हो पर्बु! नना पेर्मा कींतोन इन्जि नीकुन टावये” इन्जेर पेतुरु इत्तोर. ते येसु, “ना गोरे पिलना चोकोट-वायुट सूडा” इन्जेर वेहतोर. १६ उंडे उंदि जोका येसु, “योहंतोर मरि सीमोन! नाकुन करल पेर्मा कींति कि?” इन्जेर पूसि कीतोर. ते, “हो पर्बु! नना पेर्मा कींतोन इन्जि नीकुन टावये” इन्जेर पेतुरु इत्तोर. ते येसु,

१२ अपो 10:41
१३ योहा 21:9
१४ योहा 20:19,26
१५ येसा 40:11;
मार 14:29; लूका 12:32;
22:32; योहा 8:42;
14:15-24; 16:27; 21:7;
अपो 20:28; रोमा 14:1;
15:1; 1कोरा 3:1-3;
8:11; 16:21-22;
2कोरा 5:14-15;
गलति 5:6; एपेसि 4:14;
6:24; 1तिमो 4:15-16;
हेब्रि 4:13; 12:12-13;
13:20; 1पेतु 1:8; 2:2,25;
5:1-4; 1योहा 4:19;
5:1; उजगिरि 2:23
१६ अपो 20:28;
1पेतु 2:25; 5:2

“ना गोरेना चोकोट-वायुट सूडा” इन्जेर वेह्तोर. ¹⁷मूडवा जोका येसु, “योहंतोर मरि सीमोन! नाकुन करल पेर्मा कींति कि?” इन्जेर पूसि कीतोर. «नाकुन पेर्मा कींति कि?» इन्जेर मूडवा जोका पूसि कीता काड्कि, पेतुरु दुकसते, “हो पर्बु! मीकुन सम्दि टावये. नना नीकुन पेर्मा कींतोन इन्जेर गिर टावये” इन्जेर इत्तोर. ते येसु, “ना गोरेना चोकोट-वायुट सूडा” इन्जेर पेतुरतुन वेह्तोर. ¹⁸अनि “इद सतेम आंद. डियोनि मनेके नीवा निमे नडि आत्रि कीसि, नीकुन पसंद वाता जागतगा दांति. बति बुडियनि आता पेजे, निमे केयक चहिच मनेके, उंडे वोरोर नीकुन दोहिच, पसंद सेले अद जागते वोंतोर” इन्जेर येसु वेह्तोर. ¹⁹पेतुरु बातल मरन आसि, बगवंतन मय्या तरंतोर इंवल तोह्ले, येसु इहिन वेह्तोर. अहन वेह्ता पेजे, “ना बक्ति पिय्सि ताका” इन्जेर इत्तोर.

²⁰पस्का सङ्गा जेवुन कीनेके, पर्बुनगा उंडे इचुर करुम उन्गे मासेर, «पर्बु! वोर बोर आंदुर?» इन्जेर पूसि कीतोर वोर, येसु लाड किय्वल सिस्यल, तम्वा पेजेय वासेर पेतुरतुन दिस्तोर. ²¹ते वोन सूडसि पेतुरु, “पर्बु! वेन बतल जर्गता?” इन्जेर येसुन पूसि कीतोर. ²²ते येसु, “नना उंदुंदि जोका वानल वेरि, वोर मंवल नाकुन पसंद मत्तेके, वोन बारेते नीक बतल आयि. सिरिप निमे ना बक्ति पिय्सि ताका” इन्जेर पेतुरतुन वेह्तोर. ²³अदेन हिंदल, वोर सिस्यना मरन आयो इंवल गोस्टि बक्तलिर नडुम कसा. बति येसु लाड किय्वल सिस्यन बारेते, अहन वेह्मकि. सिरिप, “नना उंदुंदि जोका वानल वेरि, वोर मंवल

17 मार 14:72;
योहा 13:38;
16:30; 21:15-16
18 योहा 13:36
19 मत्ता 10:38;
योहा 21:22; 2पेतु 1:14
20 योहा 20:2; 21:7
21 मत्ता 24:3-4;
अपो 1:6-7
22 1कोरा 4:5;
उजगिरि 2:25

नाकुन पसंद मत्तेके, वोन बारेते नीक
बतल आयि” इन्जेर वेह्टोर.

आक्रिता गोस्टि

²⁴येसु लाड किय्वल वेर सिस्यले इव
गटनन सूडसि, गवा वेह्ले, इव सम्दोन
लिहि कीतोर. वेना गवा सतेम इन्जेर
माकुन टावा. ²⁵येसु बोमित पोरो कीतड़
काम्क उंडे वेले मंतड. अवेनल हर उंदितुन
पोडि कीसि लिहि कीतेके, अव पुस्तकुन
इर्ले, इद दुनियता जागा येवो इन्जेर नना
सोन्च कींतोन.

24 योहा 15:27; 19:35
25 योबु 26:14;
कीर्ता 40:5; 71:15;
योहा 20:30-31;
अपो 10:38;
20:35; हेब्रि 11:32
